

Agder Sekretariat

Sekretariat for kontrollutvalg i Agder

Postboks 120
4491 Kvinesdal
Bankkonto:
3080 32 25660
Organisasjonsnr.:
988 798 185

Til kontrollutvalets medlemmar:

Olaf Håkon Tørresen (leiar), Knut William Bygland (nestleiar), Olav Skeie (medlem),
Camilla Josefine Høibraaten (medlem), Kai Larson (varamedlem)

INNKALLING TIL MØTE I KONTROLLUTVALET

Tid/stad: Måndag 5. mai 2025 kl. 09.00, kommunehuset, kommunestyresalen

SAKSLISTE

SAK 06/25 GODKJENNING AV MØTEPROTOKOLL FRÅ MØTE 10.02.25
SAK 07/25 ÅRSREKNESEKAPEN FOR BYGLAND KOMMUNE 2024
SAK 08/25 PROSJEKTPLAN «ARBEIDSMILJØ – MEDVIRKNING I BYGLAND
KOMMUNE»
SAK 09/25 REVISOR ORIENTERAR

Orienteringar

Kommunedirektør kjem frå starten av møte for å orientere om:

- Presentasjon av årsrekneskapen og årsmelding

Fast post

Vidare arbeid i kontrollutvalet:

Eventuelt

Bygland, 28. april 2025

Olaf Håkon Tørresen
Leiar

Inger Lise Austrud
Utvallssekretær

Forfall og inhabilitet bes meldt til Inger Lise Austrud, tlf. 918 69 975 / ila@asekretariat.no

Kopi til: Ordførar, kommunedirektør, revisor, Jorunn S Tveiten, 1. varamedlem, Setesdølen
Varamedlemmar møter berre etter særskilt innkalling.

Eierkommuner:
Bygland, Bykle, Evje og Hornnes,
Farsund, Flekkefjord, Hægebostad,
Iveland, Kvinesdal, Lindesnes,
Lyngdal, Sirdal, Valle, Åseral

Ansatte:
Daglig leder Willy Gill
Telefon: 90 95 62 46
E-post: willy.gill@asekretariat.no

Rådgiver Inger Lise Austrud
Telefon: 91 86 99 75
E-post: inger.lise.austrud@asekretariat.no

Agder Sekretariat

Kontrollutvalet i Bygland kommune

Sak 06/25

Møtedato: 05.05.25

Sakshandsamar: ILA

SAK 06/25 GODKJENNING AV MØTEPROTOKOLL FRÅ MØTE 10.02.25

Vedlegg:

Forslag til møteprotokoll frå møte 10.02.25

Bakgrunn for saka:

Forslag til protokoll frå møte 10.02.25 vert lagt fram for godkjenning.

Framlegg til vedtak:

1. Møteprotokoll frå kontrollutvalets møte 10.02.25 vert godkjent.
2. Leiar får fullmakt til å underteikne møteprotokollen

BYGLAND KOMMUNE – KONTROLLUTVALET

MØTEBOK

Møte nr. 01/25

Dato: 10.02.25 kl. 09.10 – 10.30

Stad: Kommunehuset, kommunestyresalen

<p><u>Til stades:</u> Knut William Bygland, fungerande leiar Camilla Josefine Høibraaten, medlem Olav Skeie, medlem</p> <p><u>Forfall:</u> Eli Tomine Moe, medlem Olaf Håkon Tørresen, leiar</p>	<p><u>Andre til stades (heile eller deler av møtet):</u> Agder Kommunerevisjon IKS v/ Tor Ole Holbek og Maren Stapnes Agder Sekretariat v/ Inger Lise Austrud Administrasjonen v/ Aslak Brekke (konstituert kommunedirektør)</p>
--	--

Det var ikkje merknader til innkalling og saksliste.

SAKSLISTE

- SAK 01/25 GODKJENNING AV MØTEPROTOKOLL FRÅ MØTE 18.11.24
- SAK 02/25 UAVHENGIGHETSERKLÆRINGAR FRÅ REVISOR
- SAK 03/25 KONTROLLUTVALET'S ÅRSMELDING 2024
- SAK 04/25 RUTINE FOR OVERSENDING AV TILSYNSRAPPORTER TIL KONTROLLUTVALET
- SAK 05/25 REVISOR ORIENTERAR

Orienteringar

Konstituert kommunedirektør er invitert frå starten av møte for å orientera om status i organisasjonen.

Fast post

Vidare arbeid i kontrollutvalet:

Eventuelt

Drøfting i utvalet kring forvaltningsrevisjon «Arbeidsmiljø».

Underskrift

Knut William Bygland
Fungerande leiar

Kopi av møteboka sendes: Ordførar, kommunedirektør, revisor, Jorunn S. Tveiten og Setesdølen

SAK 01/25 GODKJENNING AV MØTEPROTOKOLL FRÅ MØTE 18.11.24

Handsaming i møte:

Framlegg til vedtak vart samrøystes vedteke.

Vedtak:

1. Møteprotokoll frå kontrollutvalets møte 18.11.24 vert godkjent.
2. Leiar får fullmakt til å underteikne møteprotokollen

Saksutgreiing:

Sakshandsamar: Inger Lise Austrud

Vedlegg:

Forslag til møteprotokoll frå møte 18.11.24

Bakgrunn for saka:

Forslag til protokoll frå møte 18.11.24 vert lagt fram for godkjenning.

Framlegg til vedtak:

1. Møteprotokoll frå kontrollutvalets møte 18.11.24 vert godkjent.
2. Leiar får fullmakt til å underteikne møteprotokollen

SAK 02/25 UAVHENGIGHETSERKLÆRINGAR FRÅ REVISOR

Handsaming i møte:

Framlegg til vedtak vart samrøystes vedteke.

Vedtak:

Basert på revisors eigenvurdering av si uavhengigheit meiner kontrollutvalet at ein kan konkludere med at revisor tilfredsstiller kommunelova og revisjonsforskriftas krav til uavhengigheit.

Saksutgreiing:

Sakshandsamar: Inger Lise Austrud

Vedlegg:

Uavhengighetserklæringar frå dei oppdragsansvarlege revisorane Tor Ole Holbek og Tommy Pytten.

Bakgrunn for saka:

Oppdragsansvarleg revisor skal i medhald av forskrift om kontrollutval og revisjon §19, kvart år gje ei skriftleg eigenvurdering om si uavhengigheit til kontrollutvalet.

Kontrollutvalet må vurdere om revisors eigenvurdering tilseier at revisor tilfredsstiller dei krav til uavhengigheit som går fram i kommunelova og forskrift om kontrollutval og revisjon.

Framlegg til vedtak:

Basert på revisors eigenvurdering av si uavhengigheit meiner kontrollutvalet at ein kan konkludere med at revisor tilfredsstiller kommunelova og revisjonsforskriftas krav til uavhengigheit.

SAK 03/25 KONTROLLUTVALETS ÅRSMELDING 2024

Handsaming i møte:

Framlegg til vedtak vart samrøystes vedteke.

Vedtak:

1. *Framlegg til årsmelding for 2024 vert vedteken.*
2. *Årsmeldinga vert sendt kommunestyret til orientering.*

Saksutgreiing:

Sakshandsamar: Inger Lise Austrud

Vedlegg:

Framlegg til årsmelding for 2024

Bakgrunn for saka:

I kommunelova §23-5 står det at kontrollutvalet skal informere kommunestyret om sitt arbeid. Det er etablert ein praksis med å utarbeide ei enkel årsmelding frå kontrollutvalet.

Eg har utarbeidd eit forslag til årsmelding som vert lagt fram for godkjenning i utvalet, som så sender den endelege årsmeldinga vidare til kommunestyret til orientering.

Framlegg til vedtak:

1. Framlegg til årsmelding for 2024 vert vedteken.
2. Årsmeldinga vert sendt kommunestyret til orientering.

SAK 04/25 RUTINE FOR OVERSENDING AV TILSYNSRAPPORTER TIL KONTROLLUTVALET

Handsaming i møte:

Framlegg til vedtak vart samrøystes vedteke.

Vedtak:

Kontrollutvalet vedtek vedlagte rutine for oversending av tilsynsrapportar med tilhøyrande dokument. Kommunedirektør bes følgje opp rutinen og oversende tilsynsrapportane i tråd med denne.

Saksutgreiing:

Sakshandsamar: Inger Lise Austrud

Vedlegg:

Forslag til rutine datert 21. januar 2025

Bakgrunn for saka:

Saka gjeld rutine for oversending av tilsynsrapportar m.m. frå kommunen til kontrollutvalet.

Gjennom året blir det gjennomført ei rekkje tilsyn frå statlege tilsynsetatar. Nokre av tilsyna er planlagde, medan andre er hendingbaserte tilsyn. For kontrollutvalet er det nyttig å verte halde orientert om resultatata frå dei gjennomførte tilsyna.

For å sikre ein einheitleg praksis for oversending av tilsynsdokumenta i dei ulike deltakarkommunane, har Agder Sekretariat teke initiativ til å utarbeide denne rutinen.

Rutinen er ei skildring av kva dokument som skal sendast over til kontrollutvalet og når dei skal sendast. Forslag til rutine har blitt sendt ut til kommunedirektørane der det vart gjeve høve til å kome med tilbakemeldingar. Éin kommunedirektør kom med slik tilbakemelding, der det vart føreslått å utvide rutinen med føresegner knytt til handsaming av rapportar unntatt offentlegheit. På bakgrunn av dette er rutinen korrigert.

Vurderingar:

Praksisen med å oversende tilsynsrapportar og diverse oppfølgingsdokument har fungert noko ulikt i våre 13 kommunar. Dette har synleggjort behovet for ein felles rutine. Det vil vere enklare for alle å forhalda seg til ein skriftleg rutine.

Kontrollutvalet har som kjent rett til ei kvar opplysning og kvart dokument som utvalet finn nødvendig. Det er likevel ikkje nødvendigvis alltid behov for å få teiepliktige opplysningar så lenge innhaldet ikkje blir endra ved å sladde desse opplysningane. Ein sladdet rapport er enklare å handsame enn ein teiepliktig rapport. I nokre tilfelle vil det likevel vere nødvendig å behalde ein rapport unntatt offentlegheit. Rutinen ivaretek korrekt handsaming av rapportar unntatt offentlegheit

Kontrollutvalet bes vedta vedlagte rutine.

Framlegg til vedtak:

Kontrollutvalet vedtek vedlagte rutine for oversending av tilsynsrapportar med tilhøyrande dokument. Kommunedirektør bes følgje opp rutinen og oversende tilsynsrapportane i tråd med denne.

SAK 05/25 REVISOR ORIENTERAR**Handsaming i møte:**

Framlegg til vedtak vart samrøystes vedteke.

Handsaming i møte:Rekneskapsrevisjon:

Ferdig med mva kompensasjon og i slutfasen med interimrevisjon. Frist for levering av årsrekneskapan er 22.02.25, årsmeldinga 31.03.25 og revisjonsberetninga er 15.04.25.

Vedtak:

Kontrollutvalet tar informasjonen frå revisor til orientering.

Saksutgreiing:**Sakshandsamar: Inger Lise Austrud****Bakgrunn for saka:**

Det er kontrollutvalets ansvar å sjå til at det blir gjennomført revisjon i kommunen.

Revisor orienterar løpande gjennom året om relevante saker og tema. På denne måten held kontrollutvalet seg informert om det løpande revisjonsarbeidet.

Dei tema revisor orienterar om vil bli protokollført.

Framlegg til vedtak:

Kontrollutvalet tar informasjonen frå revisor til orientering.

Fast post

Vidare arbeid i kontrollutvalet: Neste møte i kontrollutvalet 05.05.25

Eventuelt

Drøfting i utvalet kring forvaltningsrevisjon «Arbeidsmiljø». Revisor legger fram prosjektplan til handsaming i neste møte.

Agder Sekretariat

Kontrollutvalet i Bygland kommune

Sak 07/25

Møtedato: 05.05.25

Sakshandsamar: ILA

SAK 07/25 ÅRSREKNESKAPEN FOR BYGLAND KOMMUNE 2024

Lover, forskrifter:

Lov om kommunar og fylkeskommunar m.m.
Budsjett- og rekneskapsforskrifta av 2019

Saksdokument vedlagt saka:

Revisjonsberetning, datert 15. april 2025
Årsrekneskapen og årsberetning 2024 (vedlegg i e-post)

Saksopplysningar:

Kommunens årsrekneskap viser eit netto driftsresultat på kr 5 795 343.

Revisor har gitt normal revisjonsberetning utan forbehold eller presiseringar.

I revisjonsberetninga uttaler revisor seg om:

Revisjonen av årsrekneskapen:

Revisors konklusjon :

Etter vår meining

- *oppfyller årsrekneskapen gjeldande lovkrav, og*
- *gjer årsrekneskapen i det alt vesentlege ein dekkande framstilling av den finansielle stillinga til kommunekassen per 31. desember 2024, og av resultatet for rekneskapsåret som vart avslutta per denne datoen i samsvar med kommunelova sine regler og god kommunale regnskapsskikk i Noreg.*

Andre lovmessige krav:

- Konklusjon om registrering og dokumentasjon
- Konklusjon om årsmeldinga
- Utsegn om forklaring for vesentlege budsjettavvik

Revisjonen har gjennom sine handlingar ikkje avdekka forhold som er av ein slik art at dei har betydning for konklusjonane på andre lovmessige krav.

For nærare informasjon vises det til revisjonsberetninga.

Uttale frå kontrollutvalet:

Kontrollutvalet skal gi uttale til følgande:

- Kommunekassens årsrekneskap og årsberetning
- Konsolidert årsrekneskap
- Kommunale føretak (årsrekneskap og årsberetning)
- Lånefondet (årsberetning kan inngå i kommunekassens årsberetning)

Som oftast vil det vere hensiktsmessig med ein samla uttale til kommunekassens årsrekneskap, konsolidert årsrekneskap og årsberetning. Kontrollutvalet gir ikkje uttale til politisk råd og kommunalt oppgåvefellesskap, med mindre revisor har gitt revisjonsberetning.

Når det gjeld Bygland kommune skal kontrollutvalet berre gi uttale til kommunekassens årsrekneskap og årsberetning.

Handsaming av årsrekneskapen

Handsaming av årsrekneskapen og årsberetning vil vere som følger.

- Kommunedirektør avleggjar årsregnskapet innan 22.02.25
- Kommunedirektør utarbeider årsberetning innan 31.03.25
- Revisor avgir revisjonsberetning til kommunestyret innan 15.04.25
- Kontrollutvalet avgir uttale om årsrekneskapen til kommunestyret
- Formannskapet innstiller overfor kommunestyret om godkjenning og disponering (Kontrollutvalets uttale skal føreligge når formannskapet handsamar årsrekneskapen)
- Kommunestyret godkjenner årsrekneskapen innan 30.06.25

Vurderingar:

Eg vil anbefale kontrollutvalet å gi ein standard uttale til årsrekneskapen og årsberetninga for 2024.

Framlegg til vedtak:

Uttale frå kontrollutvalet til kommunestyret:

Kontrollutvalet har handsama Bygland kommunes årsrekneskap og årsberetning for 2024.

Agder Kommunerevisjon IKS har avgitt normalberetning utan spesielle merknader.

Basert på revisjonsberetninga har kontrollutvalet ingen spesielle merknader til kommunens årsberetning.

Kontrollutvalet er ikkje kjent med andre forhold, framkomme i dialog med revisor, som kunne hatt betydning for utvalets uttale.

Kontrollutvalet anbefaler at kommunestyret godkjenner årsrekneskapen og årsberetninga.

Til kommunestyret i Bygland kommune

Kopi:
Kontrollutvalet
Formannskapet
Kommunedirektør

MELDING FRÅ UAVHENGIG REVISOR

Utsegn om årsrekneskapen

Konklusjon

Vi har revidert årsrekneskapen for Bygland kommune, som viser eit netto driftsresultat på kr 5 795 343. Årsrekneskapen er samansett av balanse per 31. desember 2024, oversikt over løyvingar til drift og investering, økonomisk oversikt drift og oversikt over samla budsjettavvik og årsavslutningsdisposisjonar for rekneskapsåret som vart avslutta per denne datoen, samt notar til årsrekneskapen.

Etter vår meining

- oppfyller årsrekneskapen gjeldande lovkrav, og
- gjer årsrekneskapen i det alt vesentlege ein dekkande framstilling av den finansielle stillinga til kommunekassen per 31. desember 2024, og av resultatet for rekneskapsåret som vart avslutta per denne datoen i samsvar med kommunelova sine regler og god kommunal regnskapsskikk i Noreg.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift, god kommunal revisjonsskikk i Noreg og International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgåver og plikter etter desse standardane er beskrivne under overskrifta *Revisors oppgåver og plikter ved revisjon av årsrekneskapen*. Vi er uavhengige av kommunen i samsvar med krava i lovar og forskrifter i Noreg, og har etterlevd dei andre etiske pliktene våre i samsvar med desse krava. Etter vår oppfatning er innhenta revisjonsbevis tilstrekkeleg og føremålstenleg som grunnlag for konklusjonen vår.

Årsmeldinga og annan øvrig informasjon

Kommunedirektøren er ansvarleg for informasjonen i årsmeldinga og den øvrige informasjonen som er publisert saman med årsrekneskapen. Øvrig informasjon omfattar den lovbestemte årsmeldinga og annan informasjon i kommunens årsrapport. Vår konklusjon om årsrekneskapen ovanfor dekker informasjonen i årsmeldinga.

I samband med revisjonen av årsrekneskapen er det vår oppgåve å lese årsmeldinga og annan øvrig informasjon. Formålet er å vurdere hvorvidt det føreligg vesentleg inkonsistens mellom årsmeldinga, annan øvrig informasjon og årsrekneskapen og den kunnskap vi har opparbeida oss under revisjonen av årsrekneskapen, eller hvorvidt informasjon i årsmeldinga og annan øvrig informasjon ellers framstår

AGDER KOMMUNEREVISJON IKS

som vesentleg feil. Vi har plikt til å rapportere dersom årsmeldinga eller annan øvrig informasjon framstår som vesentleg feil. Vi uttaler oss om årsmeldinga og har ikkje noko å rapportere om det.

Ut frå kunnskapen vi har opparbeidd oss i revisjonen, meiner vi at årsmeldinga

- inneheld dei opplysningar som skal vere med etter gjeldande lovkrav og
- at opplysningane om økonomi i årsmeldinga stemmer overeins med årsrekneskapen.

Vi viser elles til avsnittet «Konklusjon om årsmeldinga» og «Utsegn om forklaring for vesentlege budsjettavvik» under vår utsegn om andre lovmessige krav.

Kommunedirektøren sitt ansvar for årsrekneskapen

Kommunedirektøren er ansvarleg for å utarbeide årsrekneskapen og for at den gir ei dekkande framstilling i samsvar med kommunelovas regler og god kommunal rekneskapsskikk i Noreg. Kommunedirektøren er også ansvarleg for slik intern kontroll han/ho finn naudsynt for å kunne utarbeide ein årsrekneskap som ikkje inneheld vesentleg feilinformasjon, verken som følgje av misleg framferd eller feil som ikkje er tilsikta.

Revisor sine oppgåver og plikter ved revisjonen av årsrekneskapen

Vårt mål er å oppnå tryggande sikkerheit for at årsrekneskapen totalt sett ikkje inneheld vesentleg feilinformasjon, verken som følgje av feil eller misleg framferd, og å gi ei revisjonsmelding som inneheld vår konklusjon. Tryggande sikkerheit er ei høg grad av tryggleik, men ingen garanti for at ein revisjon utført i samsvar med ISA-ane, alltid vil avdekke vesentleg feilinformasjon. Feilinformasjon kan oppstå som følgje av misleg framferd eller feil som ikkje er tilsikta. Feilinformasjon er å anse som vesentleg dersom den åleine eller samla, innanfor rimeleg grenser, kan forventast å påverke dei økonomiske avgjerdene som brukarane tar, på grunnlag av årsrekneskapen.

Som del av ein revisjon i samsvar med ISA-ane, utøver vi profesjonelt skjøn og viser profesjonell skepsis gjennom heile revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoane for vesentleg feilinformasjon i årsrekneskapen, enten det skuldast misleg framferd eller feil som ikkje er tilsikta. Vi utformar og gjennomfører revisjonshandlingar for å handtere slike risikoar, og hentar inn revisjonsbevis som er tilstrekkelege og formålstenlege som grunnlag for konklusjonen vår. Risikoen for at vesentleg feilinformasjon som følgje av misleg framferd ikkje blir avdekket, er høgare enn risikoen for feilinformasjon som skuldast feil som ikkje er tilsikta, sidan misleg framferd kan innebære samarbeid, forfalsking, bevisste utelatingar, feil presentasjonar, eller brot på interne kontrollrutinar.
- opparbeider vi oss ei forståing av intern kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlingar som er føremålstenlege etter tilhøva, men ikkje for å gi uttrykk for ei meining om effektiviteten av kommunen sin interne kontroll.
- evaluerer vi om rekneskapsprinsippa som er brukte, er føremålstenlege, og vi vurderer om rekneskapsestimata og tilhøyrande noteopplysningar som er utarbeidde av kommunedirektøren, er rimelege.
- evaluerer vi den totale presentasjonen, strukturen og innhaldet i årsrekneskapen, tilleggsopplysningane, og om årsrekneskapen representerer dei underliggjande transaksjonane og hendingane på ein måte som gir ei dekkande framstilling.

Vi kommuniserer med kontrollutvalet og kommunedirektøren, mellom anna om det planlagde innhaldet i og tidspunkt for revisjonsarbeidet og eventuelle vesentlege funn i revisjonen, irekna vesentlege svakheiter i intern kontroll som vi avdekker i løpet av revisjonen.

AGDER KOMMUNEREVISJON IKS

Utsegn om andre lovmessige krav

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på revisjonen vår av årsrekneskapen slik den er omtalt ovanfor, og kontrollhandlingar vi har funne nødvendige etter internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», meiner vi at leiinga har oppfylt si plikt til å sørge for ordentleg og oversiktleg registrering og dokumentasjon av kommunen sine rekneskapsopplysningar, i samsvar med lov og god bokføringskikk i Noreg.

Utsegn om forklaring for vesentlege budsjettavvik

Vi har utført eit attestasjonsoppdrag som skal gje moderat sikkerheit, knytt til Bygland kommune si forklaring for vesentlege budsjettavvik, enten det skuldast beløpsmessige avvik eller avvik frå kommunestyret sine premisser for bruken av løyvingane.

Konklusjon

Basert på dei utførte handlingane og innhenta bevis, er vi ikkje blitt kjende med forhold som gjev grunn til å tru at årsmeldinga ikkje gir dekkande opplysningar om vesentlege budsjettavvik.

Kommunedirektøren sitt ansvar for å forklare budsjettavvik

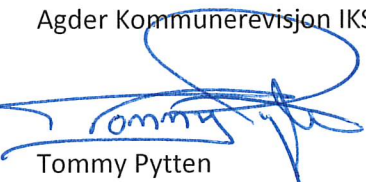
Kommunedirektøren er ansvarleg for å etablere administrative rutinar som sørger for at det blir utarbeidd og iverksett rutinar som sikrar at alle vesentlege budsjettavvik blir identifisert og forklart. Dette gjeld både beløpsmessige rammer og vedtekne premisser for bruken av løyvingane. I årsmeldinga skal kommunedirektøren forklare vesentlege beløpsmessige avvik mellom årsbudsjettet og årsrekneskapen, og vesentlege avvik frå kommunestyret sine premisser for bruken av løyvingane.

Våre oppgåver og plikter

Vår oppgåve er å sjå etter om årsmeldinga gir dekkande opplysningar om vesentlege beløpsmessige avvik frå årsbudsjettet og vesentlege avvik frå kommunestyret sine premisser for bruken av løyvingane. Vi skal gje ei fråsegn om årsmeldinga på grunnlag av bevisa vi har henta inn. Vi har utført vårt attestasjonsoppdrag med moderat sikkerheit i samsvar med reglane i kommunelova og RSK 302 Forenkla etterlevingskontroll av vesentlege budsjettavvik. Standarden krev at vi planlegg og gjennomfører oppdraget for å oppnå moderat sikkerheit for om det ligg føre dekkande opplysningar om vesentlege budsjettavvik i årsmeldinga.

Utføring av eit attestasjonsoppdrag som skal gje moderat sikkerheit i samsvar med RSK 302, inneber å utføre handlingar for å innhente bevis for om det er avvik frå budsjettvedtak, både beløpsmessige avvik og avvik frå kommunestyret sine premisser for bruken av løyvingane, og om det i årsmeldinga er gitt dekkande opplysningar om årsakene til avvika. Revisor sitt skjøn avgjer typen, tidspunktet for og omfanget handlingar. Moderat sikkerheit har klart lågare sikkerheitsgrad enn tryggande sikkerheit, og vi gir derfor ikkje uttrykk for same nivå av sikkerheit i attestasjonen, som i konklusjon om årsrekneskapen i revisjonsmeldinga. Vi meiner at vi har innhenta tilstrekkeleg og føremålstenleg bevis som grunnlag for konklusjonen vår.

Kristiansand, 15. april 2025
Agder Kommunerevisjon IKS

Tommy Pytten
statsautorisert revisor

Agder Sekretariat

Kontrollutvalet i Bygland kommune

Sak 08/25

Møtedato: 05.05.25

Sakshandsamar: ILA

SAK 08/25 PROSJEKTPLAN «ARBEIDSMILJØ – MEDVIRKNING I BYGLAND KOMMUNE»

Vedlegg:

Forslag til prosjektplan frå Agder Kommunerevisjon IKS, datert 16.04.25

Bakgrunn:

Kontrollutvalet tinga i sitt møte 18.11.2024 gjennomføring av forvaltningsrevisjonsprosjekt med tema «Arbeidsmiljø». I fyrste møte i 2025 vart forvaltningsrevisjonen drøfta i utvalet. Agder Kommunerevisjon IKS har utarbeida framlegg til prosjektplan som kontrollutvalet må ta stilling til.

Fyrste ledd i prosjektet er utarbeiding av ein prosjektplan som nærare beskriv bakgrunn for prosjektet, problemstillingar, revisjonskriterier og metode.

Revisor foreslår følgande problemstillingar i den framlagde prosjektplanen:

- *Har Bygland kommune utarbeidet rutiner som sikrer ansattes rett til*
- *medvirkning?*
- *I hvilken grad ivaretar Bygland kommune ansattes rett til medvirkning?*

Det viktigaste er å vurdere om problemstillingane samsvarer med kontrollutvalets ønsker når det gjeld kva ein vil å få svar på gjennom dette prosjektet.

Vurderingar:

Revisjonen tek sikte på å framlegga rapport frå prosjektet til kontrollutvalet i starten av 2026.

For nærmare detaljer og avgrensingar vises det til framlegg til prosjektplan og til forvaltningsrevisors presentasjon av prosjektplan i møte.

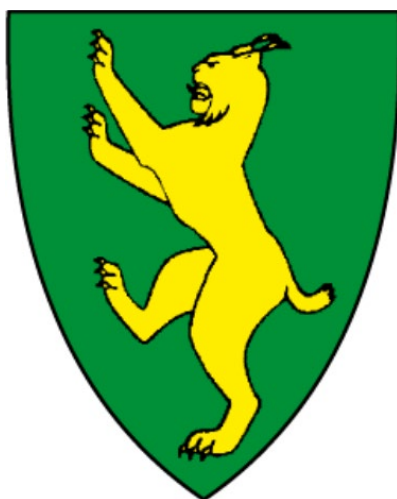
I samråd med forvaltningsrevisor vil det være mogleg å foreta eventuelle justeringar i prosjektplanen dersom utvalet skulle ønske det.

Framlegg til vedtak:

Kontrollutvalet ber Agder Kommunerevisjon IKS om å gjennomføre forvaltningsrevisjonsprosjektet «Arbeidsmiljø – medvirkning i Bygland kommune» basert på dei problemstillingane som kjem fram av prosjektplanen og innafor kontrollutvalets budsjettramme.

Arbeidsmiljø

Medvirkning i Bygland kommune

Prosjektplan til kontrollutvalget

April 2025

1 INNLEDNING

1.1 Bestilling fra kontrollutvalget

Agder Kommunerevisjon IKS har utarbeidet en risiko- og vesentlighetsvurdering for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll for valgperioden 2023-2027. I risiko- og vesentlighetsvurderingen peker revisjonen på ulike områder hvor det kan være aktuelt å gjennomføre forvaltningsrevisjonsprosjekter. Kommunestyret vedtok plan for forvaltningsrevisjon i sak 121/24¹, der temaet «arbeidsmiljø» var ett av prosjektene i planen.

Kontrollutvalget fattet følgende vedtak i sak 23/24:

Kontrollutvalet bestiller forvaltningsrevisjonsprosjekt «Arbeidsmiljø» og ber Agder Kommunerevisjon IKS legge fram prosjektplan i neste møte².

Kort tid etter at kontrollutvalget fattet dette vedtaket, inngikk kommunen en sluttavtale med daværende kommunedirektør. I dialog med kontrollutvalgets sekretariat ble det besluttet at revisjonen skulle avvente videre arbeid med prosjektplanen, og at kontrollutvalget ville diskutere bestillingen i neste møte. I kontrollutvalgets møte den 10.02.25, under eventuelt, fremkommer det følgende:

Drøfting i utvalet kring forvaltningsrevisjon «Arbeidsmiljø». Revisor legger fram prosjektplan til handsaming i neste møte³.

1.2 Bakgrunn for bestillingen

Kontrollutvalget har siden våren 2024 har hatt fokus på arbeidsmiljøet i Bygland kommune. I kontrollutvalgets møter har administrasjonen orientert om ulike forhold knyttet til arbeidsmiljøet, blant annet om gjennomført medarbeiderundersøkelse og oppfølging av denne, om omorganiseringsprosessen i kommunen og om kommunens sykefravær. Dette var bakgrunnen for at kontrollutvalget ønsket å bestille en forvaltningsrevisjon på området.

I kontrollutvalgets møte den 10.02.25 ble bestillingen av forvaltningsrevisjonsprosjektet på nytt diskutert, og det ble drøftet mulige innfallsvinkler til et slikt prosjekt. Medvirkning og hvordan tillitsvalgtsapparatet og verneombudsordningen fungerer i kommunen, ble trukket frem som sentrale momenter.

1.3 Om arbeidsmiljø og medvirkning

Av arbeidsmiljølovens § 4-1 (1) fremgår det at

Arbeidsmiljøet i virksomheten skal være fullt forsvarlig ut fra en enkeltvis og samlet vurdering av faktorer i arbeidsmiljøet som kan innvirke på arbeidstakeres fysiske og psykiske helse og velferd. (...)

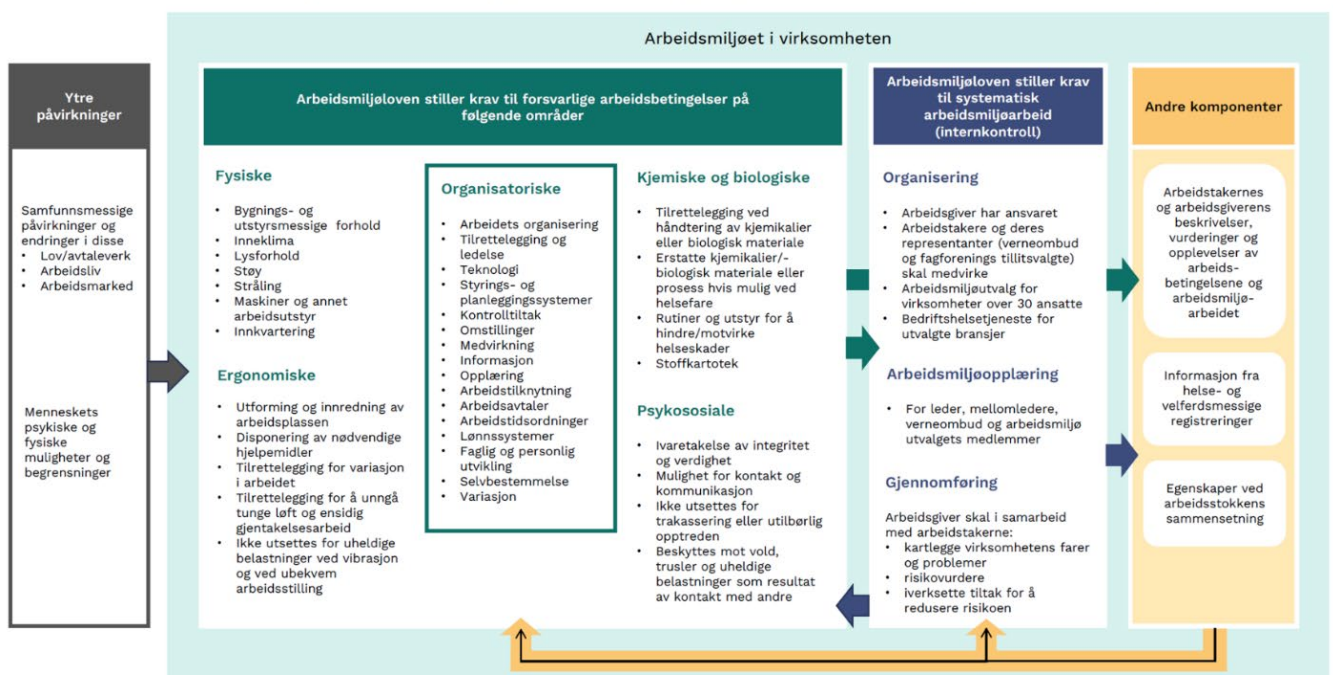
¹ Bygland Kommune, *Møteprotokoll kommunestyret 05.11.2024, PS 121/24*, hentet fra https://prod01.elementscloud.no/publi-kum/964966397_PROD-964966397/DmbMeeting/452

² Bygland kommune, *Møtebok kontrollutvalet 18.11.2024, PS 20/24*, hentet fra <https://bygland.kommune.no/f/p1/ib73a5c94-3049-4579-aaf2-96e352895744/motebok-181124.pdf>

³ Bygland kommune, *Møtebok kontrollutvalet 10.02.25, Eventuelt*, hentet fra <https://bygland.kommune.no/f/p1/ide9bf84c-bcc8-49f8-b2d1-e7e403fef913/motebok-100225.pdf>

Arbeidstilsynet har utarbeidet *arbeidsmiljømodellen*⁴ som samler og synliggjør hvilke krav arbeidsmiljøloven stiller til virksomhetenes arbeidsmiljø.

Arbeidstilsynets arbeidsmiljømodell – inngangsdører til vurdering av arbeidsmiljø

Kilde: Arbeidstilsynet

Modellen viser at arbeidsmiljøbegrepet er komplekst og inneholder ulike elementer.

På bakgrunn av innspillene fra kontrollutvalget foreslår revisjonen at vi i forvaltningsrevisjonsprosjektet ser nærmere på de organisatoriske sidene ved arbeidsmiljøet, med særlig fokus på ansattes mulighet for medvirkning⁵.

Medvirkning

Ifølge Arbeidstilsynet innebærer medvirkning at arbeidstakernes synspunkter og innspill skal høres og vurderes nøye, før arbeidsgiver tar en endelig beslutning. Arbeidstakerne har både en rett og en plikt til å medvirke, og medvirkning er et sentralt virkemiddel for å oppfylle arbeidsmiljølovens krav til et fullt forsvarlig arbeidsmiljø⁶.

Den historiske bakgrunnen for medvirkning er det formelle samarbeidet mellom arbeidsgiver og arbeidstakerne (partssamarbeidet). Et sentralt punkt i den norske arbeidslivsmodellen er at arbeidstaker- og arbeidsgiversiden samarbeider og forplikter seg til de inngåtte avtalene. Begge parter har rettigheter og plikter, og samarbeidet bygger på partenes felles ansvar for et rettferdig og produktivt arbeidsliv. De lovfestede rettighetene for medvirkning i arbeidsmiljøloven er viktige forutsetninger for dette samarbeidet⁷.

⁴ Arbeidstilsynet, *Arbeidsmiljømodellen – arbeidsmiljøloven som veiviser til et godt arbeidsmiljø*, hentet fra <https://www.arbeidstilsynet.no/contentassets/5e0377114dbc43248ca00ed1b9b2bca5/arbeidsmiljomodellen.pdf>

⁵ Ansattes deltakelse og samarbeid mellom partene i arbeidslivet dekkes av en rekke begreper, blant annet medvirkning, medbestemmelse, medinnflytelse mv. Verken i lov – eller avtaleverket finnes det entydige definisjoner, og begrepene brukes i stor grad om hverandre (NOU 2010:1, s.15). Revisjonen benytter begrepet medvirkning videre i denne prosjektplanen.

⁶ Arbeidstilsynet, *Medvirkning*, hentet fra <https://www.arbeidstilsynet.no/arbeidstid-og-organisering/medvirkning/>

⁷ Ibid.

Ansattes rett til medvirkning har tradisjonelt hatt en dobbel begrunnelse; *rettferdighet* og *produktivitet*:

(...) Rettferdighetsargumentet handler om likhet, og det handler om ansattes rett til å delta i beslutninger som påvirker deres liv og arbeidssituasjon. Produktivitets- eller ressursargumentet understreker at ansattes innflytelse er et virkemiddel for økt produktivitet og verdiskapning⁸.

Arbeidstilsynet skriver videre at medvirkning fra arbeidstakerne skal bidra til:

- *et godt arbeidsmiljø*
- *påvirkning av – og kontroll over egen arbeidssituasjon*
- *personlig og faglig utvikling*
- *følelse av å bli sett og hørt*
- *balanse i maktstrukturer og stabilitet i arbeidsmiljøet*
- *eierskap til virksomheten og arbeidsoppgaver*
- *økt produktivitet*
- *god drift⁹*

Det vises videre til mulige konsekvenser ved at arbeidstakere ikke medvirker:

- *Mistrivsel*
- *Turnover*
- *Psykiske- og fysiske helseproblemer, spesielt ved store endringer og omstillinger*
- *Ulykker*
- *Dårlig arbeidsmiljø¹⁰*

Arbeidstakerne kan medvirke både *direkte* (individuell) og *indirekte* (representativt):

- Ved direkte medvirkning kan den enkelte arbeidstaker påvirke beslutninger som har betydning for egen arbeidssituasjon.
- Indirekte medvirkning ivaretas gjennom tillitsvalgte eller andre valgte representanter for de ansatte, som for eksempel verneombud. Denne formen for medvirkning innebærer deltakelse og innflytelse i beslutningsprosesser gjennom strukturerte møtepunkter mellom arbeidsgiver og fagforeningene eller mellom arbeidsgiver og verneombud. Dette kan være gjennom arbeidsmiljøutvalg, medbestemmelsesmøter og andre organer hvor begge parter er representert.

For å sikre at arbeidstakerne medvirker på arbeidsplassen, er det viktig å etablere gode arenaer for dette. Det er også viktig å utarbeide rutiner som sikrer medvirkning¹¹.

⁸ NOU 2010:1 *Medvirkning og medbestemmelse i arbeidslivet*, s. 16, hentet fra <https://www.regjeringen.no/contentassets/2a344e075ffa4d839dd8242a91e1b0ce/no/pdfs/nou201020100001000dddpdfs.pdf>

⁹ Arbeidstilsynet, *Medvirkning*, hentet fra <https://www.arbeidstilsynet.no/arbeidstid-og-organisering/medvirkning/>

¹⁰ Arbeidstilsynet, *Arbeidsgivers plikt til å sørge for medvirkning*, hentet fra <https://www.arbeidstilsynet.no/hms/roller-i-hms-arbeidet/arbeidsgiver/arbeidsgivers-plikt-til-a-sorge-for-medvirkning/>

¹¹ Arbeidstilsynet, *Medvirkning*, hentet fra <https://www.arbeidstilsynet.no/arbeidstid-og-organisering/medvirkning/>

1.4 Formål og problemstillinger

Det overordnede formålet med forvaltningsrevisjonsprosjektet vil være å undersøke hvordan Bygland kommune ivaretar ansattes mulighet for medvirkning på arbeidsplassen. Revisjonen har utarbeidet følgende forslag til problemstillinger:

1) Har Bygland kommune utarbeidet rutiner som sikrer ansattes rett til medvirkning?

I både Arbeidsmiljøloven og Hovedavtalen stilles det krav til de ansattes mulighet for medvirkning på arbeidsplassen. I den første problemstillingen vil vi undersøke om kommunen har utarbeidet rutiner som sikrer ansattes rett til medvirkning.

2) I hvilken grad ivaretar Bygland kommune ansattes rett til medvirkning?

Revisjonen vil i den andre problemstillingen undersøke hvordan Bygland kommune ivaretar ansattes rett til medvirkning i praksis. Vi vil undersøke hvordan kommunen sikrer medvirkning gjennom

- a) *Tillitsvalgtsapparatet*
- b) *Verneombudordningen*
- c) *Formelle samarbeidsfora (arbeidsmiljøutvalg og partssammensatt utvalg)*

1.5 Avgrensning

Som det fremgår av problemstillingene over, vil temaet for forvaltningsrevisjonsprosjektet være medvirkning. Dette innebærer at vi avgrenser oss fra å undersøke andre elementer ved arbeidsmiljøet konkret, selv om medvirkning/manglende medvirkning vil kunne påvirke både det fysiske- og psykososiale arbeidsmiljøet.

Videre vil vi i undersøkelsen ha fokus på *indirekte medvirkning*, det vil si medvirkning som skjer gjennom de kollektive ordningene (tillitsvalgtsapparatet og verneombudordningen) på arbeidsplassen. Vi vil ikke se nærmere på direkte medvirkning for enkeltansatte.

2 METODE

I det følgende beskriver vi kort hvilke metoder vi vil benytte for å besvare prosjektets problemstillinger:

2.1 Dokumentgjennomgang

I arbeidet med forvaltningsrevisjonsprosjektet vil vi gjennomgå ulike dokumenter som er utarbeidet av Bygland kommune. Dette vil blant annet være relevante styringsdokumenter, interne rutiner og prosedyrer, innkallinger/referater fra samarbeidsmøter og formelle samarbeidsfora mv.

2.2 Intervjuer

I undersøkelsen vil vi intervjuere ansatte i kommunen. Dette vil være både ledere, tillitsvalgte og verneombud.

3 REVISJONSKRITERIER

Revisjonskriterier er en samlebetegnelse på de krav, normer eller standarder som er relevante for forvaltningsrevisjonsprosjektet. Revisjonskriteriene danner grunnlaget for å vurdere om det foreligger avvik eller svakheter på det reviderte området. I dette kapitlet presenterer vi noen av kildene til revisjonskriterier som vil være aktuelle for å undersøke medvirkning i Bygland kommune.

3.1 Arbeidsmiljøloven

Arbeidsgiver har etter arbeidsmiljøloven det overordnede ansvaret for arbeidsmiljøet i virksomheten. Det fremgår av arbeidsmiljølovens § 4-1 (1) at:

Arbeidsmiljøet i virksomheten skal være fullt forsvarlig ut fra en enkeltvis og samlet vurdering av faktorer i arbeidsmiljøet som kan innvirke på arbeidstakeres fysiske og psykiske helse og velferd (...).

Ansattes medvirkning er et sentralt virkemiddel for å kunne ivareta denne bestemmelsen.¹² I arbeidsmiljøloven med tilhørende forskrifter finner vi flere bestemmelser som knytter seg til medvirkning.

Overordnet

Ifølge § 3-1 (1) skal arbeidsgiver sørge for at det utføres systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheten. Dette skal gjøres i samarbeid med arbeidstakerne og deres tillitsvalgte.

Videre fremgår det av § 4-2 (1) at arbeidstakerne og deres tillitsvalgte skal holdes løpende informert om systemer som nyttes ved planlegging og gjennomføringen av arbeidet. De skal gis nødvendig opplæring for å sette seg inn i systemene, og de skal medvirke til utformingen av dem.

Verneombud

Verneombudsordningen er en viktig del av arbeidstakernes rett til medvirkning på arbeidsplassen. Gjennom verneombudet kan arbeidstakerne påvirke arbeidet for et trygt og sikkert arbeidsmiljø.¹³

Ifølge § 6-1 skal alle virksomheter i utgangspunktet ha verneombud. Antall verneombud avhenger av virksomhetens størrelse, arbeidets art og arbeidsforholdene for øvrig. Dersom virksomheten består av flere atskilte avdelinger, skal det velges minst ett verneombud for hver avdeling. Det skal deretter velges et hovedverneombud som har ansvar for å samordne verneombudenes virksomhet. Hovedverneombudet skal være en av arbeidstakernes representanter i arbeidsmiljøutvalget.

Verneombudet er arbeidstakernes representant i verne- og arbeidsmiljøspørsmål og skal ivareta arbeidstakernes interesser i saker som angår arbeidsmiljøet. Videre skal verneombudet se til at virksomheten er innrettet og vedlikeholdt, og at arbeidet blir utført på en slik måte at hensynet til arbeidstakernes sikkerhet, helse og velferd er ivaretatt, jf. § 6-2 (1). I § 6-2 annet ledd er det listet opp en rekke forhold som verneombudet særlig skal påse. Det understrekes at verneombudet er tillagt påse-oppgaver,

¹² Arbeidstilsynet, *Medvirkning*, hentet fra <https://www.arbeidstilsynet.no/arbeidstid-og-organisering/medvirkning/>

¹³ Arbeidstilsynet, *Verneombud*, hentet fra <https://www.arbeidstilsynet.no/hms/roller-i-hms-arbeidet/verneombud/>

men har ikke ansvar for at nødvendige tiltak blir satt i verk. Dette er arbeidsgivers ansvar¹⁴.

Verneombudet skal tas med på råd under planlegging og gjennomføring av tiltak som har betydning for arbeidsmiljøet, herunder etablering, øvelse og vedlikehold av virksomhetens systematiske helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid, jf. § 3-1.

Det fremgår videre av § 6-5 (1) at arbeidsgiver skal sørge for at verneombudet får den opplæringen som er nødvendig for å kunne utføre vervet på en forsvarlig måte. I forskrift er det fastsatt at opplæringen normalt sett skal ha en varighet på 40 timer, jf. forskrift om organisering, ledelse og medvirkning § 3-19. Videre skal verneombudet få nødvendig tid til å utføre vernearbeidet, og oppgavene skal normalt sett utføres innenfor ordinær arbeidstid.

Arbeidsmiljøutvalg

Virksomheter som jevnlig sysselsetter minst 50 arbeidstakere skal ha et arbeidsmiljøutvalg der arbeidsgiveren, arbeidstakerne og bedriftshelsetjenesten er representert, jf. § 7-1 (1). Arbeidsgiver- og arbeidstakersiden skal ha like mange representanter i utvalget, og det skal veksles på hvem som har lederen. Representanten for bedriftshelsetjenesten har en fri og uavhengig stilling i arbeidsmiljøspørsmål (jf. aml. § 3-3 (3)), og har ikke stemmerett i utvalget.

I § 7-2 er arbeidsmiljøutvalgets oppgaver beskrevet. Det fremgår av første ledd at utvalget skal virke for gjennomføring av et fullt forsvarlig arbeidsmiljø i virksomheten. Utvalget skal delta i planleggingen av verne- og miljøarbeidet, og følge nøye utviklingen i spørsmål som angår arbeidstakerne sikkerhet, helse og velferd. I bestemmelsens andre ledd er det spesifisert en rekke spørsmål som arbeidsmiljøutvalget skal behandle.

Arbeidsmiljøutvalgets beslutningsmyndighet fremgår av § 7-2 fjerde og femte ledd. Av femte ledd fremgår det at

Hvis arbeidsmiljøutvalget finner det påkrevet for å verne arbeidstakernes liv eller helse, kan utvalget vedta at arbeidsgiveren skal gjennomføre konkrete tiltak til utbedring av arbeidsmiljøet, innenfor rammen av bestemmelsene gitt i eller i medhold av denne lov. For å klarlegge om det foreligger helsefare, kan utvalget også vedta at arbeidsgiveren skal utføre målinger eller undersøkelser av arbeidsmiljøet. (...)

Utvalget skal årlig avgi rapport om sin virksomhet til virksomhetens styrende organer og de ansattes organisasjoner, jf. § 7-2 sjettede ledd.

Når det gjelder opplæring for medlemmene i utvalget, gjelder tilsvarende regler som for verneombud, jf. forskrift om organisering, ledelse og medvirkning § 3-19.

¹⁴ NOU 2010:1, *Medvirkning og medbestemmelse i arbeidslivet*, s. 79, hentet fra <https://www.regjeringen.no/contentassets/2a344e075ffa4d839dd8242a91e1b0ce/no/pdfs/nou201020100001000dddpdfs.pdf>

Informasjon og drøfting

Det fremgår av § 8-1 at arbeidsgiver skal informere om og drøfte spørsmål som er av betydning for arbeidstakernes arbeidsforhold med de tillitsvalgte. Begrepet «tillitsvalgte» omfatter ikke bare organisasjonstillitsvalgte, men også andre representanter, for eksempel verneombud, kan oppfylle kravene til å være representanter for arbeidstakerne.¹⁵

I § 8-2 (1) beskrives det hvilke forhold det skal informeres om, og hvilke forhold som skal drøftes mellom arbeidsgiver og tillitsvalgte:

- a. *Informasjon om den aktuelle og forventede utvikling av virksomhetens aktiviteter og økonomiske situasjon*
- b. *Informasjon om og drøfting av aktuelle og forventede bemanningssituasjoner i virksomheten, inkludert eventuelle innskrenkninger og de tiltak arbeidsgiver vurderer i den forbindelse*
- c. *Informasjon om og drøfting av beslutninger som kan føre til vesentlig endring i arbeidsorganisering eller ansettelsesforhold*

Informasjon etter bokstav a skal skje på et «passende tidspunkt». Informasjon og drøfting etter punkt b og c skal skje «så tidlig som mulig».

I § 8-2 (3) gis det nærmere regler for hvordan informasjon og drøfting skal gjennomføres:

Informasjonen skal gis slik at det er mulig for de tillitsvalgte å sette seg inn i saken, foreta en passende undersøkelse, vurdere saken og forberede eventuell drøfting. Drøftingen skal bygge på informasjon fra arbeidsgiver, finne sted på det nivå for ledelse og representasjon som saken tilsier og skje på en måte og med et innhold som er passende. Drøftingen skal gjennomføres slik at det er mulig for de tillitsvalgte å møte arbeidsgiveren og få et grunnlagt svar på uttalelser de måtte avgi. Drøfting etter første ledd bokstav c skal ta sikte på å oppnå en avtale.

3.2 Hovedavtalen Del B

Samarbeidet mellom arbeidsgiver og tillitsvalgte er også regulert i KS Hovedavtale¹⁶. Hovedavtalens del B regulerer samarbeid, medbestemmelse og tillitsvalgtordningen for kommuner og fylkeskommuner.

Formålet med tillitsvalgtordningen er å skape rasjonelle, hensiktsmessige og velfungerende medbestemmelsesordninger som sikrer at de tillitsvalgte får ta del i beslutningsprosesser som kan få konsekvenser for de ansatte. Medbestemmelse utøves ved representasjon i lovbestemte og andre utvalg og gjennom ordningen med tillitsvalgte, jf. § 1-3. De lokale partene finner selv, innenfor hovedavtalens rammer, hensiktsmessige ordninger for hvordan samarbeidet skal gjennomføres.

¹⁵ NOU 2010:1, *Medvirkning og medbestemmelse i arbeidslivet*, s.82, hentet fra <https://www.regjeringen.no/contentassets/2a344e075ffa4d839dd8242a91e1b0ce/no/pdfs/nou201020100001000dddpdfs.pdf>

¹⁶KS, *Hovedavtalen*, hentet fra <https://www.ks.no/contentassets/b065b41ac7874b8291f38e54695a942f/Hovedavtalen-KS-2024-2025.pdf>

Oppfølging og opplæring

Av § 1-5 fremgår det at partene sammen og hver for seg skal sørge for jevnlig oppfølging og opplæring av ledere og tillitsvalgte på alle nivåer, med sikte på felles forståelse av Hovedavtalens intensjoner. Det fremgår videre at partene bør drøfte om det skal gjennomføres felles skolering i Hovedavtalen og annet avtaleverk.

Det skal årlig gjennomføres evalueringsmøter om hovedavtalen, her skal den øverste arbeidsgiverrepresentanten delta. På møtet skal det «drøftes erfaringer knyttet til samarbeidet mellom de tillitsvalgte og arbeidsgiveren om den praktiske tilretteleggingen av arbeidet»¹⁷. Det skal føres referat fra møtene.

Arbeidsgiver og tillitsvalgtes gjensidige rettigheter og plikter

Arbeidsgiver og de tillitsvalgte har en gjensidig plikt til å gjøre sitt beste for å skape og opprettholde et godt samarbeid på arbeidsstedet. Dette for at partene skal kunne ta opp og forsøke å løse eventuelle problemer eller andre saker på en åpen og konstruktiv måte, jf. § 3. Videre i § 3-1 og § 3-2 er det listet opp en rekke plikter og rettigheter for arbeidsgiver og tillitsvalgte.

Vedrørende arbeidsgivers plikter ovenfor de tillitsvalgte fremgår det blant annet at:

b) Det skal regelmessig avholdes informasjonsmøter med hoved/fellestillitsvalgte på sentralt nivå i kommunen/fylkeskommunen. Organisasjoner som kun er representert ved tillitsvalgt, jf. HA del B § 2-2, innkalles også til informasjonsmøtene. Ved desentralisert fullmaktsnivå avholdes egne informasjonsmøter med berørte tillitsvalgte og arbeidsgiverrepresentanter på dette nivå.

c) Ved endringer og omstillinger

- i kommunen/fylkeskommunen/bedriften
- mellom kommuner/fylkeskommuner
- ved oppfølging og implementering av nasjonale reformer

som vil få betydning for arbeidstakerne skal arbeidsgiver på et tidligst mulig tidspunkt informere, drøfte og ta de tillitsvalgte med på råd. Arbeidstakernes behov for trygghet skal ivaretas gjennom åpne planprosesser hvor mål og konsekvenser så langt som mulig gjøres kjent.

d) Arbeidsgiver skal, så tidlig som mulig, informere, drøfte og ta de berørte tillitsvalgte med på råd om:

- ledige og nyopprettede stillinger
- prosedyrer ved utlysning og kunngjøring av stillinger, utvelgelse til, og intervju av aktuelle kandidater

Partssammensatte utvalg

Av § 4 fremgår det at det skal opprettes partssammensatt utvalg for behandling av saker som gjelder forholdet mellom kommunen som arbeidsgiver og de ansatte, med mindre partene avtaler at slike saker skal behandles på en annen måte, jf. kommuneloven § 5-11.

Det partssammensatte utvalget foreslår og behandler overordnede retningslinjer for kommunens personalpolitikk, herunder tiltak for likestilling og inkluderende arbeidsliv.

¹⁷ KS, *Hovedavtalen*, s.22, hentet fra <https://www.ks.no/contentassets/b065b41ac7874b8291f38e54695a942f/Hovedavtalen-KS-2024-2025.pdf>

Videre skal utvalget drøfte «kvalitets-, fornyings- og utviklingstiltak, oppfølging og implementering av nasjonalt vedtatte reformer»¹⁸.

De tilsatte skal være representert med minst to representanter utpekt av arbeidstakerorganisasjonene/forhandlingssammenslutningen. Reglementet for utvalget skal fastsettes av kommunen.

Arbeidsmiljøutvalg

Det følger videre av § 6 at det skal opprettes arbeidsmiljøutvalg i samsvar med bestemmelsene i arbeidsmiljøloven. Dersom det er behov for nærmere retningslinjer for utvalget utover det som følger av loven, fastsettes dette lokalt.

3.3 Kommuneloven

I kommunelovens § 5-11 finner vi bestemmelsen om partssammensatte utvalg (administrasjonsutvalg). Det fremgår her at det i alle kommuner skal opprettes ett eller flere partssammensatte utvalg (administrasjonsutvalg) for behandling av saker som gjelder forholdet mellom de ansatte og kommunen som arbeidsgiver. Dersom $\frac{3}{4}$ av de ansatte ønsker det, kan slike utvalg erstattes med andre ordninger. Denne bestemmelsen er likelydende med bestemmelsen i § 4 i hovedavtalens del B.

Partssammensatte utvalg skal settes sammen av representanter for kommunen (folkevalgte) og for de ansatte. Flertallet i utvalget skal bestå av representanter for kommunen.

3.4 Kommunens planer, rutiner, prosedyrer mv.

Det vil i tillegg være aktuelt å se nærmere på kommunens egne planer, rutiner, prosedyrer mv. som omhandler ansattes medvirkning.

4 GJENNOMFØRING

Forvaltningsrevisjonen gjennomføres i tråd med standard for forvaltningsrevisjon (RSK 001). Det tas sikte på at endelig rapport leveres til kontrollutvalget i starten av 2026.

Kristiansand, 16. april 2025

Tor Ole Holbek
Revisjonsdirektør

Maren Stånes
Forvaltningsrevisor

¹⁸ KS, *Hovedavtalen*, s.30, hentet fra <https://www.ks.no/contentassets/b065b41ac7874b8291f38e54695a942f/Hovedavtalen-KS-2024-2025.pdf>

Agder Sekretariat

Kontrollutvalet i Bygland kommune

Sak 09/25

Møtedato:05.05.25

Sakshandsamar: ILA

SAK 09/25 REVISOR ORIENTERAR

Bakgrunn for saka:

Det er kontrollutvalets ansvar å sjå til at det blir gjennomført revisjon i kommunen.

Revisor orienterar løpande gjennom året om relevante saker og tema. På denne måten held kontrollutvalet seg informert om det løpande revisjonsarbeidet.

Dei tema revisor orienterar om vil bli protokollført.

Framlegg til vedtak:

Kontrollutvalet tar informasjonen frå revisor til orientering.

Bygland kommune

Med hjarta i Bygland

ÅRSREKNESKAP

2024

Bygland kommune

BEVILGNINGSOVERSIKT DRIFT

	Note	Regnskap 2024	Regulert budsjett	Opprinnelig budsjett	Regnskap 2023
1 Rammetilskudd		-73 971 974	-75 437 000	-75 437 000	-70 904 754
2 Inntekts- og formuesskatt		-35 279 115	-32 578 000	-32 178 000	-31 485 948
3 Eiendomsskatt		-10 589 302	-10 590 000	-10 300 000	-11 125 420
4 Andre generelle driftsinntekter		-7 565 822	-7 700 000	-7 450 000	-7 215 346
5 Sum generelle driftsinntekter		-127 406 213	-126 305 000	-125 365 000	-120 731 468
6 Sum bevilgninger drift, netto		132 152 698	132 039 000	129 149 000	102 403 912
7 Avskrivninger	4	9 839 412	9 300 000	9 300 000	9 464 735
8 Sum netto driftsutgifter		141 992 110	141 339 000	138 449 000	111 868 647
9 Brutto driftsresultat		14 585 897	15 034 000	13 084 000	-8 862 821
10 Renteinntekter		-3 576 358	-2 580 000	-2 180 000	-2 606 134
11 Utbytter		-20 721 177	-12 694 000	-12 694 000	-16 786 183
12 Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler		0	0	0	0
13 Renteutgifter		7 249 426	7 000 000	7 000 000	6 397 682
14 Avdrag på lån	7	6 506 281	5 990 000	6 190 000	7 148 522
15 Netto finansutgifter		-10 541 828	-2 284 000	-1 684 000	-5 846 114
16 Motpost avskrivninger		-9 839 412	-9 300 000	-9 300 000	-9 464 735
17 Netto driftsresultat		-5 795 343	3 450 000	2 100 000	-24 173 670
Disponering eller dekning av netto driftsresultat					
18 Overføring til investering		0	0	0	4 155 813
19 Avsetninger til bundne driftsfond	10	5 396 796	3 867 000	3 867 000	5 943 758
20 Bruk av bundne driftsfond	10	-6 043 715	-5 023 000	-5 023 000	-5 796 242
21 Avsetninger til disposisjonsfond		6 442 263	0	150 000	19 870 341
22 Bruk av disposisjonsfond		0	-2 294 000	-1 094 000	0
23 Dekning av tidligere års merforbruk		0	0	0	0
24 Sum disponering eller dekning av netto driftsresultat		5 795 343	-3 450 000	-2 100 000	24 173 670
25 Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)		0	0	0	0

Bygland kommune

BEVILGNINGSOVERSIKT DRIFT - BUDSJETTOMRÅDER

	Regnskap 2024	Regulert budsjett	Opprinnelig budsjett	Regnskap 2023
Bevilgning drift, netto budsjettområde 10 Politisk styring	2 982 364	3 142 000	2 622 000	3 026 928
Overføring til investering				
Netto avsetning til eller bruk av bundne driftsfond				
Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond				
Sum budsjettområde 10 Politisk styring og kontroll	2 982 364	3 142 000	2 622 000	3 026 928
Bevilgning drift, netto budsjettområde 20 Stab og fellesutgifter	15 875 533	13 074 000	12 796 000	11 359 172
Overføring til investering				
Netto avsetning til eller bruk av bundne driftsfond	-1 078 044	-50 000	-50 000	1 351 370
Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond				
Sum budsjettområde 20 Stab og fellesutgifter	14 797 489	13 024 000	12 746 000	12 710 541
Bevilgning drift, netto budsjettområde 30 Oppvekst	38 853 799	37 659 000	34 564 000	31 883 417
Overføring til investering				
Netto avsetning til eller bruk av bundne driftsfond	72 263			1 463
Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond	-524 000	-524 000	-524 000	
Sum budsjettområde 30 Oppvekst	38 402 061	37 135 000	34 040 000	31 884 880
Bevilgning drift, netto budsjettområde 33 Helse og omsorg	45 276 401	49 460 000	46 677 000	43 445 211
Overføring til investering				
Netto avsetning til eller bruk av bundne driftsfond	13 894			-8 895
Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond	3 695 674	-20 000	-20 000	3 220 150
Sum budsjettområde 33 Helse og omsorg	48 985 969	49 440 000	46 657 000	46 656 466
Bevilgning drift, netto budsjettområde 35 Samfunnsutgifter	27 927 555	28 558 000	29 264 000	31 044 842
Overføring til investering				
Netto avsetning til eller bruk av bundne driftsfond	-208 179	-334 000	-334 000	-487 298
Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond	-446 492	-550 000	-550 000	
Sum budsjettområde 35 Samfunnsutgifter	27 272 885	27 674 000	28 380 000	30 557 544
Bevilgning drift, netto budsjettområde 80 Eksterne samarbeid	27 281 017	26 912 000	23 912 000	22 233 616
Overføring til investering				
Netto avsetning til eller bruk av bundne driftsfond	-61 226	-300 000	-300 000	-207 625
Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond				
Sum budsjettområde 80 Eksterne samarbeid	27 219 792	26 612 000	23 612 000	22 025 991
Bevilgning drift, netto budsjettområde 90 Andre sentrale inntekter og kostnader	-26 043 971	-26 766 000	-20 686 000	-40 589 274
Overføring til investering				
Netto avsetning til eller bruk av bundne driftsfond	-73 000	-132 000	-132 000	-742 063
Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond	979 291		150 000	13 581 797
Sum budsjettområde 90 Andre sentrale inntekter og kostnader	-25 137 680	-26 898 000	-20 668 000	-27 749 540
Sum bevilgninger drift netto	132 152 698	132 039 000	129 149 000	102 403 912
Sum overføring til investering	0	0	0	0
Sum netto avsetninger til eller bruk av bundne driftsfond	-1 334 292	-816 000	-816 000	-93 048
Sum netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond	3 704 473	-1 094 000	-944 000	16 801 947
Sum budsjettområdene	134 522 879	130 129 000	127 389 000	119 112 811

Bygland kommune

BEVILGNINGSOVERSIKT INVESTERING

	Note	Regnskap 2024	Regulert budsjett	Opprinnelig budsjett	Regnskap 2023
1 Investeringer i varige driftsmidler	4, 18	8 676 003	10 516 000	7 300 000	10 978 097
2 Tilskudd til andres investeringer		0	0	0	0
3 Investeringer i aksjer og andeler i selska	5	671 647	672 000	500 000	520 241
4 Utlån av egne midler	6	0	0	0	0
5 Avdrag på lån	7	0	0	0	0
6 Sum investeringsutgifter		9 347 650	11 188 000	7 800 000	11 498 338
7 Kompensasjon for merverdiavgift		-713 452	-1 089 000	-1 110 000	-1 795 661
8 Tilskudd fra andre	19	-596 578	-460 000	0	-464 000
9 Salg av varige driftsmidler	4	-41 155	-40 000	-1 000 000	-850 000
10 Salg av finansielle anleggsmidler		0	0	0	-2 361 067
11 Utdeling fra selskaper		0	0	0	0
12 Mottatte avdrag på utlån av egne midler		-100 000	-100 000	0	-100 000
13 Bruk av lån		-7 224 819	-8 827 000	-5 190 000	-1 812 000
14 Sum investeringsinntekter		-8 676 003	-10 516 000	-7 300 000	-7 382 727
15 Videreutlån	6	4 766 000	6 000 000	1 000 000	1 881 170
16 Bruk av lån til videreutlån		-4 766 000	-6 000 000	-1 000 000	-1 881 170
17 Avdrag på lån til videreutlån	7	325 665	500 000	500 000	325 678
18 Mottatte avdrag på videreutlån		-1 435 986	-500 000	-500 000	-489 015
19 Netto utgifter videreutlån		-1 110 321	0	0	-163 337
20 Overføring fra drift		0	0	0	-4 155 813
21 Avsetninger til bundne investeringsfond	10	1 138 399	0	0	208 186
22 Bruk av bundne investeringsfond	10	-28 078	0	0	-44 849
23 Avsetning til ubundet investeringsfond		0	0	0	695 000
24 Bruk av ubundet investeringsfond		-671 647	-672 000	-500 000	-654 798
25 Dekning av tidligere års udekket beløp		0	0	0	0
26 Sum overføring fra drift og netto avsetninger		438 674	-672 000	-500 000	-3 952 274
27 Fremført til inndekning i senere år (udekket beløp)		0	0	0	0

Bygland kommune

BEVILGNINGSOVERSIKT INVESTERING - INVESTERINGER

	Regnskap 2024	Regulert budsjett	Opprinnelig budsjett	Regnskap 2023
Investeringer i varige driftsmidler				
451 Flyktningebil				245 000
557 Avløpsledning frå Raubekk til Hamren				94 676
563 Rehabilitering av kloakkrense- og pumpestasjoner				218 885
606 Rehabiliterer ventilasjonsanlegget i symjehallen				1 474 794
607 / 70002 Dagsturhytta	12 292	12 000		1 179 375
757 Rundkøyning Bygland				2 682 271
809 Sal bustader				134 557
869 / 70012 Bygland kulturscene	63 786			850 000
878 Stasjonsområdet Byglandsfjord				64 073
893 Robotgrassklypparar				116 316
895 SD-styring Byglandsfjord oppvekstsenter				138 124
90010 Nytt IKT-system økonomi og personal	502 473	502 000	850 000	991 327
40002 Velferdsteknologi	390 304	500 000	500 000	0
40003 Tørketrommel Byglandsheimen	120 000	120 000		
50001 Rehabilitering av kloakkrense- og pumpestasjoner	0	200 000	200 000	0
50002 Rehabilitering av vasskummar av omsyn til HMS	0	200 000	200 000	0
50007 VA Presteneset	0	0	300 000	0
50003 Automatisering/digitalisering Byglandsfjord reinseanlegg	0	200 000	200 000	360 707
70000 Turveg Byglandsfjord	21 732	400 000	400 000	0
70003 Inventar til biblioteket	345 092	300 000	125 000	0
70022 Inventar til ungdomsklubben	296 368	350 000	350 000	0
70023 Kulturscenen: Lys- og tepperigg	0	0	150 000	0
70024 Kulturscenen: Lydanlegg	141 456	150 000	150 000	0
70025 Stolar/bord Årdalshallen	272 475	275 000	250 000	0
70027 Pakkbua: Bruksendring og opprusting	425 719	400 000	400 000	0
70026 Årdalshallen: Lydanlegg	143 794	150 000	150 000	0
70004 Kommunal veg Presteneset	119 400	120 000	100 000	1 080 062
70005 Utsmykking i rundkøyringa på Byglandsfjord		0	125 000	0
70007 Utsmykking i rundkøyringa på Bygland		0	125 000	0
70013 Oppgradering og inventar kommunehuset Bygland		250 000	250 000	0
70028 Nytt system for pasientvarsling Byglandsheimen	654 283	500 000	500 000	641 125
70017 Målretta ENØK-tiltak	109 800	500 000	500 000	526 225
70021 Styrkerom Årdalshallen		250 000	250 000	0
70029 Rehabilitering av Priveten	201 232	300 000	300 000	180 582
70030 Oppgradering av Byglandsheimen		0	300 000	0
70031 Ny lastebil	633 065	625 000	625 000	0
70033 Kjøp av industribygg på Byglandsfjord	3 759 740	3 722 000		
70032 Infrastruktur Presteneset (ekskl. VA)	338 445	340 000		
70015 Utstillingsmonter	124 547	150 000		
Sum investeringer i varige driftsmidler	8 676 003	10 516 000	7 300 000	10 978 099
Tilskudd til andres investeringer				
Ingen tilskudd til andres investeringer i 2024.				
Sum tilskudd til andres investeringer	0	0	0	0
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper				
90001 Eigenkapitalinnskot KLP	521 647	522 000	500 000	507 468
99 Etablerersenteret IKS				12 773
99 Verd Investering AS	150 000	150 000		
Sum investeringer i aksjer og andeleer	671 647	672 000	500 000	520 241
Utlån av egne midler				
Ingen utlån av egne midler i 2024.				
Sum utlån av egne midler	0	0	0	0

Bygland kommune

ØKONOMISK OVERSIKT ETTER ART - DRIFT

	Note	Regnskap 2024	Regulert budsjett	Opprinnelig budsjett	Regnskap 2023
1 Rammetilskudd		-73 971 974	-75 437 000	-75 437 000	-70 904 754
2 Inntekts- og formuesskatt		-35 279 115	-32 578 000	-32 178 000	-31 485 948
3 Eiendomsskatt		-10 589 302	-10 590 000	-10 300 000	-11 125 420
4 Andre skatteinntekter		-7 224 508	-7 400 000	-7 200 000	-6 910 015
5 Andre overføringer og tilskudd fra staten		-11 580 347	-3 799 000	-3 749 000	-13 416 631
6 Overføringer og tilskudd fra andre		-44 898 012	-32 895 000	-31 645 000	-65 115 174
7 Brukerbetalinger		-4 116 200	-4 500 000	-4 500 000	-4 837 208
8 Salgs- og leieinntekter		-16 904 241	-16 315 000	-15 235 000	-14 384 287
9 Sum driftsinntekter		-204 563 700	-183 514 000	-180 244 000	-218 179 438
10 Lønnsutgifter		105 044 170	97 542 000	93 592 000	94 886 649
11 Sosiale utgifter		25 074 600	21 228 000	24 228 000	22 047 982
12 Kjøp av varer og tjenester		65 500 535	59 180 000	55 860 000	59 573 762
13 Overføringer og tilskudd til andre		13 804 027	11 303 000	10 353 000	23 342 218
14 Avskrivninger	4	9 839 412	9 300 000	9 300 000	9 464 735
15 Sum driftsutgifter		219 262 744	198 553 000	193 333 000	209 315 346
16 Brutto driftsresultat		14 699 044	15 039 000	13 089 000	-8 864 092
17 Renteinntekter		-3 707 407	-2 580 000	-2 180 000	-2 606 780
18 Utbytter		-20 721 177	-12 694 000	-12 694 000	-16 786 183
19 Gevinst og tap på finansielle omløpsmidler		0	0	0	0
20 Renteutgifter		7 267 329	6 995 000	6 995 000	6 399 598
21 Avdrag på lån	7	6 506 281	5 990 000	6 190 000	7 148 522
22 Netto finansutgifter		-10 654 975	-2 289 000	-1 689 000	-5 844 843
23 Motpost avskrivninger		-9 839 412	-9 300 000	-9 300 000	-9 464 735
24 Netto driftsresultat		-5 795 343	3 450 000	2 100 000	-24 173 670
Disponering eller dekning av netto driftsresultat					
25 Overføring til investering		0	0	0	4 155 813
26 Avsetninger til bundne driftsfond	10	5 396 796	3 867 000	3 867 000	5 943 758
27 Bruk av bundne driftsfond	10	-6 043 715	-5 023 000	-5 023 000	-5 796 242
28 Avsetninger til disposisjonsfond		6 442 263	0	150 000	19 870 341
29 Bruk av disposisjonsfond		0	-2 294 000	-1 094 000	0
30 Dekning av tidligere års merforbruk		0	0	0	0
31 Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat		5 795 343	-3 450 000	-2 100 000	24 173 670
32 Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)		0	0	0	0

OVERSIKT OVER SAMLET BUDSJETTAVVIK OG ÅRSAVSLUTNINGSDISPOSISJONERRegnskap
2024**Driftsregnskapet**

Disposisjoner som er foretatt i samsvar med § 4-1 til § 4-4 for driftsregnskapet:

1 Netto driftsresultat	-5 795 343
2 Avsetninger til bundne driftsfond	5 396 796
3 Bruk av bundne driftsfond	-6 043 715
4 Overføring til investering i henhold til årsbudsjettet og fullmakter	0
5 Avsetninger til disposisjonsfond i henhold til årsbudsjettet og fullmakter	3 704 473
6 Bruk av disposisjonsfond i henhold til årsbudsjettet og fullmakter	-2 294 000
7 Budsjettert dekning av tidligere års merforbruk	0
8 Årets budsjettavvik (mer - eller mindreforbruk før strykninger)	-5 031 789
9 Strykning av overføring til investering	0
10 Strykning av avsetninger til disposisjonsfond	0
11 Strykning av dekning av tidligere års merforbruk	0
12 Strykning av bruk av disposisjonsfond	2 294 000
13 Mer- eller mindreforbruk etter strykninger	-2 737 789
14 Bruk av disposisjonsfond for reduksjon av årets merforbruk etter strykninger	0
15 Bruk av disposisjonsfond for inndekning av tidligere års merforbruk	0
16 Bruk av mindreforbruk etter strykninger for dekning av tidligere års merforbruk	0
17 Avsetning av mindreforbruk etter strykninger til disposisjonsfond	2 737 789
18 Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	0

Investeringsregnskapet

Disposisjoner som er foretatt i samsvar med § 4-1, § 4-5 og § 4-6 for investeringsregnskapet:

1 Sum utgifter og inntekter eksklusiv bruk av lån	11 552 145
2 Avsetninger til bundne investeringsfond	1 138 399
3 Bruk av bundne investeringsfond	-28 078
4 Budsjettert bruk av lån	-14 827 000
5 Overføring fra drift i henhold til årsbudsjettet og fullmakter	0
6 Avsetninger til ubundet investeringsfond i henhold til årsbudsjettet og fullmakter	0
7 Bruk av ubundet investeringsfond i henhold til årsbudsjettet og fullmakter	-672 000
8 Dekning av tidligere års udekket beløp	0
9 Årets budsjettavvik (udekket eller udisponert beløp før strykninger)	-2 836 534
10 Strykning av avsetninger til ubundet investeringsfond	0
11 Strykning av bruk av lån	2 836 181
12 Strykning av overføring fra drift	0
13 Strykning av bruk av ubundet investeringsfond	353
14 Udisponert beløp etter strykninger	0
15 Avsetning av udisponert beløp etter strykninger til ubundet investeringsfond	0
16 Fremført til inndekning i senere år (udekket beløp)	0

Bygland kommune

Regnskapsprinsipper og vurderingsregler

Regnskapet er utarbeidet i henhold til bestemmelsene i kommuneloven, tilhørende forskrifter og god kommunal regnskapsskikk.

Regnskapsprinsipper

All tilgang og bruk av midler i løpet av året som vedrører kommunens virksomhet fremgår av driftsregnskapet eller investeringsregnskapet. Regnskapsføring av tilgang og bruk av midler bare i balanseregnskapet gjøres ikke.

Alle utgifter, utbetalinger, inntekter og innbetalinger er regnskapsført brutto. Dette gjelder også interne finansieringstransaksjoner. Alle kjente utgifter, utbetalinger, inntekter og innbetalinger i året er tatt med i årsregnskapet, enten de er betalt eller ikke. For lån er kun den delen av låneopptaket som faktisk er brukt i løpet av året, ført i investeringsregnskapet. Den delen av lånet som ikke er brukt, er registrert som memoriapost.

I den grad enkelte utgifter, utbetalinger, inntekter eller innbetalinger ikke kan fastsettes eksakt ved tidspunktet for regnskapsavleggelsen, registreres et anslått beløp i årsregnskapet.

Klassifisering av anleggsmidler og omløpsmidler

I balanseregnskapet er anleggsmidler eiendeler bestemt til varig eie eller bruk for kommunen. Andre eiendeler er omløpsmidler. Fordringer knyttet til egen vare- og tjenesteproduksjon, samt markedsbaserte verdipapirer som inngår i en handelsportefølje er omløpsmidler. Andre markedsbaserte verdipapirer er klassifisert som omløpsmidler med mindre kommunen har foretatt investeringen ut fra næringspolitiske eller samfunnsmessige hensyn. I slike tilfeller er verdipapirene klassifisert som anleggsmidler.

Andre fordringer er omløpsmidler dersom disse forfaller til betaling innen ett år etter anskaffelsestidspunktet. Ellers er de klassifisert som anleggsmidler.

Kommunen følger KRS nr 4 *Avgrensningen mellom driftsregnskapet og investeringsregnskapet*. Standarden har særlig betydning for skille mellom vedlikehold og påkostning i forhold til anleggsmidler. Utgifter som påløper for å opprettholde anleggsmiddelets kvalitetsnivå utgiftsføres i driftsregnskapet. Utgifter som representerer en standardheving av anleggsmiddelet utover standarden ved anskaffelsen, utgiftsføres i investeringsregnskapet, og aktiveres på anleggsmiddelet i balansen.

Klassifisering av gjeld

Langsiktig gjeld er knyttet til formålene i kommunelovens §§14-14 til 14-17.

All annen gjeld er kortsiktig gjeld.

Neste års avdrag på utlån inngår i anleggsmidler og neste års avdrag på lån inngår i langsiktig gjeld.

Vurderingsregler

Omløpsmidler er vurdert til laveste verdi av anskaffelseskost og virkelig verdi. Markedsbaserte finansielle omløpsmidler er vurdert til virkelig verdi.

Utestående fordringer er vurdert til pålydende med fradrag for forventet tap.

Anleggsmidler er vurdert til anskaffelseskost. For å komme i betraktning som en investering må anskaffelsen ha en økonomisk levetid på minst 3 år, samt en anskaffelseskost på minst kr. 100.000,-. Anleggsmidler med begrenset økonomisk levetid avskrives med like store årlige beløp over levetiden til anleggsmiddelet. Avskrivningene starter året etter at anleggsmidlet er anskaffet/ tatt i bruk av virksomheten. Avskrivningsperiodene er i tråd med forskrift om økonomiplan, årsbudsjett og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner mv §3-4.

Avskrivningene registreres i driftsregnskapet, men får ikke resultateffekt, da de nøytraliseres med en tilsvarende inntektsføring. Imidlertid vises avskrivningene på den enkelte tjeneste/funksjon, slik at kapitalslitet fremgår ved sammenligninger mellom kommunene på tjenestenivå. Tomter og friområder er ikke gjenstand for avskrivninger.

Anleggsmidler som har hatt verdifall som forventes ikke å være forbigående er nedskrevet til virkelig verdi i balansen.

Bygland kommune

Regnskapsprinsipper og vurderingsregler

Vurderingene for eiendeler gjelder tilsvarende for kortsiktig og langsiktig gjeld. Opptakskost utgjør gjeldspostens pålydende i norske kroner på det tidspunktet som gjelden oppstår. Låneomkostninger (gebyrer, provisjoner mv.), samt over- og underkurs er finansutgifter og inntekter. Over- og underkurs periodiseres over lånets løpetid som kortsiktig fordring/gjeld etter samme prinsipp som gjelder for obligasjoner som holdes til forfall.

Selvkostberegninger

Innenfor de rammer der selvkost er satt som den rettslige rammen for hva kommunen kan kreve av brukerbetaling er beregner kommunen selvkost etter forskrift om beregning av samlet selvkost for kommunale og fylkeskommunale gebyrer.

For de tjenestene kommunen selv har valgt å kreve brukerbetaling etter selvkostprinsippet følges samme retningslinjer.

Bygland kommune

Organisering av kommunens virksomhet

	Type virksomhet	Type enhet	Kontor-/vertskommune
Agder kommunerevisjon IKS	Revisjon	IKS	Kristiansand
Setpro AS	Arbeidsopplæring og tilrettelegging	AS	Evje og Hornnes
Setesdal Miljø & Gjenvinning IKS	Renovasjon	IKS	Evje og Hornnes
Setesdal Brannvesen IKS	Brannvern og brannberedskap	IKS	Evje og Hornnes
Konsesjonskraft IKS	Distribusjon og handel med elektrisitet	IKS	Valle
Agder Sekretariat (§ 27)	Sekretær kontrollutvalg	Uselvtendig § 27-samarbeid	Kvinesdal
Aust Agder museum og arkiv IKS	Museumsdrift	IKS	Arendal
IKT Agder	IKT	IKS	Arendal
Setesdalmuseet Eigedom IKS	Eigar av museumseigedom	IKS	Valle
Setesdal interkommunalt politiske råd	Regionråd	Selvtendig § 18-1-samarbeid	Valle
Byglandstunet AS	Eigedomsforvaltning	AS	Bygland
Syrtveit Næringsområde AS	Eigedomsforvaltning	AS	Evje og Hornnes
Verd Investering AS	Næringsutvikling	AS	Arendal
Etablerersenteret IKS	Næringsutvikling	IKS	Kristiansand
OFA IKS	Offentlig anskaffelse	IKS	Kristiansand
IUA Midt-Agder	Beredskap mot forurensning	Uselvtendig § 27-samarbeid	Kristiansand
NAV Midt-Agder	NAV	Vertskommunesamarbeid	Vennesla
Setesdal barnevern	Barnevern	Vertskommunesamarbeid	Valle
Setesdal PPT	PPT	Vertskommunesamarbeid	Valle
Jordmor	Jordmor	Vertskommunesamarbeid	Bygland
LMT	Lokalmedisinske tjenester	Vertskommunesamarbeid	Evje og Hornnes
Legeteneste inkl. legevakt og KØH	Legekontor, legevakt, KØH	Vertskommunesamarbeid	Evje og Hornnes
Sekretariat for vassdragsstyret i Øvre Otra	Vassdragsstyre	Vertskommunesamarbeid	Bygland
Vassdragskoordinator Otra	Vassdragsforvaltning	Vertskommunesamarbeid	Bygland
Veterinærteneste	Veterinærteneste	Vertskommunesamarbeid	Evje og Hornnes
Veterinærvakt	Veterinærvakt	Vertskommunesamarbeid	Valle og E&H
Kulturskule	Kulturskule	Vertskommunesamarbeid	Evje og Hornnes
Utviklingssenter for sykehjem og hjemmetjenester i Agder (Øst)	Helse- og omsorgstjenesten	Vertskommunesamarbeid	Grimstad
Skogbrukstjenester	Skogbruk	Salg av tjeneste	Bygland
Krisesentertjenester	Krisesenter	Salg av tjeneste	Kristiansand
Gjestelever	Oppvekst	Salg av tjeneste	Bygland
Driftsassistanse i Aust-Agder SA	Vannverk og avlopsanlegg	Salg av tjeneste	Seljord

Bygland kommune

Note 1 - Endring i arbeidskapital

Balanseregnskapet	2024	2023	Endring
2.1 Omløpsmidler	124 300 819	110 254 895	14 045 924
2.3 Kortsiktig gjeld	-31 746 617	-26 343 892	-5 402 725
Arbeidskapital	92 554 202	83 911 003	8 643 199

Drifts- og investeringsregnskapet	Beløp
Driftsregnskapet	
Sum driftsutgifter eksklusiv avskrivninger	209 423 331
Sum driftsinntekter	-204 563 700
Netto finansutgifter	-10 654 975
Netto driftsresultat	-5 795 343
Investeringsregnskapet	
Sum investeringsutgifter	9 347 650
Sum investeringsinntekter	-8 676 003
Netto utgifter til videreutlån	-1 110 321
Netto utgifter i investeringsregnskapet	-438 674
Netto tilgang (+)/bruk (-) i drifts- og investeringsregnskapet	6 234 017
Endring ubrukte lånemidler (økning +/reduksjon -)	2 409 181
Endring i regnskapsprinsipp ført direkte mot egenkapital	0
Endring i arbeidskapital i drifts- og investeringsregnskapet	8 643 199
Differanse	0

Bygland kommune

Note 2 - Kapitalkonto

Saldo 01.01	103 882 205
Økning av kapitalkonto (kreditposterings)	
Aktivering av fast eiendom og anlegg	5 706 429
Reversert nedskrivning av fast eiendom og anlegg	0
Aktivering av utstyr, maskiner og transportmidler	2 969 574
Reversert nedskrivning utstyr, maskiner og transportmidler	0
Aktivering av immaterielle eiendeler	0
Kjøp av aksjer og andeler	150 000
Reversert nedskrivning av aksjer og andeler	0
Utlån	4 766 000
Aktivert egenkapitalinnskudd pensjonskasse	521 647
Reversert nedskrivning av egenkapitalinnskudd pensjonskasse	0
Avdrag på eksterne lån	6 831 946
Økning pensjonsmidler	12 518 492
Reduksjon pensjonsforpliktelser	14 312
Reduksjon av kapitalkonto (debitposterings)	
Avgang fast eiendom og anlegg	25 000
Av- og nedskrivning av fast eiendom og anlegg	8 958 124
Avgang utstyr, maskiner og transportmidler	0
Av- og nedskrivning av utstyr, maskiner og transportmidler	881 288
Avgang immaterielle eiendeler	0
Av- og nedskrivning av immaterielle eiendeler	0
Avgang aksjer og andeler	0
Nedskrivning av aksjer og andeler	1
Avdrag på utlån	1 535 986
Avskrivning utlån	68 918
Reduksjon egenkapitalinnskudd pensjonskasse	0
Bruk av midler fra eksterne lån	11 990 819
Reduksjon pensjonsmidler	0
Økning pensjonsforpliktelser	12 616 276
Urealisert kurstap utenlandslån	0
Saldo 31.12	101 284 194

Bygland kommune

Note 3 - Vesentlige endringer i regnskapsprinsipp

Konto for endring av regnskapsprinsipp

Virkning av endringer i regnskapsprinsipp føres mot egne egenkapitalkontoer for endring av regnskapsprinsipp. Positiv saldo på disse kontoene kan ikke disponeres og negativ saldo skal ikke dekkes inn.

Bygland kommune

Note 4 - Varige driftsmidler

Utstyr, maskiner og transportmidler

TEKST	Kunst etc..	IKT-utstyr, kontor- maskiner	Inventar, utstyr, kjøretøy	Brannbiler, anleggs- maskiner	SUM
Anskaffelseskost 01.01		302 104	11 256 194	388 806	11 947 104
Årets tilgang			2 969 574		2 969 574
Årets avgang					0
Anskaffelseskost 31.12	0	302 104	14 225 768	388 806	14 916 678
Akk. avskrivninger 01.01		302 104	5 810 665	78 546	6 191 315
Årets avskrivning			881 288		881 288
Årets avgang avskrivninger					0
Akk. avskrivninger 31.12	0	302 104	6 691 953	78 546	7 072 603
Akk. nedskrivninger 01.01					0
Årets nedskrivning					0
Årets reverserte nedskrivninger					0
Akk. nedskrivning 31.12	0	0	0	0	0
Bokført verdi pr. 31.12	0	0	7 533 816	310 259	7 844 075
Tap ved salg av anleggsmidler					0
Gevinst ved salg av anleggsmidler			15 000		15 000
Økonomisk levetid		5 år	10 år	20 år	
Avskrivningsplan	Ingen avskr.	Lineær	Lineær	Lineær	

Bygland kommune

Note 4 - Varige driftsmidler

Faste eiendommer og anlegg

TEKST	Tomter	Tekn.anl. VAR	Boliger, skoler, veier	Adm.bygg, sykehjem mv.	SUM
Anskaffelseskost 01.01	5 478 632	69 986 178	177 762 298	69 179 446	322 406 555
Årets tilgang		827 869	1 118 820	3 759 740	5 706 429
Årets avgang	-25 000				-25 000
Anskaffelseskost 31.12	5 503 632	70 814 047	178 881 118	72 939 186	328 137 984
Akk. avskrivninger 01.01		35 607 323	54 225 846	28 508 074	118 341 243
Årets avskrivning		3 130 478	4 444 057	1 383 589	8 958 124
Årets avgang avskrivninger					0
Akk. avskrivninger 31.12	0	38 737 801	58 669 904	29 891 663	127 299 368
Akk. nedskrivninger 01.01					0
Årets nedskrivning					0
Årets reverserte nedskrivninger					0
Akk. nedskrivning 31.12	0	0	0	0	0
Bokført verdi pr. 31.12	5 503 632	32 076 246	120 211 214	43 047 523	200 838 616
Tap ved salg av anleggsmidler					0
Gevinst ved salg av anleggsmidler	1 155				1 155
Økonomisk levetid		20 år	40 år	50 år	
Avskrivningsplan	Ingen avskr.	Lineær	Lineær	Lineær	

Bygland kommune

Note 5 - Aksjer og andeler i varige eie

Selskapets navn	Eierandel i selskapet	Balansført verdi 2024	Balansført verdi 2023
EK-tilskot		8 601 333	8 079 686
Setesdal informasjons og kompetansesenter AS			
Nesodden Industribygg AS			
Byglandstunet AS	100,00 %	5 383 624	5 383 624
Agder Næringselskap AS	0,66 %	20 000	20 000
Otrahallen A/S	1,50 %	3 000	3 000
Setpro A/S	20,00 %	270 000	270 000
Kommunekraft A/S	0,31 %	1 000	1 000
Å Energi AS	1,11 %	1	1
Setesdal Miljø & Gjenvinning IKS	20,00 %	1	1
Konsesjonskraft IKS	3,30 %	1	1
Setesdal interkommunalt politisk råd	20,00 %	1	1
Setesdal Brannvesen IKS	21,79 %	1 411 949	1 411 949
Agder Sekretariat IKS	6,25 %	40 000	40 000
Setesdalsmuseet Eigedom IKS	33,30 %	1	1
Biblioteksentralen SA	0,05 %	600	600
Aust-Agder museum og arkiv IKS	2,00 %	1	1
USUS AS (Visitsørlandet AS)	0,21 %	10 000	10 000
Setesdal IKT	20,00 %	0	1
Bjoren AS	100,00 %	22 000	22 000
Agder Kommunerevisjon IKS	4,00 %	1	1
Syrteit Næringsområde AS	50,00 %	15 000	15 000
Etablerersenteret IKS	0,56 %	12 773	12 773
LL Setesdal Bilruter	5,03 %	92 451	92 451
Dag og Tid AS	0,04 %	2 500	2 500
AT Skog SA		2 637	2 637
Verd Investering AS	0,66 %	150 000	
Sum		16 038 874	15 367 228

Vesentlige endringer i løpet av året i eierandel:

Bygland kommune

Note 5 - Aksjer og andeler i varige eie

Nedskrivning av bokført verdi

Selskap	Virkelig verdi	Bokført verdi	Verdi-forskjell
			0
			0
			0

Gjeldsforpliktelse som det antas at kommunen må dekke i interkommunale selskaper:

Selskap	Gjeldsansvar

Bygland kommune

Note 6 - Utlån

Låntaker	Utlån (beløp)	Finansiert med egne midler	Finansiert med lån	Vesentlige tap på utlån
Startlån	9 266 080		9 266 080	
Tapsavsetting startlån	-250 000			
Andre utlån	800 000	800 000		
Sum	9 816 080	800 000	9 266 080	0

Bygland kommune

Note 7 - Langsiktig gjeld

Fordeling av langsiktig gjeld:	2024	2023	Gj.snittlig gjenstående løpetid	Gj.snittlig rente
Lån til egne investeringer	129 089 964	127 196 245		5,38 %
Videreutlån	12 765 079	7 090 744		3,13 %
Sum bokført langsiktig gjeld	141 855 043	134 286 989		

Fordeling av langsiktig gjeld etter rentebetingelser	2024	Gj.sn. rente
Langsiktig gjeld med fast rente		
Langsiktig gjeld med flytende rente	141 855 043	Se over
Sum	141 855 043	

Minimumsavdrag

	2024	2023
Utgiftsført avdrag i driftsregnskapet	6 506 281	7 148 522
Beregnet minimumsavdrag	6 124 700	6 222 136
Avvik	381 581	926 386

Beregningsgrunnlag minimumsavdrag:

Sum årets avskrivninger	9 839 412	9 464 735
Sum lånegjeld pr. 01.01 eks. lån til videre utlån	127 196 245	134 344 767
Avskrivbare anleggsmidler pr. 01.01	204 342 468	204 357 109

Avdrag på lån til videre utlån og forskotteringer

	2024	2023
Mottatte avdrag på startlån	-1 435 986	-489 015
Utgiftsførte avdrag i investeringsregnskapet	325 665	325 678
Forskjell	-1 110 321	-163 337
Saldo avdragsfond 1.1	0	
Avsetning til (+)/bruk av avdragsfond (-)		
Saldo avdragsfond 31.12	0	0

Bygland kommune

Note 8 - Pensjonsforpliktelser

Generelt om pensjonsordningene i kommunen

Kommunen har kollektive pensjonsordninger i Kommunal Landspensjonskasse (KLP) og Statens pensjonskasse (SPK) som sikrer ytelsesbasert pensjon for de ansatte.

Premiefond

Premiefondet er et fond for tilbakeført premie og overskudd. Eventuelle midler på premiefondet kan bare brukes til fremtidig premiebetaling. Premiefondet fremgår ikke av kommuneregnskapet, men bruk av fondet reduserer faktisk betalte pensjonspremier.

	2024	2023
Innestående på premiefond 01.01	5 049 951	5 061 010
Tilført premiefondet i løpet av året	11 104 224	1 436 284
Bruk av premiefondet i løpet av året	7 063 478	1 447 343
Innestående på premiefond 31.12	9 090 697	5 049 951

Regnskapsføring av pensjon

Etter § 3-5 og § 3-6 i årsregnskapsforskriften skal driftsregnskapet belastes med pensjonskostnader som er beregnet ut fra langsiktige forutsetninger om avkastning, lønnsvekst og G-regulering. Pensjonskostnadene beregnes på en annen måte enn pensjonspremien som betales til pensjonsordningen, og det vil derfor normalt være forskjell mellom disse to størrelsene. Forskjellen mellom betalt pensjonspremie og beregnet pensjonskostnad betegnes premieavvik, og skal inntekts- eller utgiftsføres i driftsregnskapet.

Premieavviket tilbakeføres igjen neste år/med 1/7 per år for premieavvik oppstått i 2014 eller senere, med 1/10 per år for premieavvik oppstått fra 2011 til 2013 og med 1/15 per år for premieavvik oppstått fra 2006 til 2010.

Regnskapsføringen av pensjon innebærer et unntak fra de grunnleggende prinsippene for kommuneregnskapet om at alle kjente utgifter og inntekter i året skal tas med i årsregnskapet for vedkommende år (kl § 14-6, 2. ledd nr c).

Regnskapsføringen av premieavvik og amortisering av premieavvik har hatt innvirkning på netto driftsresultat i 2024 ved at regnskapsførte pensjonsutgifter er kr 973 369 lavere enn faktisk betalte pensjonspremier.

Bestemmelsene innebærer også at beregnede pensjonsmidler og pensjonsforpliktelser er oppført i balansen som henholdsvis anleggsmidler og langsiktig gjeld.

Økonomiske forutsetninger for beregning av pensjonskostnaden

	KLP	SPK
Diskonteringsrente	4,00 %	4,00 %
Lønnsvekst	2,97 %	2,97 %
G-regulering	2,97 %	2,97 %
Pensjonsregulering	2,20 %	
Forventet avkastning	4,50 %	4,00 %
Amortiseringstid	7	7

Bygland kommune

Note 8 - Pensjonsforpliktelser

Total - Spesifikasjon av samlet pensjonskostnad, premieavvik pensjonsforpliktelser og estimatavvik

	2024	2023
Pensjonskostnad og premieavvik		
Årets pensjonsopptjening, nåverdi	10 134 705	10 042 524
Rentekostnad av påløpt pensjonsforpliktelse	10 926 510	9 175 719
Forventet avkastning på pensjonsmidlene	-12 149 530	-10 144 469
Administrasjonskostnad	399 736	476 659
A Beregnet netto pensjonskostnad (inkl. adm.)	9 311 421	9 550 433
B Forfalt pensjonspremie (inkl. adm. kostnader)	15 432 323	24 805 302
C Årets premieavvik (B-A)	6 120 902	15 254 869
Pensjonsutgifter i drifts- og investeringsregnskapet	2024	2023
B Forfalt pensjonspremie (inkl. adm. kostnader)	15 432 323	24 805 302
C Årets premieavvik	-6 120 902	-15 254 869
D Amortisering av tidligere års premieavvik	5 240 814	3 592 362
E Brutto pensjonsutgift etter premieavvik og amortisering (SUM B:D)	14 552 235	13 142 795
F Pensjonstrekk ansatte	1 799 855	1 614 015
Årets regnskapsførte pensjonsutgift (E-F)	12 752 381	11 528 780
Akkumulert premieavvik	2024	2023
Sum gjenstående premieavvik tidligere år (pr. 01.01)	27 811 352	16 148 846
Årets premieavvik	6 120 902	15 254 869
Sum amortisert premieavvik dette året	-5 240 814	-3 592 362
Akkumulert premieavvik pr. 31.12	28 691 440	27 811 352
Arbeidsgiveravgift av akkumulert premieavvik	3 041 294	2 948 010
Sum akkumulert premieavvik inkl. arb.g.avgift	31 732 734	30 759 362
Spesifikasjon av brutto pensjonsforpliktelse UB - estimat	2024	2023
Brutto pensjonsforpliktelser IB 1.1 - estimat	266 977 396	253 080 773
Planendring forpliktelse IB 1.1	0	0
Estimatavvik forpliktelse IB 1.1	3 882 704	5 674 307
Årets opptjening	10 134 705	10 042 524
Rentekostnad	10 926 510	9 175 719
Utbetalinger	-13 289 241	-10 995 927
Brutto pensjonsforpliktelser UB 31.12	278 632 074	266 977 396
Spesifikasjon av brutto pensjonsmidler UB - estimat	2024	2023
Brutto pensjonsmidler IB 1.1 - estimat	271 437 349	250 437 718
Estimatavvik forpliktelse IB 1.1	-1 374 384	-2 477 553
Innbetalt premie/tilskudd (inkl. adm.)	15 432 323	24 805 302
Administrasjonskostnad/Rentegaranti	-399 736	-476 659
Utbetalinger	-13 289 241	-10 995 927
Forventet avkastning	12 149 530	10 144 469
Brutto pensjonsmidler UB 31.12	283 955 841	271 437 349
Netto pensjonsforpliktelser pr. 31.12	-5 888 087	-4 932 709
Herav:		
Brutto pensjonsforpliktelse	278 632 074	266 977 396
Pensjonsmidler	283 955 841	271 437 349
Arbeidsgiveravgift av netto pensjonsforpliktelse	-564 319	-472 755

Bygland kommune

Note 8 - Pensjonsforpliktelser

KLP - Spesifikasjon av samlet pensjonskostnad, premieavvik pensjonsforpliktelser og estimatavvik

Pensjonskostnad og premieavvik	2024	2023
Årets pensjonsopptjening, nåverdi	8 947 273	8 906 272
Rentekostnad av påløpt pensjonsforpliktelse	10 422 459	8 740 793
Forventet avkastning på pensjonsmidlene	-11 809 299	-9 860 322
Administrasjonskostnad	354 119	435 873
A Beregnet netto pensjonskostnad (eks. adm.)	7 914 552	8 222 616
B Forfalt pensjonspremie (inkl. adm. kostnader)	13 446 608	22 797 982
C Årets premieavvik (B-A)	5 532 056	14 575 366
Pensjonsutgifter i drifts- og investeringsregnskapet	2024	2023
B Forfalt pensjonspremie (inkl. adm. kostnader)	13 446 608	22 797 982
C Årets premieavvik	-5 532 056	-14 575 366
D Amortisering av tidligere års premieavvik	5 145 490	3 585 567
E Brutto pensjonsutgift etter premieavvik og amortisering (SUM B:D)	13 060 042	11 808 183
F Pensjonstrekk ansatte	1 494 080	1 338 545
Årets regnskapsførte pensjonsutgift (E-F)	11 565 962	10 469 638
Akkumulert premieavvik	2024	2023
Sum gjenstående premieavvik tidligere år (pr. 01.01)	27 005 584	16 015 785
Årets premieavvik	5 532 056	14 575 366
Sum amortisert premieavvik dette året	-5 145 490	-3 585 567
Akkumulert premieavvik pr. 31.12	27 392 150	27 005 584
Arbeidsgiveravgift av akkumulert premieavvik	2 903 576	2 862 608
Sum akkumulert premieavvik inkl. arb.g.avgift	30 295 726	29 868 192
Spesifikasjon av brutto pensjonsforpliktelse UB - estimat	2024	2023
Brutto pensjonsforpliktelser IB 1.1 - estimat	252 979 765	240 377 960
Planendring forpliktelse IB 1.1		
Estimatavvik forpliktelse IB 1.1	5 279 059	5 950 667
Årets opptjening	8 947 273	8 906 272
Rentekostnad	10 422 459	8 740 793
Utbetalinger	-13 289 241	-10 995 927
Brutto pensjonsforpliktelser UB 31.12	264 339 315	252 979 765
Spesifikasjon av brutto pensjonsmidler UB - estimat	2024	2023
Brutto pensjonsmidler IB 1.1 - estimat	262 051 440	243 241 185
Estimatavvik forpliktelse IB 1.1	475 801	-2 416 249
Innbetalt premie/tilskudd (inkl. adm.)	13 446 608	22 797 982
Administrasjonskostnad/Rentegaranti	-354 119	-435 873
Utbetalinger	-13 289 241	-10 995 927
Forventet avkastning	11 809 299	9 860 322
Brutto pensjonsmidler UB 31.12	274 139 788	262 051 440
Netto pensjonsforpliktelser pr. 31.12	-10 839 323	-10 033 273
Herav:		
Brutto pensjonsforpliktelse	264 339 315	252 979 765
Pensjonsmidler	274 139 788	262 051 440
Arbeidsgiveravgift av netto pensjonsforpliktelse	-1 038 850	-961 598

Bygland kommune

Note 8 - Pensjonsforpliktelser

SPK - Spesifikasjon av samlet pensjonskostnad, premieavvik pensjonsforpliktelser og estimatavvik

Pensjonskostnad og premieavvik	2024	2023
Årets pensjonsopptjening, nåverdi	1 187 432	1 136 252
Rentekostnad av påløpt pensjonsforpliktelse	504 051	434 926
Forventet avkastning på pensjonsmidlene	-340 231	-284 147
Administrasjonskostnad	45 617	40 786
A Beregnet netto pensjonskostnad (eks. adm.)	1 396 869	1 327 817
B Forfalt pensjonspremie (inkl. adm. kostnader)	1 985 715	2 007 320
C Årets premieavvik (B-A)	588 846	679 503
Pensjonsutgifter i drifts- og investeringsregnskapet	2024	2023
B Forfalt pensjonspremie (inkl. adm. kostnader)	1 985 715	2 007 320
C Årets premieavvik	-588 846	-679 503
D Amortisering av tidligere års premieavvik	95 324	6 795
E Brutto pensjonsutgift etter premieavvik og amortisering (SUM B:D)	1 492 193	1 334 612
F Pensjonstrekk ansatte	305 775	275 470
Årets regnskapsførte pensjonsutgift (E-F)	1 186 418	1 059 142
Akkumulert premieavvik	2024	2023
Sum gjenstående premieavvik tidligere år (pr. 01.01)	805 768	133 061
Årets premieavvik	588 846	679 503
Sum amortisert premieavvik dette året	-95 324	-6 795
Akkumulert premieavvik pr. 31.12	1 299 290	805 768
Arbeidsgiveravgift av akkumulert premieavvik	137 718	85 402
Sum akkumulert premieavvik inkl. arb.g.avgift	1 437 008	891 171
Spesifikasjon av brutto pensjonsforpliktelse UB - estimat	2024	2023
Brutto pensjonsforpliktelser IB 1.1 - estimat	13 997 631	12 702 813
Planendring forpliktelse IB 1.1		
Estimatavvik forpliktelse IB 1.1	-1 396 355	-276 360
Årets opptjening	1 187 432	1 136 252
Rentekostnad	504 051	434 926
Utbetalinger		
Brutto pensjonsforpliktelser UB 31.12	14 292 759	13 997 631
Spesifikasjon av brutto pensjonsmidler UB - estimat	2024	2023
Brutto pensjonsmidler IB 1.1 - estimat	9 385 909	7 196 533
Estimatavvik forpliktelse IB 1.1	-1 850 185	-61 304
Innbetalt premie/tilskudd (inkl. adm.)	1 985 715	2 007 320
Administrasjonskostnad/Rentegaranti	-45 617	-40 786
Utbetalinger	0	0
Forventet avkastning	340 231	284 147
Brutto pensjonsmidler UB 31.12	9 816 053	9 385 909
Netto pensjonsforpliktelser pr. 31.12	4 951 237	5 100 564
Herav:		
Brutto pensjonsforpliktelse	14 292 759	13 997 631
Pensjonsmidler	9 816 053	9 385 909
Arbeidsgiveravgift av netto pensjonsforpliktelse	474 531	488 842

Bygland kommune

Note 9 - Garantiansvar

Garantien er stilt for	Formål	Type garanti	Vedtatt garanti-ramme (ekskl. tillegg)	Saldo 31.12	Forventet låneopptak (utover saldo 31.12)	Tillegg for renter og omk. o.l.	Godkjenning	Utløper
Byglandstunet AS		Kausjon	13 000 000	11 718 022		1 300 000	Ja	01.01.54
SetPro AS		Kausjon	3 000 000	2 250 000		300 000	Ja	02.07.43
Sparebanken Sør: Gjelder kommunens portefølje av startlån av ulik størrelse. Porteføljen er på kr 9 266 080, og det er tapsdeling med Husbanken. Kommunen har tapsrisikoen for de første 25% av gjenstående hovedstol samt forfalte renter og omkostninger før realisering av pantet.		Kausjon	9 266 080	9 266 080				Varierer
Sum garantiansvar			25 266 080	23 234 102	0			

Bygland kommune

Note 10 - Bundne fond

Bundne fond - formål	2023	Avsetninger	Bruk av fond	2024
<i>Bundne driftsfond</i>				
Selvkostfond	1 092 154	32 440	689 225	435 369
Øremerket statstilskudd - spesifiser	5 164 580	543 253	1 314 491	4 393 342
Næringsfond/kraftfond	19 026 028	4 727 372	4 040 000	19 713 400
Gavefond og andre fond med opphav i private midler	973 609	93 731		1 067 340
Sum	26 256 370	5 396 796	6 043 715	25 609 451
<i>Bundne investeringsfond</i>				
Avdragsfond husbankmidler - ordinære avdrag	254 689		28 078	226 611
Avdragsfond husbankmidler - ekstraordinære avdrag	1 565 137	1 138 399		2 703 536
Sum	1 819 826	1 138 399	28 078	2 930 147
<i>Spesifikasjon av bundne driftsfond (gult = selvkostfond, blått = næringsfond, grønt = fond med "private" midler)</i>				
Renovasjon				422 368
Slamfond				13 001
HB - Tilpasningstilskot				223 275
HB - Etableringstilskot				127 284
HB - Tapsfond startlån				210 000
Frivillighetssentral				306 835
Hestetrygdlaget				206 821
Fiskefond Otravassdraget				355 687
Kalkingsmidler				109 332
Viltfond				192 080
Setesdal Vesthei				54 900
Reg.fond vilt/fisk/friluft				15 000
Næringsfond Byglandsfjorden				19 713 400
Gåvefond Byglandsheimen				208 834
Stui				22 271
Fånefjell				12 672
Kvinneprojektet				150 819
Ymse fond helse				15 399
Fysak 2008				12 000
Vassdragstyre for øvre Otra				1 220 363
Fond Kultur/ Bibliotek				71 179
Fond Pedagogiske tjenester				15 757
Fond Arneberg og Dale				479 521
Kompetanse for mangfold				343 187
Den Kulturelle Skulesekken				107 491
Tilskot til skulehelsetenesta				13 894
Nobelle elevbedrift				51 829
Trivselsfond for Byglandsheimen - Bygland helselag				31 438
Ymse øymerka tilskot 2020/2021 BYO og BOP				59 662
Omstilling				312 356
Tilskot stadutvikling Byglandsfjord				50 000
Vassområdekoordinator for Otra				366 478
Vidareutvikling av dagsturhytta: Sti og grillplass				90 890
Tilskudd til utstyr og læringsarenaer 5.-10. trinn				23 428

Bygland kommune

Note 11 - Selvkostområder

2024

Selvkostkalkyle	Vann	Avløp	Renovasjon	Feiing	Slam
A. Direkte driftskostnader	1 712 111	4 539 235	3 159 869	776 408	731 716
B. Henførbare indirekte driftskostnader	54 992	132 070	32 089	10 912	9 062
C. Kalkulatoriske rentekostnader	312 219	1 647 802	31 986		
D. Kalkulatoriske avskrivinger	233 318	1 447 682	33 361		
E. Andre inntekter og kostnader	-154 726	-398 554	-16 788	-16 788	-16 788
F. Gebyrgrunnlag (A+B+C+D+E)	2 157 915	7 368 235	3 240 517	770 532	723 989
G. Gebyrintekter	2 094 922	4 630 276	2 608 778	1 035 735	666 504
H. Årets selvkostresultat (G-F)	-62 992	-2 737 959	-631 739	265 204	-57 485
Årets dekningsgrad	97,08 %	62,84 %	80,50 %	134,42 %	92,06 %
Vedtatt dekningsgrad			100,00 %	100,00 %	100,00 %
I. Avsetning til selvkostfond og dekning av fremført underskudd	0	0	0	265 204	0
J. Bruk av selvkostfond og fremføring av underskudd			631 739	0	57 485
K. Kontrollsum (subsidierring) (H-I+J)	-62 992	-2 737 959	0	0	0
L. Saldo selvkostfond (+) og fremføring av underskudd (-) per 1.1 i rapporteringsåret			1 023 363	-336 777	68 791
M. Alternativkostnad ved bundet kapital på selvkostfond eller fremføring av underskudd			30 740	-8 902	1 689
N. Saldo selvkostfond (+) og fremføring av underskudd (-) (per 31.12 i rapporteringsåret (L+M+I+J))	0	0	422 363	-80 475	12 995

Bygland kommune

Note 11 - Selvkostområder

Utvikling i selvkostresultat

	Over- (+) / underskudd (-)	Over- (+) / underskudd (-)	Over- (+) / underskudd (-)	Over- (+) / underskudd (-)	Over- (+) / underskudd (-)
Utviklingen i selvkostresultat	2024	2023	2022	2021	2020
Vann	-62 992	-405 840	-108 015	103 719	142 641
Avløp	-2 737 959	-2 675 893	-1 962 143	-1 457 249	-919 764
Renovasjon	-631 739	-363 263	-503 722	36 149	341 888
Feiing	265 204	-107 939	-249 071	-106 127	221 058
Slam	-57 485	-161 804	22 121	-174 448	41 745

Utviklingen i fond (+) og underskudd til fremføring (-)

	Positiv (+) / negativ (-)	Positiv (+) / negativ (-)	Positiv (+) / negativ (-)	Positiv (+) / negativ (-)	Positiv (+) / negativ (-)
Utgående balanse i fond (+) og underskudd til fremføring (-)	2024	2023	2022	2021	2020
Vann	0	0	149 104	250 182	142 641
Avløp	0	0	0	0	0
Renovasjon	422 363	1 023 363	1 337 008	1 786 465	1 716 366
Feiing	-80 475	-336 777	224 454	195 046	296 410
Slam	12 995	68 791	-229 343	23 124	195 452

Bygland kommune

Note 12 - Ytelser til ledende personer og revisor

Tekst	2024	2023
Lønn kommunedirektør: - samlet lønn og annen fast godtgjørelse samt eventuelle bonusutbetalinger - godtgjørelse fra andre verv i kommunen - vesentlig tilleggsgodtgjørelse for tjenester utenfor normal funksjon - betalt eller skyldig vederlag i forbindelse med avslutning av ansettelsesforhold eller verv. - beregnet verdi av totale fordeler i annet enn kontanter som anses som godtgjørelse (naturalytelser)	1 231 832 4 392	1 181 180 4 392
Sum lønn kommunedirektør	1 236 224	1 185 572
Godtgjørelse ordfører: - samlet lønn og annen fast godtgjørelse samt eventuelle bonusutbetalinger - godtgjørelse fra andre verv i kommunen - vesentlig tilleggsgodtgjørelse for tjenester utenfor normal funksjon - betalt eller skyldig vederlag i forbindelse med avslutning av ansettelsesforhold eller verv. - beregnet verdi av totale fordeler i annet enn kontanter som anses som godtgjørelse (naturalytelser)	1 034 767 4 392	1 137 309 4 392
Sum godtgjørelse til ordfører	1 039 159	1 141 701
Godtgjøring revisor: - revisjonstjenester - rådgivning	681 500 173 300	695 500 8 000
Sum godtgjørelse til revisor	854 800	703 500

Bygland kommune

Note 13 - Usikre forpliktelser, betingede eiendeler og hendelser etter balansedagen

Usikre forpliktelser

Følgende usikre forpliktelser er regnskapsført:

Forpliktelsens art	Antatt oppgjørstidspunkt	Balansført forpliktelse	Endring i året
Sum usikre forpliktelser		0	0

Følgende usikre forpliktelser er ikke regnskapsført:

Betingede eiendeler

Hendelser etter balansedagen

Bygland kommune

Note 14 - Spesifikasjon av vesentlige poster og transaksjoner

Kommunen har mottatt kr 11.100.102 i integreringstilskudd i 2024. Kr 7.328.338 av dette er brukt til å finansiere flyktningtjenesten (introstønad, annen stønad og lønn til ansatte). Det overskytende (kr 3.704.473) bidrar til å øke kommunen sitt netto driftsresultat, og er avsatt til flyktningefond.

Samlet premieavvik fra KLP og SPK var kr 5.796.348 (inntekt) i 2024. Denne inntekten utgiftsføres/amortiseres med 1/7 hvert år de syv neste årene. Nettoinntekten fra premieavvik (inkl. utgifter til amortisering av tidligere års premieavvik) er på kr 973.369 og bidrar til å øke kommunen sitt netto driftsresultat i 2024. Dette er midler kommunen burde av til disposisjonsfond for pensjon, men ved 2. tertialrapport (siste budsjettjustering) i 2024, var det ikke økonomisk handlingsrom til å gjøre det.

Kommunen har brukt kr 1.090.836 av bundet fond til Bygg Bygland i 2024. Dette er øremerkede midler satt av i 2023. Bruken av disse midlene bidrar til å redusere kommunen sitt netto driftsresultat med kr 1.090.836.

Kommunen har mottatt kr 1.255.000 i ekstraordinære overføringer fra Setesdal interkommunalt politisk råd, som i sin helhet gjelder refusjoner knyttet til utgifter kommunen har hatt i tidligere regnskapsår. Kr 1.000.000 gjelder refusjon for kommunen sitt utlegg til fiberkabel i 2023, mens kr 255.000 gjelder ekstraordinært driftstilskudd til Bjoren. Dette bidrar til å øke kommunen sitt netto driftsresultat med kr 1.255.000.

Bygland kommune

Note 15 - Salg av finansielle anleggsmidler

Ved salg av kommunens aksjer klassifisert som anleggsmidler er en del av salgsinntekten regnet som avkastning på innskutt kapital og inntektsført som løpende inntekt i driftsregnskapet.

Avkastningen er beregnet som den delen av salgsinntekten som gjenspeiler resultatet som er opptjent i selskapet i løpet av kommunens eiertid.

	ABC AS	DEF AS
Antall solgte aksjer		
Salgssum pr. aksje		
Inntektsført i driftsregnskapet		
Inntektsført i investeringsregnskapet		
Sum inntektsført salgssum	0	0

Bygland kommune

Note 16 - Markedsbaserte finansielle omløpsmidler, derivater og sikring

Markedsbaserte finansielle omløpsmidler

Aktiva-klasse	Finansforvaltningsreglement	Anskaffelseskost	Balanseført verdi 01.01	Årets resultatførte verdiendring	Balanseført verdi 31.12.
Rentepapirer					0
Aksjefond					0
Aksjer					0
Sertifikater					0
Obligasjoner					0
Sum		0	0	0	0

Derivater som ikke inngår i sikring

Derivat	Verdsettelsesmetode	Anskaffelseskost	Balanseført verdi 01.01	Årets resultatførte verdiendring	Balanseført verdi 31.12.
					0
					0
					0
					0
Sum			0	0	0

Sikring av finansielle eiendeler

Aktiva-klasse		Verdsettelsesmetode	Sikringsinstrument	Formål med sikringen	Sikringens utløp (år)
Aksjefond		Notert kurs			
Aksjer		Børs kurs			
Obligasjoner		Ligningsverdi			
Sertifikater					

Bygland kommune

Note 19 - Vesentlige overføringer mottatt til finansiering av investeringer

Prosjekt nr.	Prosjekt navn	Inntektsført tidligere år	Inntektsført i år	Sum inntektsført	Klausuler om tilbakebetaling
70002	Dagsturhytta	464 000	100 000	564 000	Prosjektet er ferdig og midlene er brukt i samsvar med formålet.
70014	Stasjonsområdet Byglandsfjord		459 800	459 800	
				0	
				0	
				0	
				0	
				0	
	SUM	464 000	559 800	1 023 800	

Bygland kommune

Note 20 - Interkommunalt samarbeid kommuneloven kap 18 og 19 (som ikke avlegger særregnskap) samt vertskommunesamarbeid etter kommuneloven kapittel 20

	Vassområde- koordinator	Jordmor- tjenesten	Vassdrags- styre øvre Otra	
Overføring fra Bygland kommune (kontorkommunen)	70 388	274 869		
Overføring fra Evje og Hornnes kommune	70 388	576 532		
Overføring fra Bykle kommune	70 388			
Overføring fra Valle kommune	70 388			
Overføring fra Iveland kommune	35 194			
Overføring fra Vennesla kommune	70 388			
Overføring fra Kristiansand kommune	70 388			
Overføring fra Agder fylkeskommune	715 078			
Sum overføringer fra deltakerkommunene	1 172 600	851 401	0	0
Resultat av overføringer til/fra deltakerne	1 172 600	851 401	0	0
Samarbeidets egne inntekter				
Salgsinntekter				
Refusjoner	79 050	409 359	1 100 000	
Overføringer				
Renteinntekter og utbytte			60 130	
Sum samarbeidets egen inntekter	79 050	409 359	1 160 130	0
Samarbeidets driftsutgifter				
Lønn inkl. sosiale utgifter	923 042	1 248 403		
Kjøp av varer og tjenester	34 393	12 357	1 221 356	
Overføringer				
Avskrivinger				
Sum samarbeidets driftsutgifter	957 435	1 260 760	1 221 356	0
Resultat av virksomheten	294 215	0	-61 226	0
Disponering av årets resultat:				
Overført til neste driftsår	294 215			
Bruk av fond (restmidler fra tidligere driftsår)			121 356	
Avsetning til fond (renteinntekter)			-60 130	

Bygland kommune

Note 21 - Virkning av endring av regnskapsestimer og korrigerings av tidligere års feil

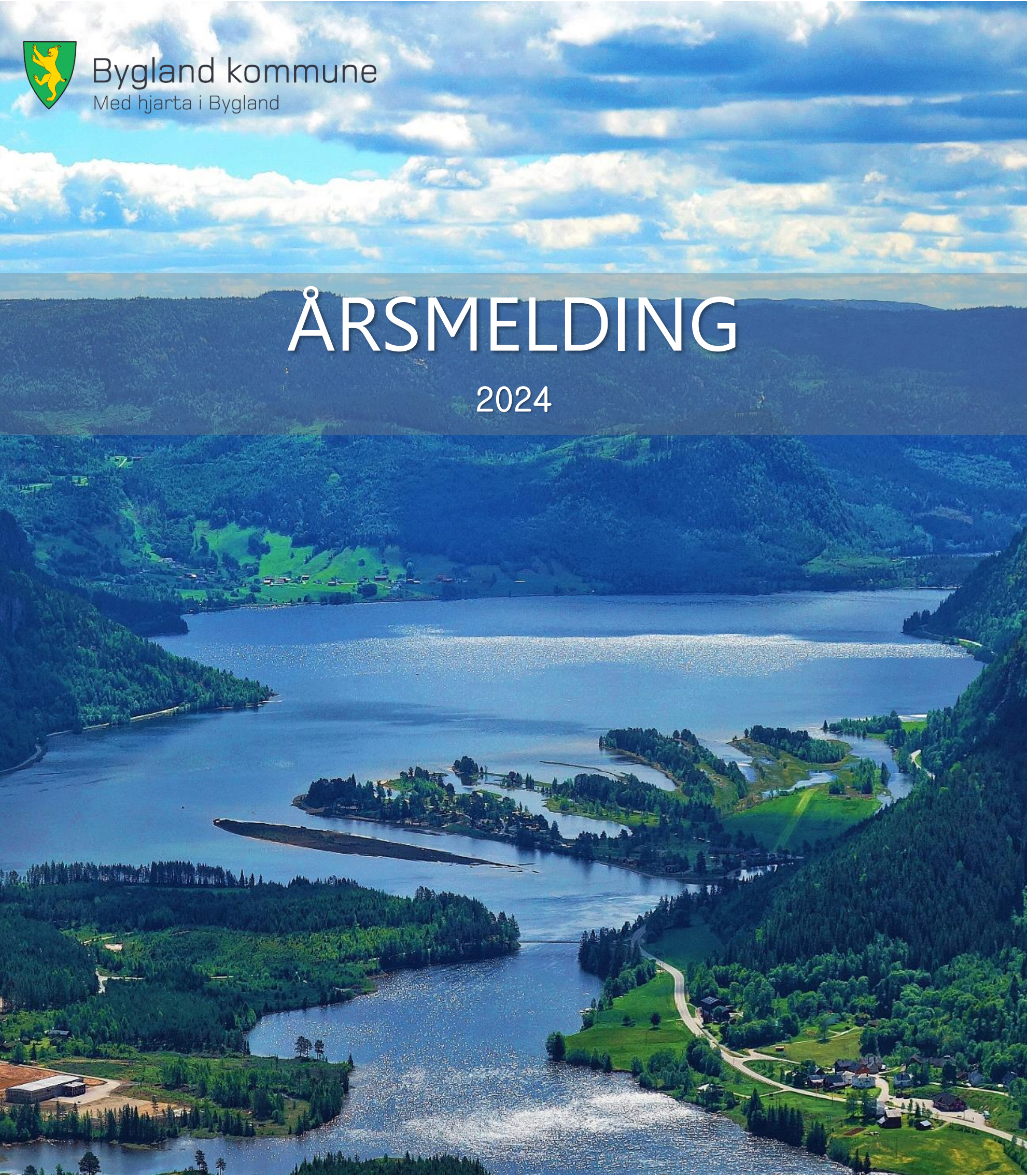

Bygland kommune

Med hjarta i Bygland

ÅRSMELDING

2024

KOMMUNEDIREKTØREN HAR ORDET

Forordet til denne årsmeldinga vert skriven av ein konstituert kommunedirektør som har fungert nokre få månadar. Heldigvis er kommunedirektørrolla mykje meir enn berre den eine personen. Det handlar mest om samarbeid og samhandling mellom dyktige medarbeidarar.

*Konst. kommunedirektør,
Aslak Jørundland Brekke*

Året som har gått, har på mange måtar vore krevjande for ein liten organisasjon. Medarbeidarar har slutta, og det har vore sjukmeldingar og uro etter omstilling. Bygland kommune er ein liten og sårbar organisasjon. Gjennom 2024 har me hatt vakansar i stillingar som har ført til lengre sakshandsaming og i nokre tilfelle dårlegare tenester ut til innbyggjarane våre. Det er svært beklageleg. Som liten distriktskommune kjenner me òg på utfordringar med å rekruttere rett personell til fagspesifikke stillingar. Dette er me ikkje aleine om, mange små generalistkommunar har gjennom åra fått fleire og fleire oppgåver overført frå staten samstundes med at lovkrav, rapportar og anna har auka dramatisk. Omorganiseringa som me har vore gjennom, har forsøkt å ta høgde for dette. Tida vil vise om me lukkast.

2024 har òg vore eit år i omstilling for kommunen som organisasjon. Slike prosessar er alltid krevjande. Inngangen til IKT Agder og omlegginga til nytt ERP- og økonomisystem har gitt mykje ekstra arbeid for både administrasjon og leiarar ute i kommunalområda. Det er gjort ein solid jobb her, og ein ser allereie no effektane av eit nytt og meir moderne system. Det vil mellom anna bli lettare å få ut relevante statistikkar og nøkkeltal på drifta fortløpande. Dette kan utnyttast til betre styring og forståing for kva tiltak ein treng for å utvikla tenestene. Samstundes som ein har innført nye system, er òg arbeidet med å byggja ny organisasjonsstruktur slutført i 2023. Pleie og omsorg er slått saman med helse, drift og forvaltning er slått saman med tidlegare plan og utvikling til kommunalområde samfunn, og me har landa prosjekt oppvekst i ein oppvekstsektor i Bygland. Det betyr at me frå 2024 har tre operative kommunalområde i kommunen, i tillegg til kommunalområda på økonomi og administrasjon og organisasjon og HR. Det er mi vurdering at dette er ei organisering som i større grad gjer oss rusta til å møte behovet for samhandling på tvers, både internt og eksternt med gode samarbeidspartnarar. I tida framover må ny organisering få tid til å feste seg. Tilsette må få rom til å bli kjende med nye roller, og rutinar og kultur skal byggjast i nye kommunalområde slik at me held fram med å levera gode tenester framover.

Kommunen er framleis svært sårbar med omsyn til enkelte personalgrupper og fagområde. Spesielt innanfor helse og oppvekst, samt sentrale stillingar i staben. Det er som nemnt over gjort organisatoriske grep internt, men det er framleis eit sterkt behov for å tenkja meir heilskapleg samarbeid på tvers av kommunegrensene på fleire område for å sikra robustheit og kraft til å møte dei auka krava til tenestene framover. Dette må i størst mogleg grad gjerast i faste føreseielege blokk samarbeid, slik Generalistkommuneutvalet tilrår. Held me fram som i dag, vil me risikere større og mindre kollapsar innanfor både tenestemråde og personellkategoriar i åra som kjem.

Også innanfor Samfunn er kommunen sårbar for frávær. Med ei stor portefølje av investeringsprosjekt på toppen av dei ordinære oppgåvene, toler ikkje kommunen mykje frávær på dette området før ein hamnar på etterskot i arbeidet med desse prosjekta. I 2024 er det 20 investeringsprosjekt det er ført utgifter på, på totalt nesten 8,7 mill., i tillegg til fleire prosjekt som er ført i driftsrekneskapen. Det er berre eitt investeringsprosjekt som passerer millionen i utgifter, og det var investeringa i Kallhovd Sveis sitt industribygg på Byglandsfjord, som kom på dryge 3,7 mill. Dette prosjektet er ein viktig del av ei auka satsing på, og utvikling av, Byglandsfjord som tettstad. Med desse investeringane auka ordinær langsiktig gjeld med om lag 1,7 mill., men kommunen sitt gjeldsnivå ligg framleis betydeleg under det vedtekne makstaket.

Etter nokre relativt gode økonomiske år med høge straumprisar og gode overføringar frå staten er me no inne i ei tid der inntektene ser ut til å gå nedover, samstundes med at utgiftene aukar. I 2024 blei det rett nok eit positivt netto driftsresultat på 5,8 mill., men utan ekstraordinært utbytte frå Å Energi (8 mill.) mot slutten av året, ville det blitt eit underskot på 2,2 mill. Prognosane i økonomiplanen viser at kommunen må kutte ned på driftsbudsjetta i åra framover. Dette vil vere ein utfordring som krev tett og godt samarbeid mellom administrasjon og politikarar. Det vil mellom anna krevje at ein ser på strukturar, stillingar og alt som ikkje er lovpålagt. Alternativet er at ein finn måtar å auka inntektene.

Samstundes er det fleire ting å gle seg over i Bygland kommune. I 2024 vart det tilsett ein moglegheitsutviklar i Bygg Bygland, og dermed er det nasjonale omstillingsprogrammet til Innovasjon Noreg i gang i Bygland. Dette blir viktig i forhold til utvikling framover. Programmet vil i dei neste seks åra sikre både finansiering og kompetanse til å byggja vidare utviklingsemne og utviklingskultur. Målet er at dette på sikt skal gi fleire innbyggjarar og eit sterkare næringsliv.

Det bør òg nemnast at integrering av flyktingar (Ukraina) har gått bra. Utfordringa er mest i forhold til å finne arbeid. Kommunen har i samarbeid starta eit prosjekt der så mange som elleve stykk får arbeid i ulike delar av den kommunale organisasjonen for å få arbeids- og språkerfaring. Dette arbeidet starta i slutten av 2024 og vil halde fram i store delar av 2025.

Avslutningsvis er det viktig å få fram at det blir jobba godt i alle kommunalområda. Medarbeidarundersøkinga gav oss gode resultat for dedikerte medarbeidarar som bryr seg om samfunnsoppdraget sitt. Våre tilsette er utan tvil den viktigaste ressursen vår, og dei står på kvar dag for å gjera livet så godt som mogleg for innbyggjarane våre. Det er eit felles ansvar politisk og administrativt å sikre rammar for at det skal bli slik i framtida.

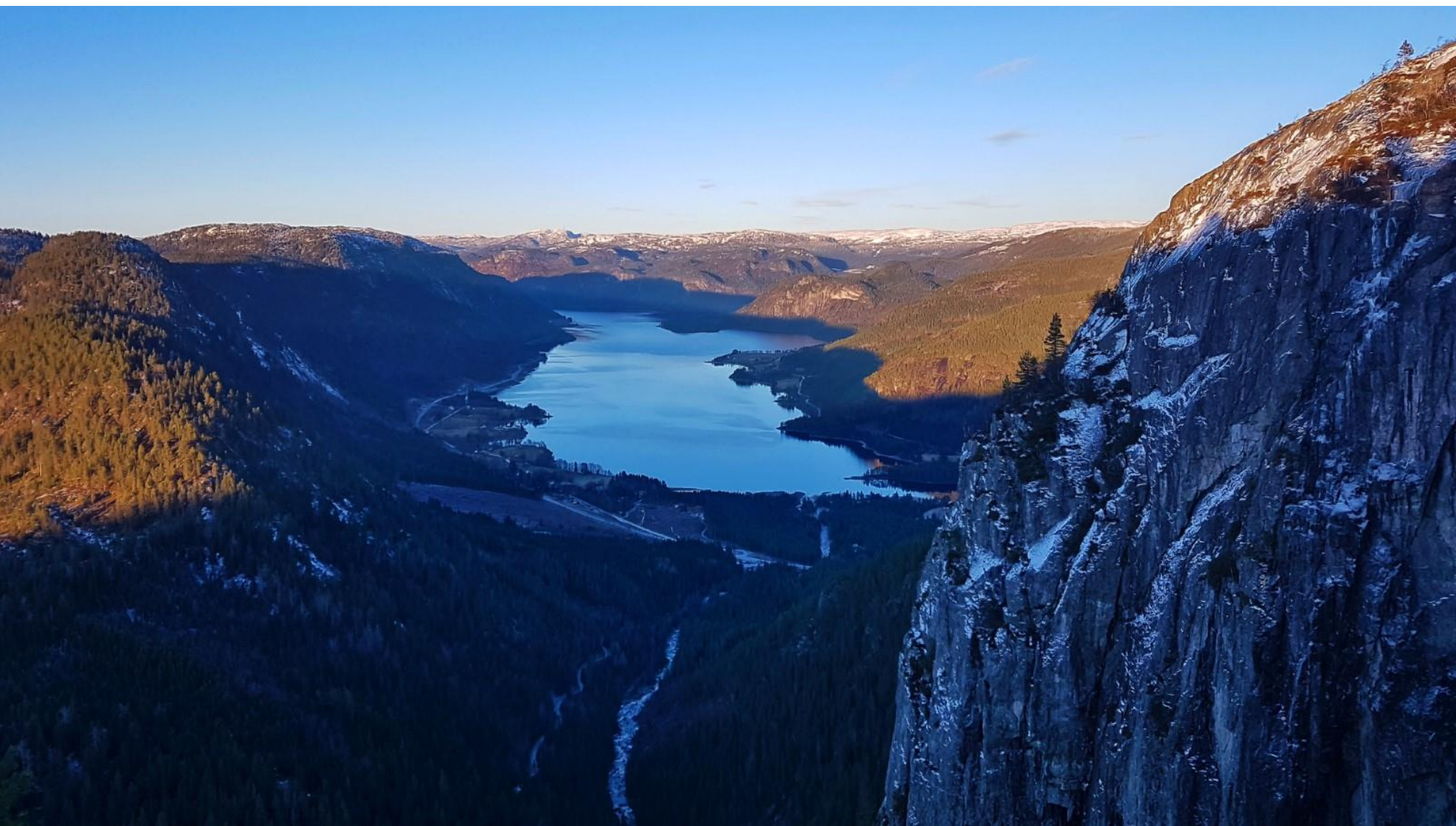
Aslak Jørundland Brekke

Konstituert kommunedirektør

INNHALD

Årsberetning.....	5
1.1 Økonomisk oversikt etter art – drift	6
1.2 Bevillingsoversikt drift	9
1.3 Bevillingsoversikt drift, til fordeling	12
1.4 Bevillingsoversikt investering	21
1.5 Bevillingsoversikt investering, til fordeling	23
1.6 Balanserekneskap	26
1.7 KOSTRA: Finansielle nøkkeltal, analyse og prognose	29
1.8 Det kommunale næringsfond.....	31
1.9 Organisering, likestilling og personale	33
1.10 Interkommunale samarbeid	36
1.11 Etisk standard og internkontroll	37
1.12 Befolkningsutvikling.....	39
1.13 KOSTRA: Andre nøkkeltal.....	40

ÅRSMELDING

Årsberetninga er utarbeida i tråd med § 14-7 i kommunelova, og gir ein kort presentasjon av kommunen sine økonomiske nøkkeltal og ei analyse av kommunen si finansielle stilling ved årsskiftet. I delkapittel 1.1 vert mellom anna kommunen sitt rekneskapsmessige resultat kommentert. Delkapittel 1.2 til 1.5 tek sikte på å kommentere og grunngje dei mest vesentlege budsjettavvika i drifts- og investeringsrekneskapen, medan 1.6 tek for seg kommunen sine eigendeler, eigenkapital og gjeld. For innhald elles, viser ein til innhaldslista ovanfor.

1.1 Økonomisk oversikt etter art – drift

	Note	Rekneskap 2024	Regulert Budsjett '24	Opphavelg Budsjett '24	Rekneskap 2023
1		-73 971 974	-75 437 000	-75 437 000	-70 904 754
2		-35 279 115	-32 578 000	-32 178 000	-31 485 948
3		-10 589 302	-10 590 000	-10 300 000	-11 125 420
4		-7 224 508	-7 400 000	-7 200 000	-6 910 015
5		-11 580 347	-3 799 000	-3 749 000	-13 416 631
6		-44 898 012	-32 895 000	-31 645 000	-65 115 174
7		-4 116 200	-4 500 000	-4 500 000	-4 837 208
8		-16 904 241	-16 315 000	-15 235 000	-14 384 287
9		-204 563 700	-183 514 000	-180 244 000	-218 179 438
10		105 044 170	97 542 000	93 592 000	94 886 649
11		25 074 600	21 228 000	24 228 000	22 047 982
12		65 500 535	59 180 000	55 860 000	59 573 762
13		13 804 027	11 303 000	10 353 000	23 342 218
14	4	9 839 412	9 300 000	9 300 000	9 464 735
15		219 262 744	198 553 000	193 333 000	209 315 346
16		14 699 044	15 039 000	13 089 000	-8 864 092
17		-3 707 407	-2 580 000	-2 180 000	-2 606 780
18		-20 721 177	-12 694 000	-12 694 000	-16 786 183
19		0	0	0	0
20		7 267 329	6 995 000	6 995 000	6 399 598
21	7	6 506 281	5 990 000	6 190 000	7 148 522
22		-10 654 975	-2 289 000	-1 689 000	-5 844 843
23		-9 839 412	-9 300 000	-9 300 000	-9 464 735
24		-5 795 343	3 450 000	2 100 000	-24 173 670
Disponering eller dekning av netto driftsresultat					
25		0	0	0	4 155 813
26	10	5 396 796	3 867 000	3 867 000	5 943 758
27	10	-6 043 715	-5 023 000	-5 023 000	-5 796 242
28		6 442 263	0	150 000	19 870 341
29		0	-2 294 000	-1 094 000	0
30		0	0	0	0
31		5 795 343	-3 450 000	-2 100 000	24 173 670
32		0	0	0	0
Framført til inndekning i seinare år (meirforbruk)					

Netto driftsresultat

Netto driftsresultat er det same som rekneskapsmessig mindreforbruk før disponeringar av både ubundne og bundne fond. Netto driftsresultat er kr 5.795.343, tilsvarande 2,8 % av brutto driftsinntekter. Statleg tilråding er at dette talet burde vere kr 3.579.865, tilsvarande 1,75 %, som vil seie at kommunen ligger over anbefalt nivå i 2024. Med unntak av 2023, har kommunen dei siste åra hatt resultat under 1,75 %, og i tillegg eit negativt resultat i 2019, så dei gode resultatata i spesielt 2023, men også 2024, er med på å vege opp for dei åra kor kommunen har hatt dårlegare økonomiske resultat enn anbefalt.

Rekneskapsmessig resultat

Rekneskapsmessig mindreforbruk på kr 5.031.789, før strykningar. Dette er å rekne som det rekneskapsmessige resultatet til kommunen. Mindreforbruk etter strykningar svarar til 2.737.789. Dette talet kjem fram etter det er gjennomført strykningar jf. § 4-3 i økonomiforskrifta til kommunelova, som lyder som følger:

Hvis driftsregnskapet viser et mindreforbruk etter at disposisjonene i § 4-1 er gjennomført, skal mindreforbruket reduseres så mye som mulig ved å stryke bruk av disposisjonsfond.

Hvis regnskapet fortsatt viser et mindreforbruk etter strykningene, skal mindreforbruket dekke inn eventuelle tidligere års merforbruk. Et mindreforbruk som ikke dekker inn et merforbruk skal avsettes til disposisjonsfond.

Første avsnitt betyr at budsjettert bruk av disposisjonsfond, også øyremerka disposisjonsfond, skal strykast. I 2024 ville kommunen lagt opp til bruk av disposisjonsfond på kr 2.294.000, viss mindreforbruket hadde blitt som budsjettert (kr 0). I staden viste det seg at mindreforbruk før strykningar var på kr 5.031.789. Då følgjer det av første avsnitt i § 4-3 (ovanfor) at «mindreforbruket [skal] reduseres så mye som mulig ved å stryke bruk av disposisjonsfond». Dette inneberer at budsjettert bruk av ordinært disposisjonsfond, flyktningefond og bygdebokfond blir stroke. I tillegg til strykningane, så blei avsetning til disposisjonsfond etter delegert fullmakt kr 3.704.473 høgare enn budsjettert. Dette gjeld i første rekke flyktningefondet.

Avsetning til disposisjonsfond blei på totalt kr 6.442.263. Dette består av avsetning til flyktningefond for Ukraina-flyktningane på kr 3.704.473, og avsetninga av mindreforbruket etter strykningar på kr 2.737.789, til ordinært disposisjonsfond. Etter dette har ein gjort interne justeringar mellom dei ulike disposisjonsfonda slik at saldo for fonda samsvarar med kva som er reelt til overs etter kostnadane som har vore på desse områda i 2024.

Stor auke i utgiftene, framleis høge inntekter

Samla inntekter inkl. renteinntekter og utbytte var på om lag 229 mill. i 2024. Tilsvarande tal for 2023 var snaue 238 mill., medan i 2022 var det berre 194 mill., som var eit meir «normalt» år med omsyn til nivået på inntektene. I 2021, som var eit låginntektsår, var samla inntekter 166 mill. Kommunen sine totale inntekter har med andre ord variert med eit intervall på 72 mill. berre frå 2021 til 2023. Det svarar til ei auke på 43 prosent. I same periode (2021 til 2023) er den overordna kostnadsveksten i kommunal sektor (deflator) på 14 prosent.

Samla utgifter inkl. renteutgifter (ekskl. avdragsutgifter, sidan det i 2022 og 2023 blei betalt meir i avdrag enn minimumsavdrag, som gjer at desse åra ikkje kan direkte samanliknast med 2024) var 159 mill. i 2021, 184 mill. i 2022, 206 mill. i 2023 og 217 mill. i 2024. Utgiftene har auka med nesten 37 prosent frå 2021 til 2024. Ordinær kostnadsvekst i kommunal sektor i same periode (2021 til 2024) var på 19 prosent. Kommunen har med andre ord hatt ei utgiftsauke som er 18 prosent høgare enn «normalen» i denne perioden. Kommunen sine lønnsutgifter har i same periode auka med 27 %, medan lønnsveksten var tilnærma lik kostnadsveksten, på dryge 19 prosent. Kommunen har hatt 8 prosentpoeng høgare lønnsvekst frå 2021 til 2024 enn «normalen» i kommunal sektor.

Ekstraordinært utbytte frå Å Energi sørger for overskot

Som nemnt i avsnittet om netto driftsresultat, har kommunen eit positivt netto driftsresultat (overskot) på nesten 5,8 mill. Det var budsjettert med eit negativt netto driftsresultat (underskot) på 3,45 mill. i regulert budsjett. Faktisk netto driftsresultat har med andre ord blitt over 9,2 mill. høgare (betre) enn budsjettert. Hovudårsaka til dette er at kommunen fekk utbetalt om lag 8 mill. i ekstraordinært utbytte frå Å Energi, samt dryge 0,9 mill. i ekstra auke av rammetilskotet frå staten. Begge desse endringane blei kjent først etter siste budsjettjustering.

Om ein ser bort frå desse ekstraordinære tilleggsløyvingane, ville kommunen fått eit underskot på om lag 3,1 mill., som er vesentleg nærmare det budsjetterte underskotet. Det er uansett bekymringsfullt at kommunen treng såpass høge inntekter for å få rekneskapen i balanse. Samla inntekter i 2024 er om lag 35 mill. høgare enn i 2022, og 63 mill. høgare enn i 2021. Ein må rekne med at inntektene blir lågare frå 2026 og utover, om enn ikkje så låge som i 2021, men 2022-nivået kan vere eit realistisk framtidsscenario.

Utover dette viser ein til dei kommentarane som er gjort under rekneskapsskjema:

- § 5-4, 1 Bevillingsoversikt drift, delkapittel 1.2
- § 5.4, 2 Bevillingsoversikt drift, til fordeling (budsjettområder), delkapittel 1.3
- § 5-5, 1 Bevillingsoversikt investering, delkapittel 1.4
- § 5-5, 2 Bevillingsoversikt investering, til fordeling (investeringsprosjekt), delkapittel 1.5
- § 5-6, Økonomisk oversikt drift, delkapittel 1.1
- § 5-8, Balanserekneskapen, delkapittel 1.6

Paragrafane viser til økonomiforskrifta til kommunelova.

1.2 Bevilningsoversikt drift

	Note	Rekneskap 2024	Regulert budsjett '24	Opphavelig budsjett '24	Rekneskap 2023
1 Rammetilskot		-73 971 974	-75 437 000	-75 437 000	-70 904 754
2 Inntekts- og formuesskatt		-35 279 115	-32 578 000	-32 178 000	-31 485 948
3 Eignedomsskatt		-10 589 302	-10 590 000	-10 300 000	-11 125 420
4 Andre generelle driftsinntekter		-7 565 822	-7 700 000	-7 450 000	-7 215 346
5 Sum generelle driftsinntekter		-127 406 213	-126 305 000	-125 365 000	-120 731 468
6 Sum bevilningar drift, netto		132 152 698	132 039 000	129 149 000	102 403 912
7 Avskrivningar	4	9 839 412	9 300 000	9 300 000	9 464 735
8 Sum netto driftsutgifter		141 992 110	141 339 000	138 449 000	111 868 647
9 Brutto driftsresultat		14 585 897	15 034 000	13 084 000	-8 862 821
10 Renteinntekter		-3 576 358	-2 580 000	-2 180 000	-2 606 134
11 Utbytte		-20 721 177	-12 694 000	-12 694 000	-16 786 183
12 Gevinstar og tap på finansielle omløpsmidlar		0	0	0	0
13 Renteutgifter		7 249 426	7 000 000	7 000 000	6 397 682
14 Avdrag på lån	7	6 506 281	5 990 000	6 190 000	7 148 522
15 Netto finansutgifter		-10 541 828	-2 284 000	-1 684 000	-5 846 114
16 Motpost avskrivningar		-9 839 412	-9 300 000	-9 300 000	-9 464 735
17 Netto driftsresultat		-5 795 343	3 450 000	2 100 000	-24 173 670
Disponering eller dekning av netto driftsresultat					
18 Overføring til investering		0	0	0	4 155 813
19 Avsetningar til bundne driftsfond	10	5 396 796	3 867 000	3 867 000	5 943 758
20 Bruk av bundne driftsfond	10	-6 043 715	-5 023 000	-5 023 000	-5 796 242
21 Avsetningar til disposisjonsfond		6 442 263	0	150 000	19 870 341
22 Bruk av disposisjonsfond		0	-2 294 000	-1 094 000	0
23 Dekning av tidlegare års meirforbruk		0	0	0	0
24 Sum disp. eller dekning av netto driftsresultat		5 795 343	-3 450 000	-2 100 000	24 173 670
25 Framført til inndekning i seinare år (meirforbruk)		0	0	0	0

Generelle (frie) driftsinntekter

For å vise dette er dei ulike inntektene ført opp med budsjett for 2024 og rekneskapstal for 2024 og 2023.

	Note	Rekneskap 2024	Regulert budsjett '24	Opphavelg budsjett '24	Rekneskap 2023
1	Rammetilskot	-73 971 974	-75 437 000	-75 437 000	-70 904 754
2	Inntekts- og formuesskatt	-35 279 115	-32 578 000	-32 178 000	-31 485 948
3	Eigedomsskatt	-10 589 302	-10 590 000	-10 300 000	-11 125 420
4	Andre generelle driftsinntekter	-7 565 822	-7 700 000	-7 450 000	-7 215 346
5	Sum generelle driftsinntekter	-127 406 213	-126 305 000	-125 365 000	-120 731 468

Summen av frie inntekter er budsjettert med kr 126.305.000. Rekneskapen viser at desse inntektene blei kr 127.406.213, altså 0,9 % meir enn budsjettert og 5,53 % meir enn i 2023. Kommunen bruker KS sin prognosemodell som beste estimat for rammetilskot og inntekts- og formuesskatten. Siste estimering blei gjort i september og viss det skjer store endringar i premissa for modellen den siste perioden av året, for eksempel ved at skatteveksten tar seg betydeleg opp samanlikna med tidlegare i året, kan det bli budsjettavvik. I 2024 fekk alle kommunane ein generell kompensasjon på 4,3 mrd. totalt grunna prognoser om at mange kommunar hadde store problem med å få økonomien i balanse i 2024. For Bygland sin del utgjorde dette litt over kr 900.000. Dette blei kjent etter budsjettet blei justert siste gong, og er hovudårsaka til at dei generelle driftsinntektene er ein dryg million høgare enn budsjettert.

Eigedomsskatteinntektene er som budsjettert. Under «andre direkte eller indirekte skattar» inngår konsesjonsavgiftene, som i sin heilskap blir sett av til næringsfondet, og naturressursskatten, som er ein del av inntektsutjamninga saman med dei ordinære skatteinntektene. Desse inntektene blei litt lågare enn dei budsjetterte tala. Totalt sett så kan ein slå fast at generelle driftsinntekter blei rundt 1,1 mill. høgare enn budsjettert.

Finansinntekter/ -utgifter

	Note	Rekneskap 2024	Regulert budsjett '24	Opphavelg budsjett '24	Rekneskap 2023
10	Renteinntekter	-3 576 358	-2 580 000	-2 180 000	-2 606 134
11	Utbytte	-20 721 177	-12 694 000	-12 694 000	-16 786 183
12	Gevinstar og tap på finansielle omløpsmidlar	0	0	0	0
13	Renteutgifter	7 249 426	7 000 000	7 000 000	6 397 682
14	Avdrag på lån	7 6 506 281	5 990 000	6 190 000	7 148 522
15	Netto finansutgifter/-inntekter	-10 541 828	-2 284 000	-1 684 000	-5 846 114

Netto finansutgifter (positivt forteikn i tabellen over indikerer utgift, negativt er lik inntekt) blei på 461,55 % av dei budsjetterte tala. Renteinntektene blei nesten 39 %, tilnærma 1 mill., høgare enn budsjettert. Dette skuldast «forsiktig» budsjettering, betydeleg auke i likvide midlar i løpet av året, og at kommunen ikkje har noko godt prognoseverktøy på renteinntekter. Utbytte inkluderer berre utbytte frå Å Energi i 2024 og 2023. Ein gjer merksam på at den betydelege auka i utbytte frå Å Energi, frå 16,8 mill. til 20,7 mill., er hovudårsaken til at kommunen sine netto finansinntekter er om lag 4,7 mill. høgare enn i 2023, då kommunen hadde ei nettoinntekt på 5,8 mill. Likviditetsauka gjer at renteinntektene faktisk aukar meir enn renteutgiftene frå 2023 til 2024.

Disponering av netto driftsresultat

	Note	Rekneskap 2024	Regulert budsjett '24	Opphavelg budsjett '24	Rekneskap 2023
18 Overføring til investering		0	0	0	4 155 813
19 Avsetningar til bundne driftsfond	10	5 396 796	3 867 000	3 867 000	5 943 758
20 Bruk av bundne driftsfond	10	-6 043 715	-5 023 000	-5 023 000	-5 796 242
21 Avsetningar til disposisjonsfond		6 442 263	0	150 000	19 870 341
22 Bruk av disposisjonsfond		0	-2 294 000	-1 094 000	0
23 Dekning av tidlegare års meirforbruk		0	0	0	0

Negativt beløp i tabellen indikerer netto bruk av fond, medan positivt beløp er lik avsetning til fond. Budsjettavviket på avsetning til disposisjonsfond skuldast primært mindreforbruk etter strykningar på 2,7 mill., samt ei avsetning av ubudsjettert integreringstilskot til flyktningefondet på 3,7 mill. Bruk av disposisjonsfond er 0 grunna strykningsbestemmingane.

Avsetning til bundne driftsfond er betydeleg høgare enn budsjettert, primært grunna høgare avsetning til næringsfondet. Renteinntektene frå næringsfondet blir i sin heilskap sett av til næringsfondet, og dette utgjorde over 0,9 mill. i 2024. Samla avsetning til næringsfondet utgjorde dryge 4,7 mill., medan det berre var budsjettert med 3,7 mill. Bruk av bundne fond var på rundt 6 mill., som er over 1 mill. høgare enn budsjettert. Overskriddinga er nesten utelukkande relatert til bruk av restmidlar frå 2023 til å finansiere omstillingsprosjektet i 2024.

1.3 Bevilningsoversikt drift, til fordeling

Tabellen under viser rekneskap og budsjett per driftseining (budsjettområde).

	Rekneskap 2024	Regulert budsjett '24	Opphavelg budsjett '24	Rekneskap 2023
Bevilgning drift, netto budsjettområde 10 Politisk styring og kontroll	2 982 364	3 142 000	2 622 000	3 026 928
Overføring til investering				
Netto avsetning til eller bruk av bundne driftsfond				
Netto avsetningar til eller bruk av disposisjonsfond				
Sum budsjettområde 10 Politisk styring og kontroll	2 982 364	3 142 000	2 622 000	3 026 928
Bevilgning drift, netto budsjettområde 20 Stab og fellesutgifter	15 875 533	13 074 000	12 796 000	11 359 172
Overføring til investering				
Netto avsetning til eller bruk av bundne driftsfond	-1 078 044	-50 000	-50 000	1 351 370
Netto avsetningar til eller bruk av disposisjonsfond				
Sum budsjettområde 20 Stab og fellesutgifter	14 797 489	13 024 000	12 746 000	12 710 541
Bevilgning drift, netto budsjettområde 30 Oppvekst	38 853 799	37 659 000	34 564 000	31 883 417
Overføring til investering				
Netto avsetning til eller bruk av bundne driftsfond	72 263			1 463
Netto avsetningar til eller bruk av disposisjonsfond	-524 000	-524 000	-524 000	
Sum budsjettområde 30 Oppvekst	38 402 061	37 135 000	34 040 000	31 884 880
Bevilgning drift, netto budsjettområde 33 Helse og omsorg	45 276 401	49 460 000	46 677 000	43 445 211
Overføring til investering				
Netto avsetning til eller bruk av bundne driftsfond	13 894			-8 895
Netto avsetningar til eller bruk av disposisjonsfond	3 695 674	-20 000	-20 000	3 220 150
Sum budsjettområde 33 Helse og omsorg	48 985 969	49 440 000	46 657 000	46 656 466
Bevilgning drift, netto budsjettområde 35 Samfunn	27 927 555	28 558 000	29 264 000	31 044 842
Overføring til investering				
Netto avsetning til eller bruk av bundne driftsfond	-208 179	-334 000	-334 000	-487 298
Netto avsetningar til eller bruk av disposisjonsfond	-446 492	-550 000	-550 000	
Sum budsjettområde 35 Samfunn	27 272 885	27 674 000	28 380 000	30 557 544
Bevilgning drift, netto budsjettområde 80 Eksterne samarbeid	27 281 017	26 912 000	23 912 000	22 233 616
Overføring til investering				
Netto avsetning til eller bruk av bundne driftsfond	-61 226	-300 000	-300 000	-207 625
Netto avsetningar til eller bruk av disposisjonsfond				
Sum budsjettområde 80 Eksterne samarbeid	27 219 792	26 612 000	23 612 000	22 025 991
Bevilgning drift, netto budsjettomr. 90 Andre sentrale innt. og kostn.	-26 043 971	-26 766 000	-20 686 000	-40 589 274
Overføring til investering				
Netto avsetning til eller bruk av bundne driftsfond	-73 000	-132 000	-132 000	-742 063
Netto avsetningar til eller bruk av disposisjonsfond	979 291		150 000	13 581 797
Sum budsjettområde 90 Andre sentrale inntekter og kostnader	-25 137 680	-26 898 000	-20 668 000	-27 749 540
Sum bevilgninger drift netto	132 152 698	132 039 000	129 149 000	102 403 912
Sum overføring til investering	0	0	0	0
Sum netto avsetningar til eller bruk av bundne driftsfond	-1 334 292	-816 000	-816 000	-93 048
Sum netto avsetningar til eller bruk av disposisjonsfond	3 704 473	-1 094 000	-944 000	16 801 947
Sum budsjettområdene	134 522 879	130 129 000	127 389 000	119 112 811

Overordna kommentar

Oversikta over er tatt frå avstemmingssystemet som vert nytta i samband med avslutning av rekneskapen og viser avvik mellom budsjett og rekneskap per eining. Einingane har styrt etter budsjettala «Sum budsjettområde» gjennom året, men ein er og pliktig å rapportere på talet «Bevilling drift, netto».

Einingane har samla sett eit forbruk på 99,3 % av budsjett («Sum budsjettområda» ovanfor). Ein har treft godt med budsjettet på dei fleste einingane, men einingane med dei største overforbruka har blitt «offer» for bestemmingane i § 4-3 i økonomiforskrifta til kommunelova, som seier at bruk av disposisjonsfond, også øyremarka einingsfond, skal strykast viss kommunen har eit budsjettmessig mindreforbruk. Denne strykninga er på totalt 2,05 mill., og får ein negativ effekt på forbruket på einingane Helse (1,35 mill. i bruk av flyktningefondet vert stroke) og Kultur (0,7 mill. i bruk av bygdebokfondet vert stroke). Begge desse einingane har difor relativt store overforbruk. Ein gjer også merksam på at nokre av einingane sine budsjett har blitt betydeleg justert i løpet av året, både oppover og nedover. Desse endringane har blitt kommentert i tertialrapportane og 3. budsjettjustering, og vil ikkje bli kommentert ytterlegare i årsmeldinga. Kommenterarar til dei enkelte einingane følgjer i dei neste avsnitta.

Politisk styring og kontroll

Netto driftsutgifter for budsjett og rekneskap for 2024:

	Rekneskap 2024	Regulert budsjett	Opphavelg budsjett	Rekneskap 2023	Forbr. % 2024
Bevilgning drift, netto budsjettområde 10 Politisk styring og kontroll	2 982 364	3 142 000	2 622 000	3 026 928	94,92 %
Overføring til investering					
Netto avsetning til eller bruk av bundne driftsfond					
Netto avsetningar til eller bruk av disposisjonsfond					
Sum budsjettområde 10 Politisk styring og kontroll	2 982 364	3 142 000	2 622 000	3 026 928	94,92 %

Kommentar:

Det blei vedteke store endringar i godtgjersla for folkevalde i Bygland kommune ved inngangen til 2024. Dette har gjort det meir krevjande å budsjettere dette budsjettområdet enn normalt. Budsjettområdet har eit relativt stort mindreforbruk på 5,08 %. Ein held på med ei gjennomgang av kva som er utbetalt av godtgjersle i 2024. Eventuelle manglande utbetalingar blir ført i 2025-rekneskapen.

KOSTRA-tala viser at kommunen sine driftsutgifter per innbyggjar til politisk styring var tredje høgast blant kommunane i Agder i 2024 (merk at Sirdal og Iveland ikkje har levert rekneskapen innan fristen for offentleggjering hos SSB). Kommunen bruker 2,0 % av sine totale utgifter til politisk styring. Dette er også tredje høgast i Agder.

Stab og fellesutgifter

Netto driftsutgifter for budsjett og rekneskap for 2024:

	Rekneskap 2024	Regulert budsjett	Opphavelg budsjett	Rekneskap 2023	Forbr. % 2024
Bevilgning drift, netto budsjettområde 20 Stab og fellesutgifter	15 875 533	13 074 000	12 796 000	11 359 172	121,43 %
Overføring til investering					
Netto avsetning til eller bruk av bundne driftsfond	-1 078 044	-50 000	-50 000	1 351 370	2156,09 %
Netto avsetningar til eller bruk av disposisjonsfond					
Sum budsjettområde 20 Stab og fellesutgifter	14 797 489	13 024 000	12 746 000	12 710 541	113,62 %

Kommentar:

Budsjettområdet inkluderer mellom anna kommunedirektøren sin stab (kommunalområda Organisasjon og HR og Økonomi og Administrasjon), beredskap, fellesutgifter, tilskot til fellestrådet, frivilligsentral, hovudtillitsvalt og hovudverneombod.

Auka frå 2023 til 2024 er på 16,7 %, tilsvarande 2,1 mill. Den største årsaka til dette er sluttpakka til avgått kommunedirektør, dryge 1,3 mill. inkl. arbeidsgivaravgift, som i sin heilskap er ført i 2024-rekneskapen. Kr 500.000 i kommunal eigenandel til omstillingsprogrammet er ei utgift kommunen har i 2024, som han ikkje hadde i 2023, som også er grunn til auka samanlikna med 2023. Sluttpakka er også hovudårsaka til budsjettoverskridinga på 1,77 mill., sidan ho blei kjend først etter siste budsjettjustering. Samla lønnsutgifter er på 100,4 % av regulert budsjett om ein ser bort frå slutt-pakka. Fråværsmodulen er ikkje fullstendig oppdatert etter ny organisering, men ein ser at den tidlegare eininga Stab og fellesutgifter, som utgjer ein stor del av Stab og fellesutgifter sine tilsette i dag, hadde eit sjukefråvær i 2024 på 7,51 %. Då er tilsette i den tidlegare stabseininga Samfunnsutvikling (inkl. kultur og frivilligsentralen) inkludert (desse er eigentleg under Samfunn).

Elles er det nokre utgifter, t.d. velferdstiltak for alle tilsette i kommunen, som kunne vore fordelt utover fleire budsjettområde, men som er ført under Stab og fellesutgifter og bidreg ytterlegare til budsjettoverskridinga. Det har og vore ekstraordinære utgifter til juridisk bistand i samband med sluttpakka, samt ein større utgift til rekruttering av oppvekstsjef våren 2024, utgifter som det berre delvis er budsjettet for. Ein gjer og merksam på at opphøveleg budsjett er veldig stramt, og justeringa i regulert budsjett er åleine relatert til ordinær lønnsvekst.

Oppvekst**Netto driftsutgifter for budsjett og rekneskap for 2024:**

	Rekneskap 2024	Regulert budsjett	Opphøveleg budsjett	Rekneskap 2023	Forbr. % 2024
Bevilgning drift, netto budsjettområde 30 Oppvekst	38 853 799	37 659 000	34 564 000	31 883 417	103,17 %
Overføring til investering					
Netto avsetning til eller bruk av bundne driftsfond	72 263			1 463	
Netto avsetningar til eller bruk av disposisjonsfond	-524 000	-524 000	-524 000		100,00 %
Sum budsjettområde 30 Oppvekst	38 402 061	37 135 000	34 040 000	31 884 880	103,41 %

Kommentar for heile oppvekstsektoren:

Barnehagane og skulane samle er over regulert budsjett, med eit meirforbruk på 103,4 %. Det er lønnskostnader, energikostnader og transportkostnader som utgjer dei største utgiftene til dei to einingane. Når det gjeld kostnadsnivå var det under budsjettet fyrste halvår og over budsjettet gjennom siste halvår. Det var også stillingar i vakanse gjennom våren. Områder med større avvik i forhold til budsjett:

- ❑ Samla er det eit meirforbruk til matvarer til sektoren på 143 000 kroner
- ❑ Opplæring og kurs har eit meirforbruk på 112 000 kroner
- ❑ Skuleskyss har eit meirforbruk 168 000 kroner, dette vurderast om kommer til å være eit område ein framover må vurdere å justere opp i budsjetta
- ❑ Dei kommunale avgiftene har eit overforbruk på 49 000 kroner
- ❑ Polen-turen har eit meirbruk på cirka 160 000 kroner
- ❑ Bruk av bedriftshelsetenesta har eit meirforbruk 70 000 kroner

- Lisensar har ein eit mindreforbruk på 153 000 kroner. Her er ein faktor overgang til IKT-Agder, der enkelte programvarer nå føres på andre områder. Vidare vil dette bli justert når ein har større oversikt på kostnadsbilete på kva som er eigne lisensar og kva som går gjennom IKT-Agder
- Strøm og varme har eit mindreforbruk på 336 000 kroner

Sjukefråvær: Samla har einingane i oppvekst et sjukefråvær på 9,02% gjennom 2024. Det er høgare sjukefråvær i fyrste halvår enn siste halvår, noko som kan ha ein samanheng med ein betre grunnbemanning gjennom hausten 2024.

Kommentar Bygland skule og SFO:

Eininga Bygland skule 1.-10. trinn og SFO, har eit meirforbruk på 0,5% av regulert budsjett. Dette utgjer eit overforbruk på 84 453 kroner på eit budsjett på 18 872 000 kroner. Vaksenopplæringa, som er ei teneste kommunen kjøper av Evje og Hornnes kommune, vert og kostnadsført under denne eininga. Denne tenesta vert finansiert av tilskot frå IMDi. Budsjettjusteringa i løpet av året er i ein heilskap relatert til lønnsvekst i samband med lønnsoppgjøret, ei justering ein gjer for alle kommunen sine budsjetteiningar.

Sjukefråvær i eininga var i 2024 på 6,91%, der ein fyrste halvår hadde eit sjukefråvær på 9,82% og hausten 4%. SFO ved Bygland skule har hatt eit høgare sjukefråvær på 10,33% gjennom året.

Kommentar Byglandsfjord skule:

Eininga Byglandsfjord oppvekstsenter, som inkluderer skule 1.-7. trinn og SFO, hadde eit meirforbruk på 7,6% i høve til regulert budsjett. Dette utgjer eit meirforbruk på 730 156 kroner på eit budsjett på 9 594 000 kroner. Årdalshallen er ein del av budsjettet under Byglandsfjord skule. Tar ein ut tall for berre Årdalshallen er budsjettet på 187 000 kroner, mens det er utgiftsført 211 527 kroner i 2024.

Sjukefråvær i eininga var i 2024 på 16,88%. Ser ein på sjukefråværet på skulen hadde ein der i fyrste halvår hadde eit sjukefråvær på 18,65% og hausten 12,47%.

Kommentar Bygland barnehage:

Eininga Bygland barnehage hadde eit meirforbruk på 7,3% i høve til regulert budsjett. Dette utgjer eit meirforbruk på 344 934 kroner på eit budsjett på 4 701 000 kroner.

Sjukefråvær i eininga var i 2024 på 6,33%. I fyrste halvår hadde eit sjukefråvær på 5,29% og hausten 7,72%.

Kommentar Byglandsfjord barnehage:

Eininga Byglandsfjord barnehage hadde eit meirforbruk på 5,4% i høve til regulert budsjett. Dette utgjer eit meirforbruk på 207 520 kroner på eit budsjett på 3 868 000 kroner.

Sjukefråvær i eininga var i 2024 på 2,24%. Fråværet var noko høgare på hausten enn på våren. Men med eit så lågt samla sjukefråvær er differansen innafor det ein kan anse som normal svinging og ikkje signifikant.

Helse og omsorg

Netto driftsutgifter for budsjett og rekneskap for 2024:

	Rekneskap 2024	Regulert budsjett	Opphavelg budsjett	Rekneskap 2023	Forbr. % 2024
Bevilgning drift, netto budsjettområde 33 Helse og omsorg	45 276 401	49 460 000	46 677 000	43 445 211	91,54 %
Overføring til investering					
Netto avsetning til eller bruk av bundne driftsfond	13 894			-8 895	
Netto avsetningar til eller bruk av disposisjonsfond	3 695 674	-20 000	-20 000	3 220 150	-18478,37 %
Sum budsjettområde 33 Helse og omsorg	48 985 969	49 440 000	46 657 000	46 656 466	99,08 %

Kommentar:

Budsjetteiningane pleie og omsorg og helse vart i 2024 slått saman til kommunalområdet helse og omsorg. Rekneskapen for 2024 syner eit totalt mindreforbruk på 0,9 % i forhold til revidert budsjett. Dette tilsvarar om lag kr. 450.000. Utgiftene har auka med 4,99 % samanlikna med 2023, som er tilnærma likt lønnsveksten. Dette svarar til om lag kr 2,3 mill.

I løpet av året vart budsjettet auka med 1,2 millionar etter 2. tertial. Dette vart gjort for å sikre rekruttering i nøkkelstillingar samt at ein såg at brukarbetalingane på det tidspunktet var svært låge. Resterande auke av budsjettet kom som følge av lønsoppgjeret.

Sjukefråvær: For Helse og omsorg samla sett var sjukefråværet 12,36 % i 2024.

Utgifter: Totale lønskostnader inkl. fråtrekk for refusjonar frå NAV stat syner eit marginalt mindreforbruk på 0,1%. Det er likevel slik at ein har hatt forholdsvis høge utgifter til vikarbruk og overtidsbetaling. Ein har greidd å kompensere for dette ved at ein ikkje har tilsett vikar for avdelingsleiar i permisjon.

Posten *andre driftsutgifter* hadde eit overforbruk på 15,2%, noko som tilsvarar omlag kr. 935.000. Årsaka til dette er samansett: Generelt er det slik at fleire av brukarane som mottok hjelp frå eininga har meir kompliserte sjukdomsbilete enn for berre nokre få år sidan. Dette gjev auka utgifter til medikament og anna medisinsk forbruksmateriell. Ein ser og at det har vore ei generelt høg prisauke på både mat og anna i løpet av året. I starten av året såg ein seg nøydd til å nytte vikarbyrå for å sikre forsvarleg drift. Totalkostnaden for det kom på om lag kr. 350.000,-

3 eldre oppvaskmaskinar i avdelingane på Byglandsheimen gjekk sund i løpet av året. Dette er spesialmaskinar rekna for institusjonar. Totale kostnader for reparasjonar av gamle, og kjøp av nye kom på om lag kr.100.000,-

Ein ser at naudsynte utgifter til kjøp, lisensar og brukarstøtteavtalar til velferdsteknologi og andre IKT system er betydeleg høgare en det som er budsjettert med. Ein anslår dette til om lag kr 200.000,-. På sikt vil dette kunne føre til meir effektiv drift, og innsparingar på andre område.

Inntekter: Inntekter frå opphald på institusjon og betaling for heimetenester vart betydeleg høgare en det ein hadde budsjettert med. Dette utgjer om lag kr. 783.000. På andre sida ser ein at inntekter frå sal av mat, og leigeinntekter for bustader er i underkant av kr. 600.000,- lågare en budsjettet.

Det er krevjande å budsjettere på desse områda då dei er i stadig endring ut frå brukarbehova.

Samfunn

Netto driftsutgifter for budsjett og rekneskap for 2024:

	Rekneskap 2024	Regulert budsjett	Opphavelag budsjett	Rekneskap 2023	Forbr. % 2024
Bevilgning drift, netto budsjettområde 35 Samfunn	27 927 555	28 558 000	29 264 000	31 044 842	97,79 %
Overføring til investering					
Netto avsetning til eller bruk av bundne driftsfond	-208 179	-334 000	-334 000	-487 298	62,33 %
Netto avsetningar til eller bruk av disposisjonsfond	-446 492	-550 000	-550 000		81,18 %
Sum budsjettområde 35 Samfunn	27 272 885	27 674 000	28 380 000	30 557 544	98,55 %

Kommentar:

Budsjettområdet består av den tidlegare budsjetteininga Drift og forvaltning og den tidlegare stabseininga Samfunns-utvikling (inkl. kultur). Budsjettområdet har eit mindreforbruk på 1,45 %, tilsvarande om lag kr 400.000. Om ein ser bort frå budsjettauke knytt til ordinær lønnsvekst, har budsjettet blitt redusert med om lag 1,4 mill. i løpet av året. Det har vore ein del vakansar i 2024, samt relativt store ekstraordinære utgifter i 2023, som gjer at utgiftene er redusert med dryge 10 % samanlikna med 2023. I tillegg så er store budsjettpostar som straum og brøyting redusert med totalt over 0,7 mill.

Sjukefråvær: Fråværsmodulen er ikkje fullstendig oppdatert etter ny organisering, men ein ser at den tidlegare eininga Drift og forvaltning, som utgjer ein stor del av Samfunn sine tilsette, hadde eit sjukefråvær i 2024 på 12,09 %. Då er ikkje Samfunnsutvikling inkl. kultur og frivilligsentralen medrekna.

Utgifter: Samla lønnskostnadar inkl. fråværsrefusjonar er på 98,8 % av budsjett, tilsvarande kr 272.000 under regulert budsjett. Ei sluttpakke drog opp lønnsutgiftene, men mykje vakansar gjorde at lønnsutgiftene hamna under budsjett likevel.

Andre driftsutgifter er 5 % over budsjett, tilsvarande kr 1.177.000. Denne overskridinga må i stor grad sjåast i samanheng med at inntektene har blitt høgare enn budsjettet. Ein har med andre ord teke ein del ekstrautgifter innanfor eksisterande ramme, sidan inntektene og lønnsutgiftene har ligge godt an i høve budsjett. Nokre utgifter kjem også grunna bruk av tilskot kommunen har fått innvilga i løpet av året. Av vesentlege ekstrautgifter kan ein nemne følgjande:

- ❑ Austad kyrkjegard: Vedlikehald av mur kor kommunen sin del av kr 200.000.
- ❑ Bubiltømmestasjon: Kr 630.000 i utgift. Må sjåast i samanheng med kr 400.000 i tilskot frå SIPR.
- ❑ Ose turistheim: Nesten kr 200.000 i ekstrautgifter i høve budsjett, primært til straum og nytt brannalarmanlegg.
- ❑ Kommunale vegar: Det blei ei overskriding på brøytebudsjettet på kr 350.000. Dette blei vege opp av at ein ikkje hadde kapasitet til å ta fatt på hovudplan for veg (kr 150.000), og lågare straumutgifter enn budsjettet (kr 120.000), ein effekt av at kommunen har installert energieffektive LED-ljos på fleire gateljos langs kommunale vegar.
- ❑ Private vegar: Eigenandelen dekker ikkje utgiftene, og nettoutgifta på litt over kr 230.000 er nesten kr 100.000 over budsjett.
- ❑ Byglandsfjord skule, Bygland skule og Byglandshallen: Om lag kr 130.000 i elektriske installasjonar til oppgradering av digital infrastruktur (wifi-dekning mv.)
- ❑ Om lag kr 105.000 til vedlikehald av traktor og klipparar.
- ❑ Tenesteavtale med fellesrådet utgjer kr 435.000. Denne utgifta er ikkje budsjettet, men det blir samstundes ført ei inntekt på same beløpet som heller ikkje er budsjettet, så dette gjeng opp i opp. Denne føringa blir gjort for å synleggjere utgifta kommunen har med dette.
- ❑ Veterinærvakt blei om lag kr 90.000 over budsjettet (antakeleg underbudsjettet).
- ❑ Samla utgifter på slam og renovasjon blei dryge kr 300.000 over budsjett. Dette blir dekt inn av til dels høgare inntekter enn budsjettet (slam) eller av sjølvkostfond (renovasjon).
- ❑ Det har vore leigd inn tilsette frå andre kommunar på dei områda kor kommunen har hatt vakanse. Dette blir ført under andre driftsutgifter, og er ikkje budsjettet her, men det blir dekt inn av underforbruk på lønnsbudsjettet.

Det er elles fleire andre område og budsjettpostar som er lågare enn budsjettet også, som til dømes Bjoren inkl. slusene, stasjonsområdet (måling av bygga blei løyst på ein billigare måte enn budsjettet), Byglandsheimen, Byglandshallen og museumsområdet på Presteneset, for å nemne nokre. Samla straumutgifter blei 3 prosent lågare enn budsjettet, tilsvarande eit mindreforbruk på kr 66.000.

Av større driftsprosjekt som har vore i 2024, kan ein nemne:

- ❑ Utstilling, kr 193.000 (budsjett kr 200.000)
- ❑ Moglegheitsstudium Byglandsfjord, kr 274.000 (budsjett kr 500.000)
- ❑ Tilskot til bubiltømestasjon, kr 230.000 (nettoutgift)
- ❑ Geovekst, kr 126.000 (budsjett kr 120.000)
- ❑ Austad kyrkjegard, nettoutgift kr 200.000
- ❑ Tilskotsordning ras- og skredutgreiing, kr 88.000 (budsjett kr 500.000)
- ❑ Designdriven forvaltning (finansiert av tilskot)
- ❑ Diverse informasjonsmateriell, kr 120.000

Når det gjeld sjølvkostområdet (vatn, avløp, renovasjon, feiing og slam) vil ein vektlegge følgjande:

- ❑ Overordna: Samla nettoutgifter på dette området er på kr 2 544 643, som er 87 prosent av budsjett. Spesielt feieområdet blei lågare enn budsjettet. Kommunen subsidierer vass- og avløpsområdet med kr 2.800.950 totalt.
- ❑ Vatn: Nettoutgift på kr 63.000 (avrunda), som vil seie at kommunen subsidierer dette området med denne summen. Det gir ein dekningsgrad på 97 prosent. Det er ikkje vedtak om at gebyrinntektene skal dekke inn utgiftene på vassområdet.
- ❑ Avløp: Nettoutgift på kr 2.738.000 (avrunda), som vil seie at kommunen subsidierer dette området med denne summen. Det gir ein dekningsgrad på 63 prosent. Det er ikkje vedtak om at gebyrinntektene skal dekke inn utgiftene på avløpsområdet.
- ❑ Renovasjon: På dette sjølvkostområdet skal inntektene frå kommunale avgifter dekke inn utgiftene 100 prosent. Dette følgjer av rettleiaren til sjølvkostforskrifta. Enkelt sagt betyr det at dette området skal gå i 0 over tid. Dekningsgraden var 81 prosent i 2024. Det som ikkje blei dekt inn, blir finansiert av kommunen sitt sjølvkostfond på renovasjon (akkumulerte overskot frå tidlegare år).
- ❑ Feiing: Her er det lokalt vedtak om 100 prosent inndekning. Dekningsgraden i 2024 var 134 prosent, som vil seie eit overskot på 34 prosent. Overskotet blir brukt til å finansiere tidlegare år sine underskot på feiing.
- ❑ Slam: Her gjelder same lovmessige krav som for renovasjon. Dekningsgraden var 92 prosent i 2024. Det som ikkje blei dekt inn, blir finansiert av kommunen sitt sjølvkostfond på slam (akkumulerte overskot frå tidlegare år).

Inntekter: Samla inntekter er 8,6 % høgare enn budsjettet, tilsvarande kr 1.477.000. Mykje av dette gjeld tilskot kommunen har fått innvilga i løpet av året som har gått til øyremerka føremål, for eksempel kr 400.000 til bubiltømmestasjon, kr 200.000 til samarbeidsprosjekt på designdreven forvaltning, kr 118.000 til kyrkjegarden på Austad og kr 91.000 til utbetring av stien opp til dagsturhytta (sett av til bruk i 2025), for å nemne dei mest vesentlege.

Når det gjeld sals- og leigeinntekter er inntektene på 101,6 % av budsjett. Inkludert i dette ligg mellom anna kommunale avgifter som kom på 100,01 % av det budsjetterte talet. Dette viser at ein jamt over har treft godt med budsjettet når det gjeld dei ordinære inntektene.

Eksterne samarbeid

Netto driftsutgifter for budsjett og rekneskap for 2024:

	Rekneskap 2024	Regulert budsjett 2024	Forbruk	Rekneskap 2023	Endring frå 2023 til 2024
Fellesutgifter	430 626	320 000	134,57 %	346 465	24,29 %
Kontrollutvalet	157 000	157 000	100,00 %	151 000	3,97 %
Revisjon	862 822	682 000	126,51 %	703 500	22,65 %
IKT	4 639 738	4 740 000	97,88 %	3 929 376	18,08 %
PPT	857 406	905 000	94,74 %	763 712	12,27 %
Musikk og kulturskule	544 422	620 000	87,81 %	570 180	-4,52 %
Aust-Agder museum og arkiv - Museumsdel	425 600	437 000	97,39 %	425 600	0,00 %
Setesdal barnevern	8 594 077	7 278 000	118,08 %	5 643 203	52,29 %
Legetenesta	4 166 933	4 631 000	0,00 %	4 276 615	-2,56 %
Lokalmedisinske tenester	525 127	633 000	82,96 %	601 347	-12,67 %
Setesdal Brannvesen IKS	4 134 535	4 068 000	101,64 %	2 983 065	38,60 %
NAV Midt-Agder	1 665 639	1 750 000	95,18 %	1 498 750	11,14 %
Vassdragstyre for øvre Otra	61 226	300 000	20,41 %	60 501	1,20 %
UNESCO-satsing innanfor oppvekst	215 867	391 000	55,21 %	72 677	197,02 %
Netto driftsramme	27 281 018	26 912 000	101,37 %	22 025 991	23,86 %

Kommentar:

Under fellesutgifter ligg driftstilskot til Setpro og Etablerersenteret Agder IKS, og diverse kjøp av interkommunale tenester.

IKT har ei betydeleg auke i utgiftene frå 2023 til 2024, som mellom anna er relatert til auke i programvarelisensar på programvare som kommunen må ha, for eksempel Microsoft-pakka, samt auke i utgifter til aksesspunkt sidan kartleggingar har vist at kommunen har dårleg dekning i mange bygg. Leasingutgifter på printarar har også auka vesentleg, sidan kommunen kjøpte dei gamle printarane, og har difor ikkje hatt leasingutgifter dei siste åra.

Rekneskapan viser at PPT Setesdal har halde seg innanfor budsjett samla sett for året. Det er sett av kr 150.000 på fond (i vertskommunen sin rekneskap) til nytt fagsystem som vil kome i 2025. Utgiftene til musikk- og kulturskule har minka med 4,5 % sidan 2023. Utgiftsnivået her vil i ein del grad avhenge av kor mange elevar som nyttar seg av dette tilbodet.

Musikk- og kulturskule: For haustsemesteret 2024 var det 15 elevar frå Bygland. Årsaka til mindreforbruket i høve budsjett er i hovudsak vakanse i stillingar.

Setesdal barnevern: Det har vore eit meirforbruk i barnevernstenesta for Bygland kommune. Dette heng saman med auka bruk av tiltak i heimen, samt fleire barn plassert utanfor heimen, samt noko overforbruk på drift. Årsaka til overforbruket på drift er høgare lønsauke for stillingskodane i barnevernstenesta enn det som er budsjettera samt investering i nye pc-ar og kontorutstyr som var naudsynt.

Legetenesta: Mindreforbruket kjem hovudsakleg av langtidsfråvær blant tilsette utan å leige inn vikar, samt lågare utgifter enn budsjettert til kommuneoverlege på grunn av vakanse i stillinga.

Lokalmedisinske tenester: Vertskommunesamarbeidet har eit positivt budsjettavvik på om lag 108.000 kroner. Dette kjem i stor grad av sjukefråvær i eininga. Det har kome inn refusjonar, men det er ikkje leigd inn vikar.

UNESCO: Eksterne tilskot gjorde det mogeleg å tilsette fast prosjektmedarbeidar i 20 % stilling i Gorrlaus i hausthalvåret, noko som førte til lågare utgifter til Gorrlaus enn budsjettert. I tillegg gjorde vi noko bruk av fond. Det var også mindre utgifter

enn budsjettert på interkommunal folkemusikklærer, då vedkomande ikkje starta i stillinga før 01.08.24. I vårhalvåret vart folkemusikkundervisinga hovudsakleg dekkja av to lærarar i totalt 16 % stilling, og noko innaføre eigne ressursar (Valle og Bykle).

Utover dette viser ein til årsmeldingane til dei einskilde samarbeida.

Andre sentrale inntekter og kostnader

Netto driftsutgifter for budsjett og rekneskap for 2024:

	Rekneskap 2024	Regulert budsjett	Opphaveleg budsjett	Rekneskap 2023	Forbr. % 2024
Bevilgning drift, netto budsjettområde 90	-26 043 971	-26 766 000	-20 686 000	-40 589 274	97,30 %
Overføring til investering					
Netto avsetning til eller bruk av bundne driftsfond	-73 000	-132 000	-132 000	-742 063	55,30 %
Netto avsetningar til eller bruk av disposisjonsfond	979 291		150 000	13 581 797	
Sum budsjettområde 90 Andre sentrale innt. og kost.	-25 137 680	-26 898 000	-20 668 000	-27 749 540	93,46 %

Kommentar:

Øvste lina i tabellen ovanfor viser at nettoinntekta på dette budsjettområdet er om lag 14,5 mill. lågare i 2024 enn i 2023. Hovudårsaka til dette er at konsesjonskraftinntektene er redusert med over 17 mill. Rekneskapen viser og at nettoinntekta er dryge 0,7 mill. lågare enn budsjettert. Pensjons- og lønnsrelaterte føringar er den største årsaka til dette. Det er og viktig å merke seg at det ligg ein ekstraordinær refusjon på kr 1 mill. innanfor dette budsjettområdet, som gjeld refusjon av kommunen sine utgifter til fiberkabel i 2023. Dette er med andre ord ei ekstraordinær inntekt som bidreg til å forbetre kommunen sitt netto driftsresultat i 2024 med kr 1.000.000. Konsesjonskraftinntektene ble kr 600.000 lågare enn budsjettert. Bruk av næringsfond (utgift) blei også lågare enn budsjettert. For ein oversikt over bruk av næringsfond, viser ein til kapittel 1.8.

1.4 Bevilingsoversikt investering

	Note	Rekneskap 2024	Regulert budsjett '24	Opphavelg budsjett '24	Rekneskap 2023
1 Investeringar i varige driftsmidlar	4, 18	8 676 003	10 516 000	7 300 000	10 978 097
2 Tilskot til andre sine investeringar		0	0	0	0
3 Investeringar i aksjar og andeler i selskap	5	671 647	672 000	500 000	520 241
4 Utlån av egne midlar	6	0	0	0	0
5 Avdrag på lån	7	0	0	0	0
6 Sum investeringsutgifter		9 347 650	11 188 000	7 800 000	11 498 338
7 Kompensasjon for meirverdiavgift		-713 452	-1 089 000	-1 110 000	-1 795 661
8 Tilskot frå andre	19	-596 578	-460 000	0	-464 000
9 Sal av varige driftsmidlar	4	-41 155	-40 000	-1 000 000	-850 000
10 Sal av finansielle anleggsmidlar		0	0	0	-2 361 067
11 Utdeling frå selskap		0	0	0	0
12 Mottekne avdrag på utlån av egne midlar		-100 000	-100 000	0	-100 000
13 Bruk av lån		-7 224 819	-8 827 000	-5 190 000	-1 812 000
14 Sum investeringsinntekter		-8 676 003	-10 516 000	-7 300 000	-7 382 727
15 Vidareutlån (startlån)	6	4 766 000	6 000 000	1 000 000	1 881 170
16 Bruk av lån til vidareutlån		-4 766 000	-6 000 000	-1 000 000	-1 881 170
17 Avdrag på lån til vidareutlån	7	325 665	500 000	500 000	325 678
18 Mottekne avdrag på vidareutlån		-1 435 986	-500 000	-500 000	-489 015
19 Netto utgifter vidareutlån		-1 110 321	0	0	-163 337
20 Overføring frå drift		0	0	0	-4 155 813
21 Avsetningar til bundne investeringsfond	10	1 138 399	0	0	208 186
22 Bruk av bundne investeringsfond	10	-28 078	0	0	-44 849
23 Avsetning til ubundet investeringsfond		0	0	0	695 000
24 Bruk av ubundet investeringsfond		-671 647	-672 000	-500 000	-654 798
25 Dekning av tidlegare års udekka beløp		0	0	0	0
26 Sum overføring frå drift og netto avsetningar		438 674	-672 000	-500 000	-3 952 274
27 Framført til inndekning i seinare år (udekka beløp)		0	0	0	0

Investeringsutgifter

Line 1, investeringar i varige driftsmidlar, blir kommentert i avsnitt 1.5 Bevilingsoversikt drift, til fordeling. Kjøp av aksjar og andelar gjeld eigenkapitaltilskot til KLP og aksjekapitalinnskot i Agder næringssselskap, jf. tidlegare vedtak. Dette blir dekt av ubunde investeringsfond.

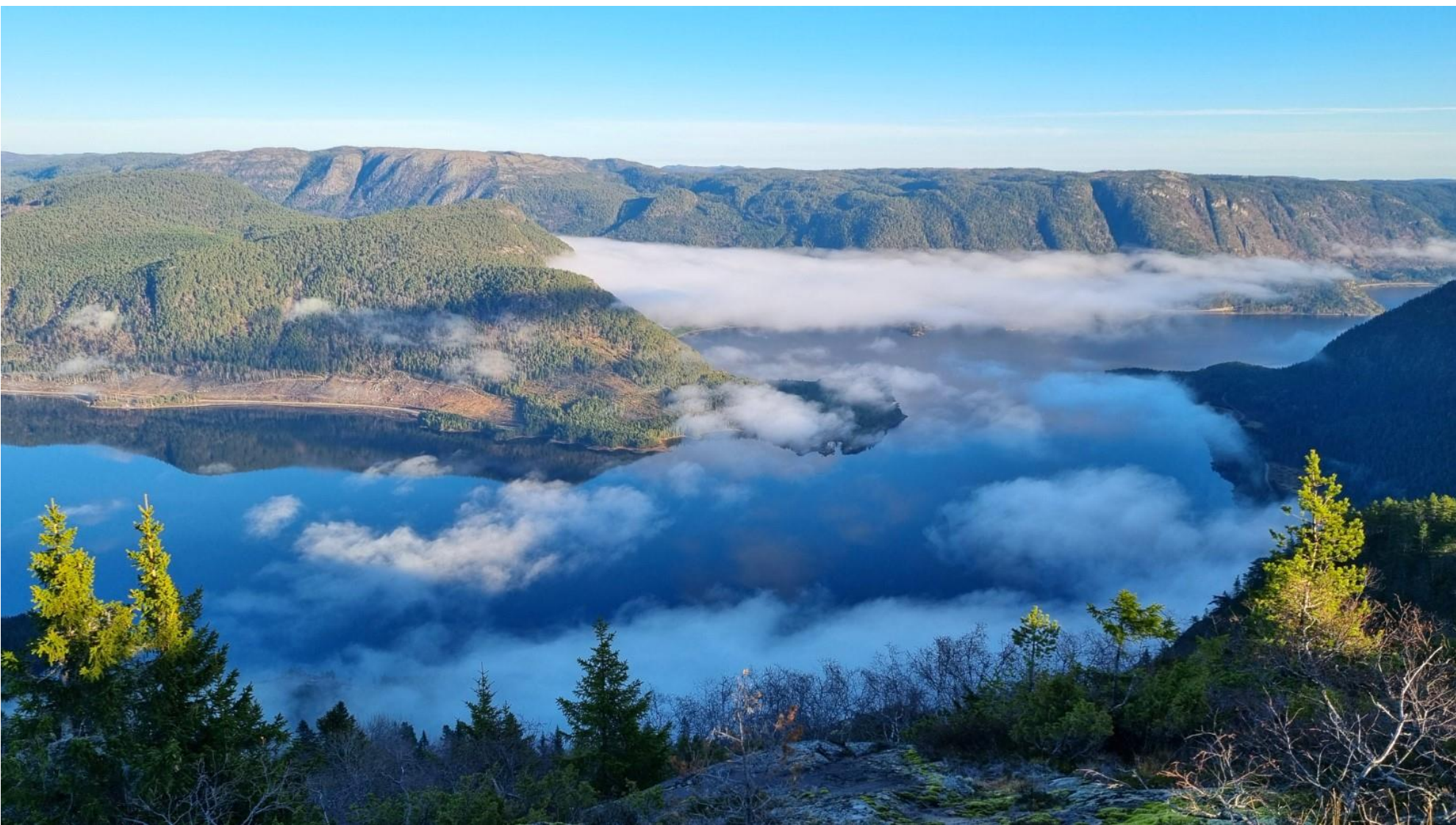
Investeringsinntekter

Dei største budsjettavvika her er innan budsjettpostane kompensasjon for meirverdiavgift, tilskot frå andre og bruk av lån. Avvika på meirverdiavgiftskompensasjon og bruk av lån heng tett saman med at dei samla investeringane i varige driftsmidlar blei lågare enn budsjettert. For meir detaljar om dette, viser ein til kapittel 1.5.

At tilskot frå andre er nesten kr 140.000 høgare enn budsjettert heng saman med at kommunen har fått to tilskot etter siste budsjettjustering. Det eine er på kr 100.000 og gjeld tilskot frå SIPR til dagsturhytta, som eigentleg gjaldt 2023. Det andre tilskotet er relatert til investeringa i industribygg på Byglandsfjord, og bidreg til å dekke inn det vesle meirforbruket som var på dette prosjektet i fjor. Mottekne avdrag på utlån av eigne midlar, gjeld avdrag på næringsutlån innvilga av kommunestyret i 2022.

Vidareutlån

Det har blitt innvilga fire startlån i 2024, på totalt kr 4.766.000. I 2023 var tilsvarande tal to lån på totalt kr 1.881.170. Før desse låna blei innvilga, hadde det ikkje blitt innvilga startlån i kommunen sidan 2019. Det er gjort ei tapsvurdering av startlåna per 31.12.24, og med unntak av eit mindre lån som potensielt kan gi kommunen eit tap på snaue kr 50.000, blir alle låna betent. Eit eventuelt tap blir ført i balanserekneskopen og får ikkje innverknad på kommunen sitt økonomiske resultat.

1.5 Bevilningsoversikt investering, til fordeling

	Rekneskap 2024	Regulert budsjett '24	Opphavelg budsjett '24	Rekneskap 2023
Investeringar i varige driftsmiddel				
451 Flyktningebil				245 000
557 Avløpsleidning frå Raubekk til Hamren				94 676
563 Rehabilitering av kloakkrense- og pumpestasjonar				218 885
606 Rehabilitering ventilasjonsanlegget i symjehallen				1 474 794
607 / 70002 Dagsturhytta	12 292	12 000		1 179 375
757 Rundkøyning Bygland				2 682 271
809 Sal bustader				134 557
869 / 70012 Bygland kulturscene	63 786			850 000
878 Stasjonsområdet Byglandsfjord				64 073
893 Robotgrassklypparar				116 316
895 SD-styring Byglandsfjord oppvekstsenter				138 124
40002 Velferdsteknologi	390 304	500 000	500 000	0
40003 Tørketrommel Byglandsheimen	120 000	120 000		
50001 Rehabilitering av kloakkrense- og pumpestasjonar	0	200 000	200 000	0
50002 Rehabilitering av vasskummar av omsyn til HMS	0	200 000	200 000	0
50003 Automatisering/digitalisering Byglandsfjord reinseanlegg	0	200 000	200 000	360 707
50007 VA Presteneset	0	0	300 000	0
70000 Turveg Byglandsfjord	21 732	400 000	400 000	0
70003 Inventar til biblioteket	345 092	300 000	125 000	0
70004 Kommunal veg Presteneset	119 400	120 000	100 000	1 080 062
70005 Utsmykking i rundkøyninga på Byglandsfjord		0	125 000	0
70007 Utsmykking i rundkøyninga på Bygland		0	125 000	0
70013 Oppgradering og inventar kommunehuset Bygland		250 000	250 000	0
70015 Utstillingsmonter	124 547	150 000		
70017 Målretta ENØK-tiltak	109 800	500 000	500 000	526 225
70021 Styrkerom Årdalshallen		250 000	250 000	0
70022 Inventar til ungdomsklubben	296 368	350 000	350 000	0
70023 Kulturscena: Lys- og tepperigg	0	0	150 000	0
70024 Kulturscena: Lydanlegg	141 456	150 000	150 000	0
70025 Stolar/bord Årdalshallen	272 475	275 000	250 000	0
70026 Årdalshallen: Lydanlegg	143 794	150 000	150 000	0
70027 Pakkbua: Bruksendring og opprusting	425 719	400 000	400 000	0
70028 Nytt system for pasientvarsling Byglandsheimen	654 283	500 000	500 000	641 125
70029 Rehabilitering av Priveten	201 232	300 000	300 000	180 582
70030 Oppgradering av Byglandsheimen		0	300 000	0
70031 Ny lastebil	633 065	625 000	625 000	0
70032 Infrastruktur Presteneset (ekskl. VA)	338 445	340 000		
70033 Kjøp av industribygg på Byglandsfjord	3 759 740	3 722 000		
90010 Nytt IKT-system økonomi og personal	502 473	502 000	850 000	991 327
Sum investeringar i varige driftsmiddel	8 676 003	10 516 000	7 300 000	10 978 099

Kommentarar til kvart prosjekt

For kommentarar om prosjekt som er sett til 0 i løpet av året, viser ein til tertialrapportane.

Prosjekt 607/70002 Dagsturhytta

Restutgift på eit prosjekt som i eigentleg blei slutført i 2024.

Prosjekt 869/70012 Bygland kulturscene

Uventa utgift knytt til avrekning av prosjekt gjeldande ventilasjonsanlegg til kulturscena som egentleg blei slutført i 2024. Utgifta er ikkje budsjettert sidan avrekninga kom etter siste budsjettjustering (2. tertialrapport).

Prosjekt 40002: Velferdsteknologi

Eldre 2G-tryggleiksalarmar er erstatta med 30 nye 4G-alarmer. Det er kjøpt inn 6 elektroniske medisindispenserar. Manuelle låsekassar hjå heimebuande eldre er erstatta med elektroniske låsar som vert opna med mobiltelefon.

Prosjekt 40003: Tørketrommel Byglandsheimen

20 år gammal tørketrommel i vaskeriet gjekk sund i løpet av året. Den er no erstatta med ny og meir ENØK-vennleg trommel.

Prosjekt 50001: Rehabilitering av kloakkreinse- og pumpestasjonar

Er utført gjennom året, men med så små utgifter at det blei ført som utgifter over drift.

Prosjekt 50002: Rehabilitering av vasskummar av omsyn til HMS

Er utført gjennom året, men med så små utgifter at det er ført over drift.

Prosjekt 50003: Automatisering/digitalisering Byglandsfjord reinseanlegg

Eit prosjekt som har gått over lengre tid, men som nå er avslutta. Det blei gjer det enklare for den daglege drifta.

Prosjekt 70000: Turveg Byglandsfjord

Prosjektet er under arbeid. Turvegen er forankra i pågåande revidering av kommuneplanen sin arealdel. Denne er ikkje endeleg vedtatt. Søndre del av traseen bør bli detaljregulert for å ta omsyn til rørte mynde langs rv9. Det er starta arbeid med prosjektskildring som skal ligge til grunn for realisering av turvegen. Dialog med grunneigarar blir gjennomført på grunnlag av prosjektskildringa.

Prosjekt 70003: Inventar til biblioteket

Prosjektet er fullført. Det er kjøpt inn nye møbel og planter til nyoppussa lokale.

Prosjekt 70004: Kommunal veg Presteneset

Veg frå rundkøyringa ut til Presteneset. Prosjektet er ferdig.

Prosjekt 70013: Oppgradering og inventar kommunehuset

Det har ikkje vore kapasitet til å jobbe med dette prosjektet i 2024.

Prosjekt 70015: Utstillingsmonter

Spesialmonter til utstilling av verdifulle gjenstandar som blei bestilt frå Sverige på hausten. Sidan det er planar om utstillingar jamleg framover, og slike monterer er kostbare å leige, har kommunen investert i eit eige monter i staden.

Prosjekt 70017: Målretta ENØK-tiltak

I 2024 blei det investert i LED-lys på Byglandsfjord skule. Dette gir ei stor innsparing i energiforbruk.

Prosjekt 70021: Styrkerom Årdalshallen

Innleiingsvis var det ønske om å bygge om eit tidligare styrerom som var etablert i eit lager. Det viste seg å vere vanskeleg å gjennomfør grunna mangel på ventilasjon, rømningsveg mm. Ein tok deretter initiativ til å finne ei alternativ løysing i samanheng med Årdalshallen. Prosjektet blei derfor overført til 2025 med tanke på prosjektering av eit nytt treningsrom.

Prosjekt 70022: Inventar til ungdomsklubben

Prosjektet er i stor grad fullført. Ungdomsklubben har fått nye møbel og gardiner, samt nytt gamingrom, eit velutstyrt kjøkken og nytt biljardbord. Utfordringa her er akustikken. Det er eit anna lydnivå i ein ungdomsklubb enn i eit bibliotek. Vi har montert lydplater i taket, men framleis er det ein del romlyd. Planen er å bygge ein rillevegg langs den eine langveggen for å bryte lyden, og kjøpe inn ein del golvteppe.

Prosjekt 70024: Kulturscena: Lydanlegg

Prosjektet er i stor grad fullført. Det har blitt kjøpt inn nytt høgtalarsystem og mikseflate for lyd. Det er framleis ein del privat utstyr som skal byttast ut. Det står att å få montert opp ein tablet for miksar-styring og få dei trådlause mikrofonane montert. Dette vil gjere at fleire kan nytte lydsystemet på scena enkelt ved å følge ein oppskrift.

Prosjekt 70025: Stolar/bord Årdalshallen

Det er kjøpt inn 134 stolar. Prosjektet held fram i 2025.

Prosjekt 70026: Årdalshallen: Lydanlegg

Prosjektet er i stor grad fullført. Som på kulturscena er det noko privat utstyr som skal byttast ut. Det er kjøpt inn nytt høgtalarsystem og mikseflate for lyd.

Prosjekt 70027: Pakkbua: Bruksendring og opprusting

Dette har vore eit langdrygt prosjekt som tok til i 2022. Gjennom 2024 har det vore fleire brukarmøter, ferdigstilling av søknader, teikningar og fargekodar. Ein av grunnane til at eit slikt prosjekt tek tid er at bygningen er freda og krev godkjenningar ned på detaljnivå av veremynde. Ved utgangen av 2024 står det at svar på dei siste søknadane til arbeidstilsyn og vernemynde for at søknad om bruksendring kan sendast. Når det er avklara kan ein sende ut anbodspapir.

Prosjekt 70028: Nytt system for pasientvarsling Byglandsheimen

Det gamle anlegget var utrangert og det var ikkje mogleg å skaffe reservedelar. Det er no installert nytt og moderne varslingsanlegg med digital varsling til mobiltelefonar.

Prosjekt 70029: Rehabilitering av Priveten

Prosjektet er på det nærmaste ferdig. Det som står att er ferdigstilling av pipa og golv innvendig.

Prosjekt 70031: Ny lastebil

Jf. tertialrapportar i løpet av året, så blei dette prosjektet litt endra, då ein så det var meir føremålstenleg å kjøpe ein stor pickup og tilhengar enn ein ny lastebil. Den gamle lastebilen blei selt til den nette sum av kr 15.000.

Prosjekt 70032: Infrastruktur Presteneset (ekskl. VA)

Straumforsyning.

Prosjekt 70033: Kjøp av industribygg på Byglandsfjord

Kommunen kjøpte industribygget til Kallhovd Sveis då ein fekk tilbod om å kjøpe det. Spesielt området rundt bygget er i dårleg forfatning, og det er viktig for kommunen å sikre seg kontroll over området i samband med revidering av reguleringsplanen og vidare utvikling av området.

Prosjekt 90010: Nytt IKT-system økonomi og personal

Prosjektet er ferdig og systemet blei teke i bruk frå 01.01.24.

1.6 Balanserekneskap

Omløpsmidlar

	Rekneskap 2024	Rekneskap 2023	Endring: i kroner	i %
Bankinnskot og kontantar	82 206 722,63	68 757 054,26	13 449 668,37	19,56 %
Obligasjonar (omløpsmidlar)			0,00	
Sertifikat			0,00	
Kundefordringar	4 318 619,04	658 556,00	3 660 063,04	555,77 %
Konserninterne kortsiktige fordringar	143 663,96	1 534 069,00	-1 390 405,04	-90,64 %
Derivat			0,00	
Andre kortsiktige fordringar	5 846 444,78	8 431 113,64	-2 584 668,86	-30,66 %
Aksjar og andeler (omløpsmidlar)			0,00	
Premieavvik	31 785 368,25	30 874 102,24	911 266,01	2,95 %
SUM OMLØPSMIDLAR	124 300 818,66	110 254 895,14	14 045 923,52	12,74 %

Kommentar:

Samla auke i bundne og ubundne drifts- og investeringsfond på om lag 6,2 mill. er den største enkeltårsaka til at likviditeten er forbetra med over 13,4 mill. I tillegg så har kommunen sine ubrukte lånemiddel auka med 2,4 mill. og kortsiktig gjeld har auka med 5,4 mill., som vil seie at ein stor del av likviditetsauka er relatert til kortsiktige forpliktingar, som i 2023 i stor grad blei innfridd før årsskiftet grunna overgang til nytt økonomisystem, medan i 2024 var det eit meir normalt nivå på kortsiktig gjeld.

Akkumulert premieavvik reknar ein med vil reduserast på lengre sikt sidan kommunen må amortisere («skrive ned») balanseførte premieavvik med 1/7 kvart år. Amortiseringa svarar til ein kostnad i rekneskapen, og denne kostnaden er venta å bli større med åra, i og med at premieavvika dei siste åra har vore på fleire millionar, seinast i 2023 var dei på nesten 17 mill., vil det bli store kostnadar til amortisering i framtida. Kommunen har difor satt av kr 17,9 millionar på fond som kan nyttast i dei åra kor inntektsført premieavvik vert lågare enn dei kostnadsførte amortiseringane. Premieavvika hos SPK og KLP var totalt 6,77 mill. i 2024.

Anleggsmidlar

	Rekneskap 2024	Rekneskap 2023	Endring: i kroner	i %
Pensjonsmidlar	283 955 841,69	271 437 349,69	12 518 492,00	4,61 %
Aksjar og andeler (anleggsmidlar)	16 038 874,00	15 367 228,00	671 646,00	4,37 %
Utlån (anleggsmidlar)	9 816 079,57	6 654 983,10	3 161 096,47	47,50 %
Konserninterne langsiktige fordringar			0,00	
Utstyr, maskiner og transportmidlar	7 844 075,17	5 755 788,92	2 088 286,25	36,28 %
Faste eigedomar og anlegg	200 788 616,01	204 065 311,28	-3 276 695,27	-1,61 %
Immaterielle eigendeler			0,00	
Obligasjonar (anleggsmidlar)			0,00	
SUM ANLEGGSMIDLAR	518 443 486,44	503 280 660,99	15 162 825,45	3,01 %

Kommentar:

Tabellen syner utviklinga i anleggsmidla frå 2023 til 2024. Samla har anleggsmidla auka med kr 15,2 millionar. Auka i anleggsmidlar skuldast nesten utelukkande auke i pensjonsmidlar og utlån (startlån). Kommunale pensjonsordningar er finansierte gjennom fondsopplegg. Dette inneber at det blir betalt inn midlar til pensjonsordninga til dekning av framtidige pensjonsutbetalingar. Formålet med dette er å sikre at dei tilsette har dekning for sine tente rettar til einkvar tid. Det er desse midlane som er inkludert i dei nesten 284 millionane kommunen har i pensjonsmidlar.

Kortsiktig gjeld

	Rekneskap 2024	Rekneskap 2023	Endring i kroner	i %
Likviditetslån			0,00	
Anna kortsiktig gjeld	-21 938 737,85	-20 294 208,14	-1 644 529,71	8,10 %
Konsernintern kortsiktig gjeld	-664 604,51	-1 303 527,90	638 923,39	-49,01 %
Derivat			0,00	
Leverandørgjeld	-9 090 610,69	-4 631 389,10	-4 459 221,59	96,28 %
Premieavvik	-52 664,00	-114 767,00	62 103,00	-54,11 %
SUM KORTSIKTIG GJELD	-31 746 617,05	-26 343 892,14	-5 402 724,91	20,51 %

Kommentar:

Den kortsiktige gjelda er høgare enn i 2023. Konsernintern kortsiktig gjeld utgjer ca. kr 0,7 millionar av den forpliktinga. Dette er kortsiktig gjeld til IKS, kommunale føretak og liknande som kommunen er med i. Negative premieavvik er balanseført som kortsiktig gjeld. Desse premieavvika skal og amortiserast dei komande åra, men i motsetnad til dei positive premieavvika som er balanseført som kortsiktige fordringar, vil amortiseringa av desse premieavvika ha ein positiv effekt på kommunen sitt driftsrekneskap. Ser ein desse tala i samanheng med tala i avsnittet om omløpsmidlar, kan ein seie at netto premieavvik til amortisering (utgiftsføring) i komande år er lik kr 31,7 millionar (opp frå 30,8 millionar i 2023, som var ei stor auke samanlikna med 2022, då dette talet var 17,8 mill.).

Langsiktig gjeld

	Rekneskap 2024	Rekneskap 2023	Endring i kroner	i %
Pensjonsforplikting	-278 067 752,37	-266 504 639,37	-11 563 113,00	4,34 %
Obligasjonslån			0,00	
Uteståande obligasjonslån med forfall etter neste rekneskapsår			0,00	
Uteståande obligasjonslån med forfall i neste rekneskapsår			0,00	
Obligasjonslån med forfall i neste rekneskapsår			0,00	
Sertifikatlån			0,00	
Gjeld til kredittinstitusjonar (ikkje gyldig i 2024)		-134 286 988,68	134 286 988,68	-100,00 %
Lån i kredittinstitusjon med avdragsprofil	-141 855 042,68		-141 855 042,68	
Avdragsfrie lån i kredittinstitusjon kor hovudstol forfell etter neste rekneskapsår			0,00	
Avdragsfrie lån i kredittinstitusjon kor hovudstol forfell i neste rekneskapsår			0,00	

Lån i kredittinstitusjon med sertifikatvilkår - med løpetid inntil 12 måneder	0,00
Konsernintern langsiktig gjeld	0,00

SUM LANGSIKTIG GJELD	-419 922 795,05	-400 791 628,05	-19 131 167,00	4,77 %
-----------------------------	------------------------	------------------------	-----------------------	---------------

Kommentar:

Oversikta syner at langsiktig gjeld unnateke auka pensjonsforplikting, har gått opp med cirka kr 7,5 millionar. Kommunen betalte kr 6,5 millionar i ordinære avdrag i 2024, og det blei teke opp nytt lån på 8,2 mill., som vil seie at ordinær gjeld auka med 1,7 mill. Resterande auke, på om lag 5,8 mill., gjeld startlån, som no på rundt 12,9 mill. Pensjonsforpliktinga har auka med over 11,5 millionar. Samla avvik mellom midlar og forplikting knytt til pensjon er på 5,9 mill. i positivt favør (dette var 4,9 mill. i positiv retning i 2023).

Eigenkapital

	Rekneskap 2024	Rekneskap 2023	Endring i kroner	i %
Bundne driftsfond	-25 609 450,69	-26 256 370,07	646 919,38	-2,46 %
Ubundet investeringsfond	-780 818,61	-1 452 465,61	671 647,00	-46,24 %
Bundne investeringsfond	-2 930 146,73	-1 819 825,73	-1 110 321,00	61,01 %
Disposisjonsfond	-61 383 219,37	-54 940 956,74	-6 442 262,63	11,73 %
Prinsippendr, som påverkar arbeidskap. invest.			0,00	
Prinsippendr. som påverkar arbeidskapitalen drift	1 951 787,00	1 951 787,00	0,00	0,00 %
Meirforbruk i driftsrekneskapen			0,00	
Udekket beløp i investeringsrekneskapen			0,00	
Kapitalkonto	-102 323 044,60	-103 882 204,79	1 559 160,19	-1,50 %
SUM EIGENKAPITAL	-191 074 893,00	-186 400 035,94	-4 674 857,06	2,51 %

Kommentar:

Tabellen syner utviklinga frå 2023 til 2024. Disposisjonsfondet har auka med over 6,4 mill. til om lag 61,4 mill. og består av følgjande fond per 31.12.24:

Fond	Saldo
Disposisjonsfond	-19 664 372,00
Bygdebokfond	-522 394,33
DFV Fond	-1 000 000,00
Flyktingefond	-9 561 018,71
Rentefond	-1 000 000,00
Bygland oppvekstsenter	-50 800,00
Premiefond Pensjon	-17 898 734,11
Flyktingefond (Ukraina)	-8 265 048,04
Meirforbruk/mindreforbruk	-2 737 789,41
Fond til næringsfremmende formål (restmidlar frå næringsprosjektet Setesdal Vekst)	-683 062,77
Sum disposisjonsfond	-61 383 219,37

Som nemnt i avsnittet over, vil premiefondet kunne brukast i dei åra kor nettoeffekten av premieavvika er negativ. Her må det rett nok nemnast at netto premieavvik til utgiftsføring i kommande år utgjer om lag kr 31,7 millionar, så premiefondet er i så måte for lite til å dekkje kommande utgifter knytte til amortisering av premieavvik. Kommunen har all langsiktig gjeld med flytande rente, då dette i mange år var det mest gunstige. Rentefondet er i så måte ein «buffer» i fall renta skulle auke uventa mykje eit år det ikkje er dekning for det i det ordinære driftsbudsjettet. Ein vil vurdere om fastrente kan vere eit alternativ på deler av låneporteføljen, men skal fastrente lønne seg må ein gjerne be om tilbod i forkant av ei renteauke i marknaden. No har renteauka allereie skjedd, og det er difor lite truleg at ein vil få gode tilbod her. *Bundne* fond er redusert med om lag kr 647.000 sidan 2023. Største delen av reduksjonen gjeld bruk av restmidlar frå 2023 til finansiering av Bygg Bygland i 2024. *Bundne* fond er spesifisert i note 10 i rekneskapsversikta.

1.7 KOSTRA: Finansielle nøkkeltal, analyse og prognose

1.7.1 Ein kort analyse av dei finansielle nøkkeltala

Som forlenging av rekneskapskommentarane ovanfor, vil ein i dette delkapitlet vise dei finansielle nøkkeltala frå KOSTRA for 2024. Merk at dette er ureviderte tal per 17.03.25. Ein har valt å samanlikne kommunen med gjennomsnittet for KOSTRA kommunegruppe 14, som inkluderer kommunar med 600 til 1999 innbyggjarar og låge eller middels frie disponible inntekter per innbyggjar. Ein har i tillegg valt å samanlikne kommunen med kommunane Åmli og Hægebostad, som er dei andre Agder-kommunane, i tillegg til Bygland, som høyrer til i KOSTRA-gruppe 14, og som har rapportert rekneskapsrapporten innan fristen.

	Åmli	Bygland	Hægebostad	Kostragr. 14
Netto driftsresultat i % av brutto driftsinntekter (%)	2,5	4,7	3,7	3,5
Arbeidskapital ex. premieavvik i % av brutto driftsinntekter (%)	41,8	38,5	17,5	24,0
Netto renteeksponering i prosent av brutto driftsinntekter (%)	16,7	-6,8	29,4	20,4
Langsiktig gjeld ex pensjonsforpliktingar i % av brutto driftsinntekter (%)	80,4	61,7	73,0	63,7
Frie inntekter per innbyggjar (kr)	99 242	96 970	90 077	91 808
Fri eigenkapital drift (= disp. fond) i % av brutto driftsinntekter (%)	23,4	37,6	15,5	17,7
Brutto investeringsutgifter i % av brutto driftsinntekter (%)	8,2	3,8	2,5	12,9
Egenfinansiering av investeringene i % av totale brutto investeringar (%)	36,5	16,2	26,7	37,2

Tala er henta frå tabell 12134 («Utvalte nøkkeltal for kommunerekneskap») hos SSB. Netto driftsresultat er det same som rekneskapsmessig mindreforbruk («overskot») før fondsdisponeringar. Som ein ser av den økonomiske driftsoversikta i delkapittel 1.1, samt tabellen ovanfor, så er Bygland kommune sitt netto driftsresultat positivt, og høgare enn gjennomsnittet i KOSTRA-gruppa. Bygland sitt gode resultat blei «redda» av ekstrautbyttet frå Å Energi mot slutten av året. Same gjeld for Åmli og Hægebostad.

Noko som bidreg til at netto driftsresultat er kunstig høgt, er nettoinntekta frå premieavvik på nesten 1 mill. Premieavviket på totalt nesten 7 mill. (inntekt) må amortiserast over dei sju neste åra, som vil seie at 1/7 av 6,77 mill., om lag kr 0,97 mill., blir ein årleg kostnad frå og med 2025 til og med 2031. Difor er det anbefala at nettoinntekt knytt til premieavvik bør setjast av til pensjonsfond til dei auka pensjonskostnadane som kjem seinare. I 2024 har ein ikkje funne rom til å setje av nettoinntekta frå premieavvik til fond.

Arbeidskapital ekskl. premieavvik er eit uttrykk for kommunen sin likviditet. Jo høgare tal, dess betre likviditet. Her kan kommunen vise til tal som er vesentleg høgare enn kommunegruppa, men det må presiserast at den bundne delen av næringsfondet (17,8 mill.) og er inkludert i dette talet. Åmli ligg litt høgare enn Bygland, medan Hægebostad sitt måltal er under halvparten av Bygland sitt.

Netto renteeksponering i prosent av brutto driftsinntekter viser i kva for grad kommunen er sårbar mot rentesvingingar. Som ein ser, så er dette talet vesentleg lågare enn både Hægebostad, Åmli og gjennomsnittet for KOSTRA-gruppe 14. At talet er negativt kan ha med korleis SSB reknar inn gjeld på sjølvkostområdet i dette måltalet.

Når det gjeld gjeldsbelastning ser ein at kommunen ligg vesentleg lågare Åmli og Hægebostad, men ikkje så langt under gjennomsnittet for KOSTRA-gruppa. Kommunen ligg og under sitt finansielle måltal på dette området, eit måltal som er i tråd med Statsforvaltaren si anbefaling (75 prosent). Dette måltalet blir berekna ved å dividere langsiktig gjeld på brutto driftsinntekter, så når driftsinntektene stiger betydeleg frå 2022 til 2023, gjer dette og at måltalet vert lågare, sjølv om ikkje kommunen hadde redusert gjelda si. Frå 2022 til 2023 har kommunen riktig nok redusert langsiktig gjeld med 7,5 mill. (kor av 0,3 mill. gjeld startlån). Noko av dette skuldast og investeringsprosjekt som har blitt utsett til 2024.

1.7.2 Utvikling i dei finansielle nøkkeltala 2020-2024

	Bygland				
	2020	2021	2022	2023	2024
Netto driftsresultat i % av brutto driftsinntekter (%)	1,4	0,9	1,0	9,3	4,7
Arbeidskapital ex. premieavvik i % av brutto driftsinntekter (%)	34,4	34,6	30,1	30,3	38,5
Netto renteeksponering i prosent av brutto driftsinntekter (%)	14,7	12,9	8,1	-4,6	-6,8
Langsiktig gjeld ex pensjonsforpliktingar i % av brutto driftsinntekter (%)	89,9	91,9	78,9	54,0	61,7
Frie inntekter per innbyggjar (kr)	84764	88510	91758	89743	96970
Fri eigenkapital drift (= disp. fond) i % av brutto driftsinntekter (%)	23,8	22,6	21,0	23,2	37,6
Brutto investeringsutgifter i % av brutto driftsinntekter (%)	15,7	4,0	3,6	4,4	3,8
Eigenfinansiering av investeringane i % av totale brutto investeringar (%)	11,6	48,7	11,8	81,2	16,2

I 2024 gjekk måltalet for likviditet – arbeidskapitalen – opp, delvis grunna reduksjon i brutto driftsinntekter, sidan måltalet blir målt i forhold til nivået på brutto driftsinntekter, og delvis grunna reell auke i likviditeten. Likvide midlar har auka med nesten 13,5 mill. frå 2023 til 2024. Frie inntekter (skatt og rammetilskot) har for det meste auka i samsvar med nivået på deflator i perioden 2020-2022. Stabilit innbyggjartal i den perioden var i stor grad årsaka til det. Innbyggjartalet i 2023 gjekk kraftig opp, primært grunna flyktingar frå Ukraina, noko som gjorde at frie inntekter per innbyggjar blei, relativt sett, lågare enn i 2022, sidan i 2023 var det fleire innbyggjarar å dele inntekta på, som gir lågare inntekt per «hovud». Det er ikkje dermed sagt at kommunen sine samla frie inntekter gjekk ned i same grad. Sanninga er snarare at kommunen får relativt høg vekst i frie inntekter når innbyggjartalet gjeng opp. Frå 2023 til 2024 er innbyggjartalet redusert betydeleg, så då blir frie inntekter per innbyggjar betydeleg høgare enn i 2023.

Nivået på langsiktig gjeld frå 2020 til 2024 kan sjåast i direkte samanheng med endringane i brutto investeringsutgifter, og nivået på brutto driftsinntekter. Høge brutto investeringsutgifter gjer at dette talet aukar, medan høge brutto driftsinntekter gjer at dette talet minkar. Talet i 2024 er ikkje fullt så høgt som i prognosane i økonomiplanen for 2024-2027, men dette er fordi faktiske brutto driftsinntekter alltid blir høgare enn budsjettert sidan ein ikkje budsjetterer med inntekter frå fråværsrefusjonar. Det kan og leggjast til at hovudårsaka til at måltalet på langsiktig gjeld har gått ned, er fordi inntektene har gått opp. Om kommunen hadde hatt same inntekt i 2024 som i 2022, hadde måltalet for langsiktig gjeld vore nærmare 75 prosent. Det er uvisst om det høge inntektsnivået vil vare, og med stadig stigande renter er det uansett ingen ulempe å halde langsiktig gjeld godt under måltalet på 75 prosent. Dette vil og gi meir kapasitet til investeringar i framtida, om det skulle melde seg behov ein ikkje ser per dags dato.

Endring i nivået på disposisjonsfondet har primært samanheng med kommunen sitt økonomiske resultat det aktuelle året, og til dels om det er avsett store integreringstilskot til flyktingefondet, og om det har vore ekspansiv bruk av øyremerka disposisjonsfond (bygdebokfond, flyktingefond mv.). For talet «fri eigenkapital i prosent av brutto driftsinntekter» har kommunestyret vedteke eit måltal på 15 %, som blei gjeldande frå og med 2020. Ein ser no at kommunen ligg vesentleg over dette måltalet, men ein stor del av disposisjonsfondet er øyremerka til diverse formål, t.d. flyktingar (18 mill.), auka pensjonsutgifter i framtida (18 mill.) og bygdebokskriving (0,5 mill.), for å nemne noko.

Variasjonen i kommunen si eigenfinansiering av investeringar skuldast mellom anna variasjonar i investeringstilskot, som per definisjon inngår som eigenfinansiering. Dette kan for eksempel vere spelemidlar. Kommunen har ikkje lagt opp til ein bestemt finansieringsstrategi når det gjeld eigenfinansiering av investeringar, men i samband med at kommunen hadde ekstraordinært

høge inntekter i 2023, blei det budsjettert med overføring av midlar frå drift til investering, som gjer at dette målalet er betydeleg høgare i 2023 enn andre år.

1.7.3 Utvikling i utvalte finansielle nøkkeltal 2024-2028 (prognose)

I dette avsnittet har ein valt å fokusere på utviklinga frå 2024 til 2028 i dei finansielle måltala som kommunestyret vedtok i saksnummer 105/2019 den 11.12.2019:

- Måltal for disposisjonsfond vert sett til minimum 15 % av driftsinntektene.
- Måltal for langsiktig gjeld vert sett til maksimum 75 % av driftsinntektene.
- Dei årlege driftsbudsjetta skal leggjast fram i balanse utan bruk av ordinært disposisjonsfond.

I dette delkapitlet har ein brukt prognosane i økonomiplanen for 2025-2028 som utgangspunkt. Det må presiserast at tala frå 2025 til 2028 er særst usikre, og dess lengre ut i perioden ein kjem, dess meir usikre er prognosane. Tala for 2024 til 2028 er som følgjer:

	2024	2025	2026	2027	2028
Bruk av (-) eller avsetning til (+) ordinært disposisjonsfond (i 1000 kr) -- måltal = 0<	2737	0	-3322	-3584	-3811
Langsiktig gjeld i % av brutto driftsinntekter (%) -- måltal = 75	69	75	76	76	75
Disposisjonsfond i % av brutto driftsinntekter (%) -- måltal = 15	30	31	32	33	32

Grønt indikerer at målalet er nådd og vel så det, medan gult indikerer at kommunen er i nærleiken av målalet, men det er ikkje heilt innfridd. Raudt indikerer at målalet ikkje er nådd, og at kommunen er langt unna det. I årsmeldinga for 2023 kunne kommune vise til berre grønne tal i denne tabellen. Etter ei kraftig utgiftsauke frå 2023 til 2024, og ytterlegare auke i 2025, samt reduksjon i inntektene, blir tala for ordinært disposisjonsfond blir raude frå og med 2026.

Disposisjonsfondet (frie midlar) held seg stabilt i perioden. Dette har først og fremst samanheng med reduksjon i brutto driftsinntekter som gjer at disposisjonsfondet er høgare, relativt sett, samanlikna med brutto driftsinntekter. Noko av auka skuldast og integreringstilskot.

1.8 Det kommunale næringsfond

Som det følgjer av § 6 i kommunen sine nyleg oppdaterte næringsfondsvedtekter, skal det leggjast fram ei melding om næringsfondet si verksemd for kommunestyret kvart år, som ein integrert del av kommunen si årsmelding.

Kommunen sitt næringsfond består av ein grunnkapital på kr 17.780.000 som må stå urørt:

Konsesjon	Beløp
Otteraaens Brugseierforening	1.000.000
Sira-Kvina (Sira-Kvina Kraftselskap)	30.000
Hekni kraftverk (Agder Energi AS)	1.000.000
Overføring av deler av Heisvassdraget til Hovatn (Otteraaens Brugseierforening)	500.000
Byglandsfjordkonsesjonen	15.250.000
Samla fondskapital	17.780.000

Disponeringa av næringsfondet i 2024 følgjer av tabell på neste side.

Talet nesten nedst i tabellen (kr 687.373) viser netto *avsetning* av næringsfondet i 2024, dvs. inntekter til næringsfondet (renteinntekter og konsesjonsavgifter) trekt frå kostnader knytte til bruk av næringsfondet. Dette aukar den ubundne kapitalen av fondet med kr 687.373 i løpet av 2024.

Den samla bruken av fondet er heilt i samsvar med budsjett. Dei feilbudsjetteringar som vore, kor kostnadane har blitt høgare enn budsjettert, har blitt kompensert av at bruken har vore lågare på andre område. Reiseliv gjeld drift av turistinformasjonen i 2023. Tilskot Bjoren, normalt ein utgift, er i 2024 ein inntekt grunna tilskot frå SIPR til dekking av underskot for tidlegare år.

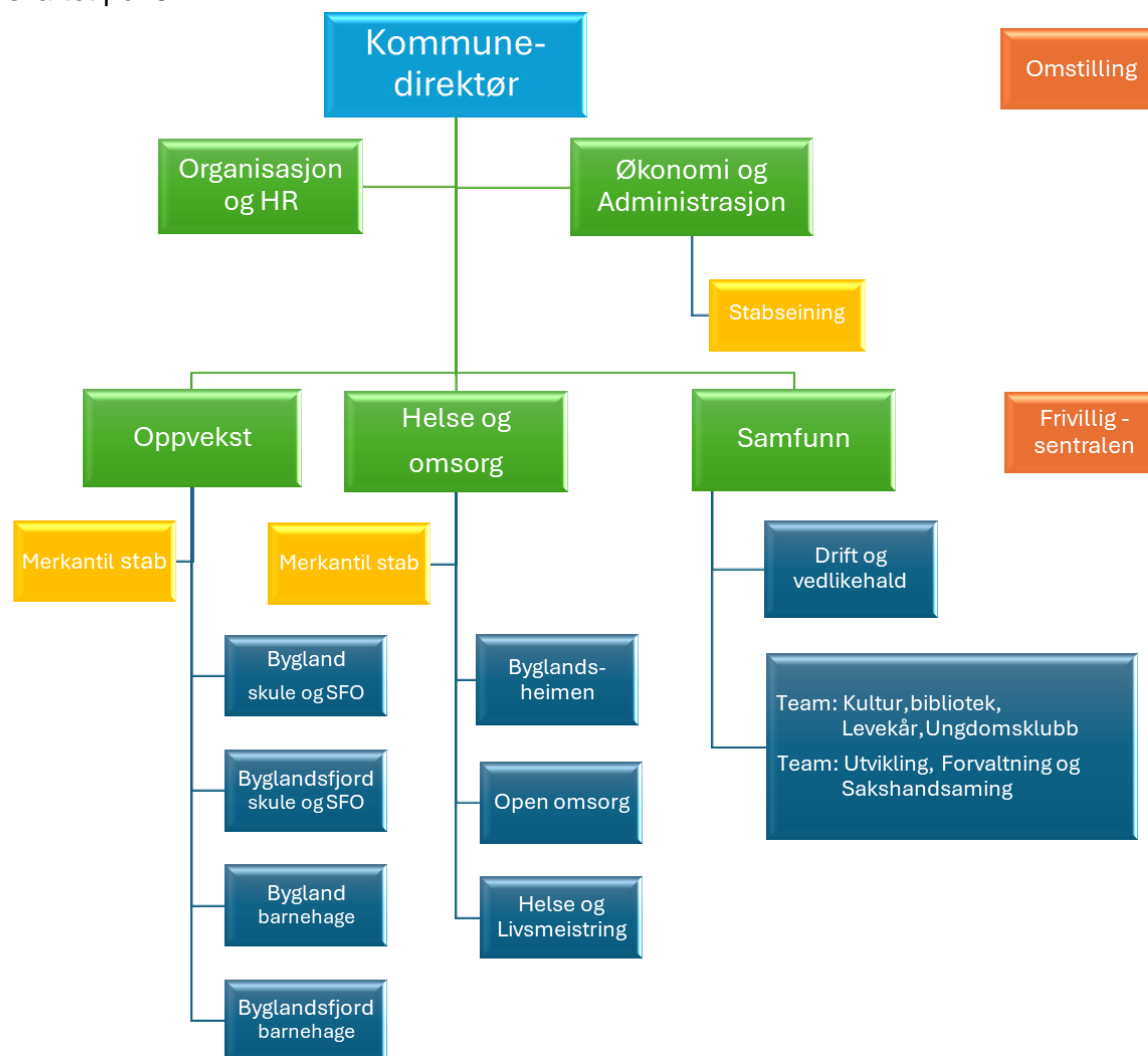
Disponering næringsfond	Rekneskap	Opphavelig budsjett	Regulert budsjett
Saldo pr 01.01.24	19 026 028		
Årets tilgang:			
Konsesjonskraftavgift	3 796 337	3 200 000	3 400 000
Renteinntekter	931 035	500 000	500 000
Sum tilgang	4 727 372	3 700 000	3 900 000
Årets bruk:			
Setesdal Regionråd	1 300 000	1 300 000	1 300 000
Avdrag på gjeld	517 861	365 000	-
Reiseliv (turistinformasjon)	110 000	95 000	95 000
Landbrukstilskot	1 092 385	810 000	1 655 000
Reguleringsplan/moglegheitsstudium B.fjord	273 680	500 000	500 000
Tilskot Bygland Sikringsradiolag	-	10 000	10 000
Tilskot Norsk Landbruksrådgiving Setesdal	30 000	30 000	30 000
Omstillingsprogram - Bygg Bygland	500 000	500 000	500 000
Lønnsandel næringsansvarleg	-	230 000	-
Tilskot Bjoren	-55 000	200 000	-50 000
Næringstilskot: Utbetring av drivstoffpumpa i Grendi	35 000	-	-
Næringstilskot: Lokalmat Setesdal	30 000	-	-
Næringstilskot: Bygland bryggeri	118 600	-	-
Næringstilskot: Oppgradering av Coop Ose	87 474	-	-
Sum bruk	4 040 000	4 040 000	4 040 000
Investering	-	-	-
Netto bruk/avsetning	687 373	-340 000	-140 000
Saldo pr 31.12.24	19 713 401		
Bunden kapital	17 780 000		
Ubunden kapital pr 31.12.24	1 933 401		

1.9 Organisering, likestilling og personale

Organisering og overordna mål

Organisasjonskart:

Dette er organisasjonskartet per 31.12.24.

Frå 01.04.2024 er organisering tre-nivå med følgende kommunalområder:

- Samfunn
- Oppvekst
- Helse og omsorg
- Økonomi og administrasjon
- Organisasjon og HR

Aktivitet og mål er forankra i vedteken kommuneplan, og går fram av vedteke budsjett/ økonomiplan.

Slagordet for Bygland er

“Med hjarta i Bygland”

Sjuefråvær

Sjuefråveret i 2024 har vore på 10.6 % gjennomsnittleg for heile kommunen, I 2022 og 2023 var dette talet høvesvis 10,66 % og 8,97 %. Einingane med flest tilsette, dvs. Helse og omsorg og oppvekstsektoren, har eit høgt fråver.

Forhandlingar

I 2024 var det lokale forhandlingar heimla i HTA kap. 3.4 og 5,.1 samt det vart avsatt ein pott til lokale forhandlingar i HTA kap. 4.2.1 Det blei ikkje brot i forhandlingane.

Likestilling, diskriminering og mangfald

Bygland kommune ønskjer at kommunens tilsetja skal spegla samansetninga til befolkninga. Det er ikkje sett i verk særskilte tiltak utanom det som alt fins i personalhandboka.

Alle arbeidsgivarar har ei lovpålagd plikt til å jobba aktivt, målretta og planmessig for å fremja likestilling og hindra diskriminering. Det er eit krav om og kartleggja lønnsforhold fordelt etter kjønn og bruken av ufrivillig deltidsarbeid.

Bygland kommune har p.t. ikkje oppfyldt si aktivitetsplikt. Dette er mellomanna pga. litt stort arbeidspress og lite ressursar.

- Tilsetjing (HTA §§2.2 og 2.3 og AML kap. 14).
- I leiande stillingar der eit av kjønna er underrepresentert vil ein ved tilsetjingar føretrekkje det kjønn som er underrepresentert dersom søkjarane elles står kvalifikasjonsmessig likt.

Kjønnsfordeling i leiargruppa per 31.12.24

- Ny kommunalsjef for oppvekst vart tilsettoppvekst slutta per. 01.08.2024. Det betyr at toppleiargruppa består av 5 kommunalsjefar, der ein kommunalsjef for Samfunn, er konstituert Kommunedirektør.
- Det blei konstituert 4 leiare høvesvis for Bygland skule, Bygland barnehage, Byglandsfjord skule og Byglandsfjord barnehage frå november 2023. Desse blei fast tilsett per 01.08.2024.
- 3 avdelingsleiarar i Helse og omsorg, vart konvertert frå HTA kap. 4 til kap 3.4.3.

	% kvinner	% menn
Totalt	25 (50 inkl. konstituerte leiarar)	75 (50 inkl. konstituerte leiarar)

Generelle tiltak

- Tilsetjing (HTA §§2.2 og 2.3 og AML kap. 14).
- I stillingsgrupper som er underrepresentert av eit kjønn vil ein ved tilsetjingar føretrekkje det kjønn som er underrepresentert dersom søkjarane elles står kvalifikasjonsmessig likt.
- At flest mogeleg som ynskjer det skal få utvida stillingane sine til 100% stilling.
- Kartlegge dei tilsette sine interesser for auke stillingsbrøken sin til 100%. (også på tvers av einingane).
- Når stillingar skal lysas ut, forsøk i størst mogleg grad å lyse dei ut som heile stillingar.
- Vurdere om turnus eller arbeidstidsordning kan reorganiseras med enkle grep for å auke talet på heile stillingar.

Medarbeidarundersøking 2023

For Bygland kommune er kvar enkelt medarbeidar avgjerande for at me skal nå våre mål. Som ledd i utviklinga av medarbeidarane og verksemda samla sett, ønskjer me å arbeida systematisk med betringar. Vi ønsket difor å betra innsikta i kor me stod, og bli vurdert i forhold til andre gode verksemdar.

Hausten 2023 sette kommunedirektøren i verk medarbeidarundersøkinga “Great Place To Work” i samarbeid med BHT (bedriftshelsetenesta) – Medco. Medarbeidarundersøkinga vart forankra med dei tillitsvalde den 12.06.23 og AMU den 21.06.23, og dessutan at det vart gjennomført ein forankringsprosess hos alle leiarar.

Undersøkinga tilgjengeleg den 11. september 2023, og fram til 25. september 2023. I etterkant av undersøkinga vart resultatet framlagd for tillitsvalde, verneombod og leiarar. Videre blei kvar enkelt leiar beda om å gjennomgå undersøkinga for alle tilsetja og setja opp tiltak basert på dei funn som kom frami undersøkinga.

Tiltaksplan for kvar enkelt tenestoområde, og dessutan ein overordna tiltaksplan blei utarbeida i løpet av 2024. Medarbeidarundersøkingane er annakvart år, og neste undersøking er hausten 2025.

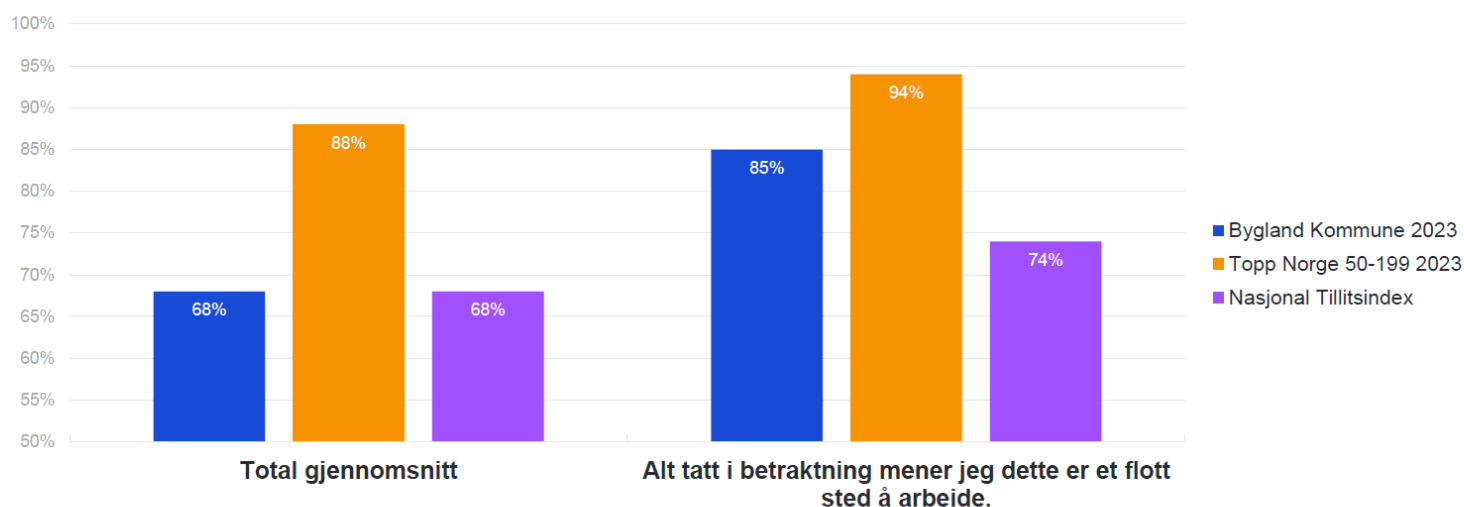
Undersøkinga:

- Totalt 149 medarbeidarar i Bygland Kommune fekk invitasjon til å delta i undersøkinga i
- 91 medarbeidarar svarte på undersøkinga
- 61% svargrad

60 påstandar som måler grada av Tillit (truverd, respekt og rettferd), stolthet og fellesskap på arbeidsplassen

Resultat:

Gjennomsnitt alle påstander og «Alt tatt i betraktning»

1.10 Interkommunale samarbeid

Kommunen deltek i eit utvida omfang av interkommunale samarbeid. Sjå oversikt under, kor ein viser hovudpunkta. Bygland er ikkje vertskommune for IKS og følgjeleg rapporterer ikkje kommunerekneskapen for nokon av desse. For dei §27-samarbeida som kommunen er vertskommune for, syner ein til note 15 i rekneskapen. Nota er lagt inn under oversikta over interkommunale samarbeid. Her finn ein utfyllande oversikt og rekneskapsinformasjon for kvart samarbeid som Bygland er vertskommune for.

	Type verksemd	Type eining	Kontor-/vertskommune
Agder kommunerevisjon IKS	Revisjon	IKS	Kristiansand
Setpro AS	Arbeidsopplæring og tilrettelegging	AS	Evje og Hornnes
Setesdal Miljø & Gjenvinning IKS	Renovasjon	IKS	Evje og Hornnes
Setesdal Brannvesen IKS	Brannvern og brannberedskap	IKS	Evje og Hornnes
Konsesjonskraft IKS	Distribusj. og handel med elektrisitet	IKS	Valle
Agder Sekretariat (§ 27)	Sekretær kontrollutval	Usjølvstendig § 27-samarbeid	Kvinesdal
Aust Agder museum og arkiv IKS	Museumsdrift	IKS	Arendal
IKT Agder	IKT	IKS	Arendal
Setesdalmuseet Eigedom IKS	Eigar av museumseigedom	IKS	Valle
Setesdal interkommunalt politiske råd	Regionråd	Sjølvstendig § 18-1-samarbeid	Valle
Byglandstunet AS	Eigedomsforvaltning	AS	Bygland
Syrtveit Næringsområde AS	Eigedomsforvaltning	AS	Evje og Hornnes
Verd Investering AS	Næringsutvikling	AS	Arendal
Etablerersenteret IKS	Næringsutvikling	IKS	Kristiansand
OFA IKS	Offentlig anskaffing	IKS	Kristiansand
IUA Midt-Agder	Beredskap mot forureining	Usjølvstendig § 27-samarbeid	Kristiansand
NAV Midt-Agder	NAV	Vertskommunesamarbeid	Vennesla
Setesdal barnevern	Barnevern	Vertskommunesamarbeid	Valle
Setesdal PPT	PPT	Vertskommunesamarbeid	Valle
Jordmor	Jordmor	Vertskommunesamarbeid	Bygland
LMT	Lokalmedisinske tenester	Vertskommunesamarbeid	Evje og Hornnes
Legeteneste inkl. legevakt og KØH	Legekontor, legevakt, KØH	Vertskommunesamarbeid	Evje og Hornnes
Sekretariat, vassdragsstyret i Ø. Otra	Vassdragsstyre	Vertskommunesamarbeid	Bygland
Vassdragskoordinator Otra	Vassdragsforvaltning	Vertskommunesamarbeid	Bygland
Veterinærtjeneste	Veterinærtjeneste	Vertskommunesamarbeid	Evje og Hornnes
Veterinærvakt	Veterinærvakt	Vertskommunesamarbeid	Valle og E&H
Kulturskule	Kulturskule	Vertskommunesamarbeid	Evje og Hornnes
Utviklingssenter for sykehjem og hjemmetjenester i Agder (Øst)	Helse- og omsorgsteneste	Vertskommunesamarbeid	Grimstad
Skogbrukstenester	Skogbruk	Sal av teneste	Bygland
Krisesentertjenester	Krisesenter	Sal av teneste	Kristiansand
Gjestelever	Oppvekst	Sal av teneste	Bygland
Driftsassistanse i Aust-Agder SA	Vassverk og avløpsanlegg	Sal av teneste	Seljord

Jordmor

Bygland kommune er vertskommune for jordmorsamarbeid mellom Evje og Hornnes kommune og Bygland kommune.

Vassdragsstyre øvre Otra

Vassdragsstyret for øvre Otra er eit organ som har til føremål å arbeide for samarbeid, fleirbruk og berekraftig forvaltning av øvre Otra. Bygland kommune er vertskommune for dette organet og kommunen sin fiske- og vassdragsrådgjevar (fiskebiolog) er sekretær.

Vassområdekoordinator for Otra

For å sikre at arbeidet i Otra vassområdet blir opp følgd i tråd med vassforskrifta vart det inngått ein samarbeidsavtale om tilsetning av ein felles vassområdekoordinator for vassområdet. Samarbeidet blir òg oppretta i tråd med nasjonale føringar der det blir anbefalt tilsetning av felles vassområdekoordinator. Det er sett av 1 mill. årleg til denne stillinga, kor sju kommunar dekkjer totalt 39 %, medan fylkeskommunen dekkjer 61 %.

Skogbrukstenester

Det er felles skogbrukssjef for Bygland, Valle og Bykle kommunar i 100 % stilling, kor Bygland er kontorstad for stillinga. Frå 01.05.23 fram til september 2024 har denne stillinga også fungert for Åseral kommune.

1.11 Etisk standard og internkontroll

1.11.1 Generelt

Bygland kommune nyttar kvalitetssikringssystemet Compilo for å ta hand om internkontrollen. Her blir avvik registrert når dei oppstår og systemet syter for ei sikker oppfølging av desse avvika. Kommunen jobbar kontinuerleg med å overhalde lover og forskrifter, og avvik vert registrert og følgd opp.

Det er fleire forhold dei ulike einingane må ta omsyn til i den daglege drifta med tanke på etikk. Det gjeld ordinære lover og forskrifter. Oppvekst har eigne mobbeplanar og utdanningsforbundet har ein eigen etisk plattform som bind medlemmane. Innanfor Helse og omsorg blir det kvar veke tatt stikkprøver for sikre gode tilgangs-rutinar til pasientjournalane. 2 tilfeldige tilsette sjekkar i forhold til oppslag i pasientjournalane.

Når det gjeld innkjøp er fleire personar involvert i innkjøpsprosessane og fakturabehandlingane for å ivareta internkontrollen. Kommunen er med i felles innkjøpsordning gjennom OFA (offentlige anskaffelser Agder) for å trygge innkjøpsprosessen og oppnå gunstige prisar. Dei som har tilgang til bankkontoane har ikkje høve til å tilvise bilag til utbetaling, dette for å sikre internkontrollen. I tillegg blir alle bilag attestert og tilvist av ulike personar. Bankkontoane blir avstemde kvar månad, og avstemminga blir kontrollert av overordna. Kommunen vedtok sitt første innkjøpsreglement i september 2021.

Ein syner òg til personalhandboka, kor mellom anna leiarverdiane i kommunen som legg føringar for leiarane i høve etikk og kontroll er omtala. Kommunen sitt økonomireglement er i utgangspunktet utdatert, men det er framleis fleire av føringane i reglementet som er like relevante no som då reglementet blei skrive, mellom anna knytte til økonomirapporteringar (tertialrapportar) og innkjøp (anvisning og attestasjon mv.). Ein tek sikte på å oppdatere reglementet seinast innan 2025.

Kommunen har også eit etikkreglement (vedteke i 2019), som er retta mot tilsette og folkevalde, som inkluderer m.a. tema som profesjonalitet (ærlegdom, likehandsaming, lojalitet, omdøme, teieplikt mv.), openheit og dialog, interessekonfliktar (habilitet), gåver/representasjon, pengar og egedelar, innkjøp, arbeidsmiljø og varsling. Etikkreglementet finst og som samandrag i «plakat-format» som vert hengt opp synleg i kommunen sine einingar/avdelingar. Kommunen har i tillegg eigne retningslinjer for habilitet for å førebygge at det vert gjort transaksjonar mellom nærstående parter. Retningslinjene er retta mot, og ansvarleggjer, tilsette og folkevalde i kommunen med omsyn til habilitetsreglane i forvaltningslova. På generelt grunnlag, så arbeider kommunen kontinuerleg for å oppnå så høg grad av internkontroll og etisk standard som mogleg.

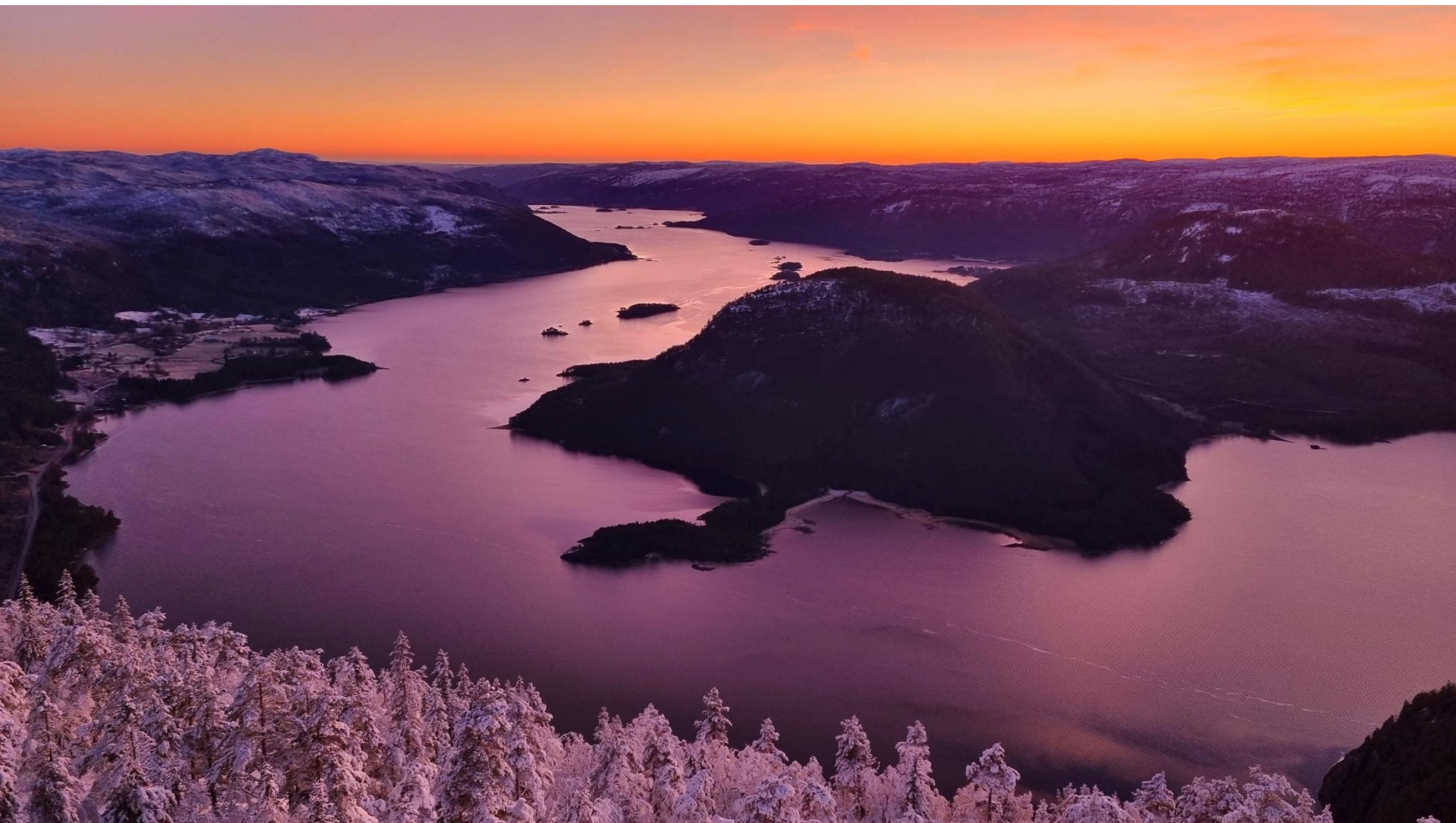
1.11.2 Tilsyn i løpet av året

Tilsyn frå Arbeidstilsynet på Bygland skule

15.10.24 blei det sett i gong tilsyn på Bygland skule. Arbeidstilsynet utfører tilsynet, som består av følgjande hovudtema:

- ❑ Korleis skulen kartlegg og vurderer risiko for muskel- og skjelettplager og/eller psykiske plager
- ❑ Handlingsplanar med tiltak som reduserer risikoen for slike plager
- ❑ Rutinar for å melde og handtere HMS-avvik
- ❑ Korleis skulen sikrar medverknad frå arbeidstakarane
- ❑ Korleis skulen bruker bedriftshelsetenesta aktivt og førebyggjande

Tilsynsrapport er datert 02.12.24, men svarfristen for tilsynet var ikkje før 14.02.25, så dette tilsynet vil bli omtalt ytterlegare i årsmeldinga for 2025.

1.12 Befolkningsutvikling

1.12.1 Folketal etter grunnkrets for åra 2000 og 2015-2024

Grunnkrets	2000	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Byglandsfjord	390	395	393	404	396	385	379	368	365	390	371
Grendi	179	122	126	115	114	109	100	107	106	119	119
Årdal Vestside	14	15	15	15	16	14	13	13	13	14	14
Longerak	51	45	39	43	43	42	42	41	40	40	40
Lauvdal	39	36	35	32	32	30	30	31	27	26	27
Bygland	287	266	267	274	280	273	269	260	271	282	278
Bygland Vestside	1	5	5	5	5	5	3	3	3	3	3
Jordalsbø/Lidi	98	80	87	88	84	79	81	82	81	80	86
Skomedal	24	25	24	24	22	22	23	20	19	16	16
Frøysnes	13	10	10	9	7	7	7	8	9	9	9
Sandnes/Åraksbø	87	73	75	76	68	70	73	73	80	81	82
Austad Austside	80	62	65	63	64	70	69	72	73	70	71
Ose/Moi	32	24	20	23	24	23	22	26	26	25	22
Langeid/Hegglund/Tveit	39	33	28	35	35	30	28	27	22	25	24
Ose/Moiheia
Langeid/Hegglund/Tveitheiene	.	1	9
Austad Austhei	1	5
Uppgjeve grunnkrets	16	7	2	1	2	3	3	3	1	.	.
Totalt:	1351	1204	1200	1207	1192	1162	1142	1134	1136	1180	1162

Tala er henta frå tabell 04317 hos SSB (befolkning etter grunnkrets). Tabellen viser innbyggjartala per grunnkrets per 1.1 i dei respektive åra. År 2000 er teke med for å vise utviklinga over lengre tid. Frå 2019 til 2022 er det ein dramatisk nedgang. Frå 2022 til 2024 er det ei auke på 56 innbyggjarar, kor av 48 av desse er flyktingar frå Ukraina.

1.12.2 Befolkningsprofil

Befolkningsprofil Bygland 2019-2023:

	2020	2021	2022	2023	2024
Innbyggjarar (antall)	1142	1134	1136	1180	1162
Fødde per 1000 innbyggjarar (per 1000)	6,1	6,2	4,4	7,6	6,0
Døde per 1000 innbyggjarar (per 1000)	13,1	15	21,2	9,3	16,4
Netto innflytting (antall)	-12	2	23	46	-6
Andel einslege innbyggjarar 80 år og over (prosent)	11,5	11,6	32	58,5	58,2
Andel uføretrygda 18-66 år	19,2	19,0	18,6	19,7	..

Tal per 31.12.24, henta frå tabell 11820, «Utvalte nøkkeltal befolkningsprofil», hos SSB. I 2021 og 2022 hadde Bygland kommune flest døde og færrest fødde per 1000 innbyggjarar blant kommunane i Agder. I 2023 auka dette talet på fødde per 1000 innbyggjarar til 7,6, men det var likevel berre fire kommunar i Agder som hadde eit lågare tal enn Bygland på dette området. I 2024 var dette talet 6,0, nest lågast etter Valle kommune. Valle hadde til gjengjeld det høgaste talet i Agder (14,1) i 2023. Høgast i Agder i 2024 er Lyngdal på 12,8, med Evje og Hornnes og Iveland på delt andre plass (10,7).

Når det gjeld talet på døde per 1000 innbyggjarar har Bygland det soleklart høgaste talet i Agder i 2024 med 16,4. Hægebostad er nummer to på 12,9 og Valle ligg på 12,4. Bykle har færrest døde per 1000 innbyggjarar med 5,8.

Befolkningsprofil Bygland samanlikna med andre kommunar 2024:

	Åmli	Iveland	Bygland	Valle	Bykle	Åseral	Hægebostad
Innbyggjarar (antall)	1778	1399	1162	1205	1039	915	1786
Fødde per 1000 innbyggjarar (per 1000)	6,2	10,7	6,0	5,0	8,7	6,6	9,0
Døde per 1000 innbyggjarar (per 1000)	9,6	6,4	16,4	12,4	5,8	8,7	12,9
Netto innflytting (antall)	-18	13	-6	8	26	-10	17
Andel einslege innbyggjarar 80 år og over (prosent)	64,5	63,3	58,2	57,9	75,6	65,3	64,9

Tal per 31.12.24. Bygland har teke imot 32 flyktningar frå Ukraina i 2023 (16 i 2022). Desse er inkludert i «netto innflytting».

1.13 KOSTRA: Andre nøkkeltal

I dette delkapitlet viser ein KOSTRA-tala for dei største einingane i kommunen; oppvekst, helse og pleie og omsorg. Totalt utgjør desse einingane om lag 70 prosent av kommunen sine samla netto driftsutgifter. Det er viktig å merke seg at desse tala *kan* innehalde rapporteringsfeil. Elles så skal ein og vere forsiktig med å leggje for mykje vekt på å samanlikne tala mellom ulike kommunar direkte, då f.eks. demografi kan ha mykje å seie for korleis ein kommune vel å prioritere. For små kommunar kan og mindre endringar i antal utgjere store utslag på statistikkane frå år til år.

1.13.1 Nøkkeltal oppvekstsektoren

I dette avsnittet har ein inkludert nøkkeltal for barnehage (øvre del av tabellen under), skule (midtre del) og barnevern (nedste del).

	Åmli	Iveland	Bygland	Hægebostad	Kostragr. 14
Andel barn 1-5 år i barnehage, i forhold til innbyggjarar 1-5 år (%)	94,0	75,3	88,9	83,8	91,1
Andel barnehagelærarar i forhold til grunnbemanning (%)	44,5	52,3	48,3	47,3	39,9
Netto driftsutgifter barnehagar i % av kommunens totale netto driftsutgifter	10,5	..	7,5	10,8	10,0
Netto driftsutgifter barnehagar, per innbyggjar 1-5 år (kr)	259 506	..	244 511	215 717	243 719
Årstimar til særskilt norskopplæring per elev med særskilt norskopplæring	45,2	39,6	166,3	56,9	50,3
Årstimar til spesialundervisning per elev med spesialundervisning (antall)	114,9	119,1	109,3	114,0	172,9
Elever i kommunale og private grunnskolar som får særskilt norskoppl. (%)	5,8	9,2	4,8	3,9	7,8
Elever i kommunale og private grunnskolar som får spesialundervisning (%)	16,0	10,8	9,5	8,8	9,9
Gjennomsnittleg grunnskolepoeng (antall)	38,2	41,7	:	42,7	42,4
Netto driftsutgifter grunnskolesektor i % av samla netto driftsutgifter (%)	20,2	..	25,4	24,9	22,4
Netto driftsutgifter til grunnskolesektor per innbyggjar 6-15 år (kr)	202 350	..	304 639	201 404	225 117
Barn med melding ift. innbyggjarar 0-17 år (%)	3,0	3,8	8,8	1,7	4,1
Prosentdelen barn med undersøking ift. innbyggjarar 0-17 år (%)	3,6	3,2	8,2	1,0	4,0
Netto driftsutgifter til barnevernstenesta per innbyggjar 0-24 år (kr)	14 716	..	26 679	6 869	13 776
Barn med barnevernstiltak ift. innbyggjarar 0-24 år (%)	3,9	2,5	8,7	0,7	3,3

Tala er henta frå tabellane 13502 (barnehage), 12255 (grunnskule) og 12280 (barnevern) hos SSB. Når ein samanliknar med gjennomsnittet for kommunegruppa, ser ein at Bygland ligg vesentleg over når det gjeld netto driftsutgifter per innbyggjar til både barnehage, grunnskule og barnevern, og også høgast blant kommunane i Agder som høyrer til kommunegruppe 14.

1.13.2 Nøkkeltal helse- og omsorgstenester

	Åmli	Iveland	Bygland	Hægebostad	Kostragr. 14
Utgifter kommunale helse- og omsorgstjenester per innbyggjar (kr)	65391	..	55438	50990	51889
Årsverk helse og omsorg per 10 000 innbyggjar (årsverk)	511,2	280,2	493,1	467,5	474,4
Netto driftsutgifter til omsorgstenester i % av kommunens samla netto driftsutgifter	36,1	..	35,5	32,7	31,2
Andel innbyggjarar 80 år og over som bruker heimetenester (prosent)	46,4	38,8	32,7	27,8	32,3
Andel innbyggjarar 80 år og over som er bebuarar på sjukeheim (prosent)	8,2	..	14,5	13,4	11,7
Netto driftsutgifter til kommunehelsetenesta i % av kommunens samla netto driftsutg.	6,2	..	4,9	7,1	8,0
Avtalte legeårsverk per 10 000 innbyggjarar (årsverk)	16,9	12,2	6,9	11,2	12,7
Avtalte fysioterapeutårsverk per 10 000 innbyggjarar (årsverk)	72,5	67,4	142,1	122,2	69,9
Avtalte årsverk i helsestasjons- og skulehelsetenesta per 10 000 innb. 0-20 år	65391	..	55438	50990	51889

Kommunen har litt høgare driftsutgifter per innbyggjar enn kommunegruppa, men lågare enn Åmli. Når det gjeld årsverk, så ligg kommunen over kommunegruppa når det gjeld helse og omsorg og helsestasjons- og skulehelsetenesta, men når det gjeld sistnemnte vert deler av årsverka finansiert av eit statleg tilskot. Fysioterapeutårsverk ligg kunstig lågt fordi kommunen kjøper fysioterapitenesta eksternt. Elles viser ein til tala i tabellen.

